

Guia de la Facultat

Curs 2010-2011

Llicenciatura en Filosofia

Llicenciatura en Humanitats

Índex

1

Presentació	9
Universitat Ramon Llull	9
Autoritats de la Universitat Ramon Llull	12
Facultat de Filosofia	13
Autoritats acadèmiques	14
Òrgans de govern	14
Professors	15
Secretaria	16

2

La Facultat	19
Presentació	19
Normativa acadèmica general	20
Alumnat	21
Admissió d'alumnes	22
Convalidacions	22
Horaris	22
Altres activitats	22

3

Graus en Filosofia	23
Descripció general	23
Matrícula i taxes	23
Horari de les classes	24

Pla d'Estudis (Conveni de Bolonya)

Graus eclesiàstics en Filosofia	25
--	----

Primer cicle:

Primer curs (<i>Filosòfic-teològic</i>)	28
Segon curs (<i>Filosòfic-teològic</i>)	29
Tercer curs (<i>Grau Batxiller eclesiàstic en filosofia</i>)	30

Segon cicle:

Quart curs	31
Cinquè curs (<i>Grau Llicenciat eclesiàstic en filosofia</i>)	32

Pla d'Estudis (Conveni de Bolonya URL)	33
Grau en Filosofia (URL)	33
Primer cicle:	
Primer curs	33
Pla d'Estudis (URL)	35
Llicenciatura en Filosofia (URL)	35
Primer cicle:	
Segon curs	35
Segon cicle:	
Tercer curs	36
Quart curs	38
4	
Horaris de filosofia	41
5	
Llicenciatura en Humanitats	45
Descripció general	45
Matricula i taxes	46
Horari de les classes	46
Pla d'Estudis	47
Segon cicle:	47
Tercer curs	47
Quart curs	47
6	
Horaris d'humanitats	49
7	
Master en	51
recerca en filosofia i estudis humanístics	
Descripció general	51
Matricula i taxes	51
Horari de les classes	52
8	
Horaris màster	55

9		
Guia de les assignatures de Filosofia		
<i>(Per ordre alfabètic)</i>		57
10		
Guia de les assignatures d'Humanitats		
<i>(Per ordre alfabètic)</i>		175
11		
Índex alfabètic de les assignatures de Filosofia		197
12		
Índex alfabètic de les assignatures d'Humanitats		199
13		
Adreces		201
14		
Calendari del curs 2010-2011		205

1

Presentació

Universitat Ramon Llull

Claravall, 1-3

Tel. 902 50 20 50

Fax 93 602 22 49

08022 Barcelona

<http://www.url.edu>

info@url.edu

La Universitat Ramon Llull és una universitat privada, creada l'1 de març de 1990 i reconeguda per la llei 12/1991 del Parlament de Catalunya, de 10 de maig (DOGC 22 de maig de 1991, BOE 6 de juny de 1991). La Universitat Ramon Llull integra federativament una sèrie de centres d'ensenyament superior amb una llarga tradició a Catalunya. Aquests centres, el 10 d'octubre de 1989, juntament amb diverses personalitats i entitats representatives de la societat civil de Catalunya, constitueixen la fundació que ha creat la Universitat Ramon Llull. La finalitat d'aquesta fundació és promoure una universitat privada, d'inspiració cristiana, fonamentada en criteris de professionalitat i eficiència, de cara a assolir i potenciar un ensenyament integral i una recerca científica d'alta qualitat dins una perspectiva humanitzadora que respongui a les complexes necessitats de la societat actual. D'aquesta forma la Universitat Ramon Llull és una opció universitària diferent per a Catalunya, en consonància amb les demandes d'una societat cada vegada més dinàmica i exigent.

Centres de la Universitat Ramon Llull

Centre d'Ensenyament Tècnic Superior

Institut Químic de Sarrià

Via Augusta, 390 - 08017 Barcelona

Tel. 93 267 20 01 - Fax 93 205 62 66

secre@iqs.url.edu

Facultat d'Economia - IQS

Via Augusta, 390 - 08017 Barcelona
Tel. 93 267 20 01 - Fax 93 205 62 66
secre@iqs.url.edu

Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna

Cister, 34 - 08022 Barcelona
Tel. 902 11 37 82 - Fax 93 253 30 06
sioefpcee@blanquerna.url.edu

**Facultat de Ciències de la Comunicació
Blanquerna**

Valldonzella, 23 - 08001 Barcelona
Tel. 902 11 37 80 - Fax 93 253 31 08
Infofccblanquerna.url.edu

Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna

Padilla, 326-332 - 08025 Barcelona
Tel. 93 253 31 27 - Fax 93 253 30 85
bsalutsioeinfor@blanquerna.url.edu

Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica de Telecomunicació La Salle

Quatre Camins, 30 - 08022 Barcelona
Tel. 902 19 76 87 - Fax 93 290 24 16
sia@salle.url.edu

Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Electrònica i Informàtica La Salle

Quatre Camins, 30 - 08022 Barcelona
Tel. 902 19 76 87 - Fax 93 290 24 16
sia@salle.url.edu

Escola Tècnica Superior d'Arquitectura La Salle

Quatre Camins, 2 - 08022 Barcelona
Tel. 902 19 76 87 - Fax 93 290 24 16
sia@salle.url.edu

Escola Politècnica La Salle

Av. Països Catalans, s.n - 43007 Tarragona
Tel. 902 19 76 87 - Fax 93 290 24 16
sia@salle.url.edu

Facultat de Filosofia de Catalunya

Diputació, 231 - 08007 Barcelona
Tel. 93 453 43 38 - Fax 93 453 09 57
facultat@filosofia.url.edu

Facultat de Dret - Esade

Av. Pedralbes, 60-62 - 08034 Barcelona
Tel. 93 280 61 62 - Fax 93 495 20 77
admissions@esade.edu

Escola Superior d'Administració i Direcció d'Empreses - Esade

Seu Barcelona - Pedralbes
Av. Pedralbes, 60-62 - 08034 Barcelona
Tel. 93 280 61 62 - Fax 93 495 20 77
admissions@esade.edu

Seu Barcelona - Sant Cugat
Av. Torre Blanca, 59 - 08172 Sant Cugat del Vallès
Tel. 93 554 35 11 - Fax 93 495 20 77
admissions@esade.edu

Escola Universitària de Turisme Sant Ignasi - Esade

Carrasco i Formiguera, 32 - 08017 Barcelona
Tel. 93 602 30 39 - Fax 93 602 30 06
tur@tsi.url.edu

Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés

Santaló, 37 - 08021 Barcelona
Tel. 93 415 25 51 - Fax 93 218 65 90
secretaria.eutses@peretarres.org

Institut Universitari Observatori de l'Ebre

Horta Alta, 38 - 43520 Roquetes (Tarragona)
Tel. 977 50 05 11 - Fax 977 50 46 60
secretaria@obsebre.es

Institut Universitari de Salut Mental Vidal i Barraquer

Sant Gervasi de Cassoles, 88-90 - 08022 Barcelona
Tel. 93 434 00 01 - Fax 93 211 00 32
docencia@fvb.cat

Institut Borja de Bioètica

Santa Rosa, 39-57 - 08950 Esplugues del Llobregat

Tel. 93 600 61 06 - Fax 93 600 61 10

bioetica@ibb.hsdbcn.org

Escola Superior de Disseny ESDI

(Centre Associat)

Seu Sabadell

Marquès de Comillas, 79-83 - 08202 Sabadell (Barcelona)

Tel. 93 727 48 19 - Fax 93 727 42 49

info@esdi.es

Seu Barcelona

Passeig de Gràcia, 114, pral. - 08008 Barcelona

Tel. 93 416 00 00

info@esdi.es

Autoritats de la Universitat Ramon Llull

President del Patronat:

Sr. Leopoldo Rodés Castañé

Rectora:

Dra. Esther Giménez-Salinas Colomer

Vicerector de Docència i Convergència Europea

Dr. Jordi Riera Romani

Vicerector de Recerca i Innovació / Secretari general

Dr. Josep M. Garrell Guiu

Vicerectora d'Estudiants i Relacions Internacionals

Dra. Anna Berga

Síndic de greuges

Sr. Lluís Maria Pugès

Facultat de Filosofia de Catalunya

Autoritats acadèmiques

Òrgans de govern

Professors

La Facultat de Filosofia és hereva d'una llarga tradició d'estudis filosòfics eclesiàstics a Catalunya, especialment de la Facultat de Filosofia Sant Francesc de Borja a Sant Cugat del Vallès i de la Facultat de Teologia de Catalunya. L'any 1983, el pare Paolo Dezza S.I., delegat del Sant Pare a la Companyia de Jesús, oferí al Cardenal-Arquebisbe de Barcelona, doctor Narcís Jubany, el canvi de titularitat de la Facultat de Filosofia de la Companyia de Jesús. Després de madura reflexió i de les degudes consultes, el Cardenal-Arquebisbe de Barcelona decidí demanar a la Congregació per a l'Educació Catòlica el canvi de titularitat per tal que, amb una nova vitalitat, la Facultat de Filosofia pogués esdevenir a Catalunya una institució superior d'estudis filosòfics i facilités també així el necessari diàleg entre fe i cultura en el món d'avui. La Congregació per a l'Educació Catòlica, per decret del dia 25 de juliol de 1988 (N. 1745/87/17), establí la nova FACULTAT DE FILOSOFIA DE CATALUNYA, i després d'un trienni de temps en experiència aprovà definitivament els Estatuts de la Facultat (N. 926/88/10), conformes a les lleis i normes corresponents de la constitució apostòlica «Sapientia Christiana». La Facultat de Filosofia és, des de l'any 1990, un dels membres fundadors de la Universitat Ramon Llull, reconeguda per la llei 12/91 del Parlament de Catalunya de 10 de maig. D'altra banda, manté una vinculació especial amb la Facultat de Teologia de Catalunya. Pel servei que fan els seus professors, també té relacions amb l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona, l'Institut de Teologia Fonamental de Sant Cugat, l'Escola de Psicologia de la Fundació Vidal i Barraquer, i la Fundació Joan Maragall. La Facultat també imparteix, des del curs 2001-2002, la llicenciatura en Humanitats (Resolució 7 d'octubre de 2002; BOE núm. 260, de 30 d'octubre de 2002), titulació homologada pel Reial Decret 93/2003, de 24 de gener (BOE núm. 38, de 13 de febrer de 2003).

Autoritats acadèmiques

Gran Cancellier:

Emm. i Rvdm. Dr. Lluís Martínez Sistach,
Cardenal-Arquebisbe de Barcelona

Vicegran Cancellier:

Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Traserria,
Bisbe de Solsona

Degà-President:

Dr. Joan B. Martínez Porcell

Vicedegà:

Dr. Carles Llinàs

Secretari Acadèmic:

Dr. Armando J. Pego

Òrgans de govern

Consell del Gran Cancellier:

Emm. i Rvdm. Dr. Ricard M. Carles Gordó, Cardenal.
Arquebisbe emèrit de Barcelona

Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Traserria, bisbe de Solsona
i Vicegran Cancellier

Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona

Excm. i Rvdm. Dr. Francesc Pardo, bisbe de Girona

Excm. i Rvdm. Dr. Joan Piris i Frigola, bisbe de Lleida

Excm. i Rvdm. Dr. Agustí Cortés, bisbe de Sant Feliu de Llobregat

Excm. i Rvdm. Dr. Joan-Enric Vives, arquebisbe de la Seu d'Urgell

Excm. i Rvdm. Dr. Josep A. Saiz, bisbe de Terrassa

Excm. i Rvdm. Dr. Xavier Salinas, bisbe de Tortosa

Excm. i Rvdm. Dr. Romà Casanova, bisbe de Vic

Excm. i Rvdm. Dr. Sebastià Taltavull, bisbe auxiliar de Barcelona

Excm. i Rvdm. Dr. Carles Soler, bisbe emèrit de Girona

Excm. i Rvdm. Dr. Ramon Malla, bisbe emèrit de Lleida

Excm. i Rvdm. Dr. Pere Tena, bisbe auxiliar emèrit de Barcelona

Rvdm. Dr. Josep M. Soler, abat de Montserrat

M. Cristina Martínez, provincial de la Companyia de Sta. Teresa de Jesús i
presidenta de la Unió de Religiosos de Catalunya

P. Màxim Muñoz, vicepresident de la Unió de Religiosos de Catalunya

Dra. Esther Giménez-Salinas, rectora de la Universitat Ramon Llull

Consell Permanent de la Facultat:

Degà-President:

Dr. Joan B. Martínez Porcell

Vicedegà:

Dr. Carles Llinàs

Consellers:

Dr. Jaume Aymar

Dra. Sílvia Coll-Vinent (coordinadora de la Llicenciatura en Humanitats)

Llic. Vicent Igual, O.P.

Dr. Armando J. Pego, secretari

Delegat d'alumnes

Professors.

Professors Ordinaris:

Dr. Jaume Aymar (titular URL)

Dr. Joan Martínez Porcell (catedràtic URL)

Professors Extraordinaris:

Dr. Ignasi Fuster

Dr. Carles Llinàs (titular URL)

Dr. Ignasi Roviró (titular URL)

Dr. Francesc Torralba (catedràtic URL)

Professors Docents:

Llic. Vicent Igual, O.P.

Professors Agregats:

Dr. Antoni Bosch-Veciana

Dra. Sílvia Coll-Vinent (titular URL)

Dr. Joan García del Muro

Dr. Armando J. Pego (titular URL)

Dr. Joan Albert Vicens

Professors Encarregats de Curs:

Dr. Ignasi Boada

Dr. Agustí Boadas, O.F.M.

Llic. Sergi Gordo

Dr. Enric Puig Giralt

Professors Invitats:

Dr. David Andrés
Dr. Joan Carles Elvira
Dr. Artur Juncosa, S.I.
Llic. Jordi Marimón, C.M.F.
Llic. M. Pilar Núñez-Cubero
Dr. Francesc Josep Núñez
Dr. Jesús Oliver-Bonjoch

Professors Emèrits

Dr. Josep M. Coll, S.I.
Llic. Antoni Gomis, C.M.F.
Dr. Andreu Marquès, O.S.B.
Llic. Francesc Nicolau
Dr. Joan Pegueroles, S.I.
Llic. Josep M. Via i Taltavull
Mons. Joan-Enric Vives

Secretaria

Secretari Acadèmic:

Dr. Armando J. Pego

Secretària:

Sra. Gemma Galduf

2

La Facultat

2.1. Presentació

En nom de la Facultat de Filosofia, rebeu una cordial salutació. La nostre guia permet fer-se càrrec del què és la Facultat, i quins són els estudis que ofereix: els graus en Filosofia, adaptats a les exigències del nou Espai Europeu, el segon cicle de la Llicenciatura en Humanitats i el Màster Oficial en Recerca en Filosofia i Estudis Humanístics.

Estem en una situació privilegiada, al centre de Barcelona, en un indret molt ben comunicat, l'edifici del Seminari, on convivim diverses institucions superiors d'ensenyament. Aquí té la seu la Facultat de Teologia de Catalunya, la Biblioteca Pública Episcopal, una de les més importants de Catalunya per l'antiguitat i la riquesa dels seus fons, i el Museu Geològic, un dels primers museus de paleontologia d'invertebrats d'Espanya. A la nostra Facultat intentem un tracte personalitzat amb l'estudiant, classes poc nombroses, seminaris i practicums tutoritzats, en un clima de rigor acadèmic i de col·laboració lleial.

El nostre desig es seguir oferint el millor del nostre patrimoni cultural, filosòfic i humanístic, segurs de donar resposta a una de les grans necessitats dels nostres temps.

La Facultat de Filosofia s'adreça a estudiants que desitgen adquirir una àmplia cultura filosòfica i humanística i una formació profunda de la intel·ligència, tot atenent els problemes humans i filosòfics d'avui, així com les grans doctrines de tots els temps. Pretén formar la capacitat i la competència de judici de manera lúcida i crítica, més encara que ensenyar els resultats d'un sistema acabat. Cultiva el desvetllament del pensament i de la reflexió, des de la seva identitat cristiana, i servint-se amb lucidesa del patrimoni filosòfic i humanístic. Els cursos de la Facultat de Filosofia abasten totes les matèries de l'ensenyament clàssic de la filosofia i de les humanitats, i també el coneixement dels principals autors, a partir de la lectura directa i el comentari dels seus textos.

La Facultat ofereix els graus en Filosofia i el segon cicle de la llicenciatura en Humanitats. A la Facultat existeixen els Departaments de Filosofia teòrica i d'Història de la filosofia i de la ciència, i de la Filosofia pràctica, vinculats als graus, i el Departament d'Humanitats, vinculat més específicament a la llicenciatura en Humanitats.

Conscient del paper específic que ha de tenir de cara a les preocupacions actuals de la intel·ligència creient, la Facultat compromet una part important de la seva activitat en la col·laboració amb la Facultat de Teologia de Catalunya i amb altres institucions que s'hi relacionen. Així, tot garantint la pròpia autonomia de mètode, finalitat i objectius, diversos cursos de la Facultat de Filosofia poden ser utilitzats també pels estudiants de la Facultat de Teologia pel que fa a l'obtenció dels títols corresponents. Igualment, la Facultat de Filosofia ofereix com a cursos optatius per als seus alumnes alguns dels cursos de la Facultat de Teologia.

2.2. Normativa acadèmica general

Graus en Filosofia

CREDITATGE *EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM* (ECTS)

- La càrrega total del grau en Filosofia és de 240 crèdits ECTS.
- 1 crèdit ECTS, o crèdit Bolonya, pot tenir un marge variable d'hores; en el Grau civil (URL) es comptabilitza com a 25 hores i en el Grau eclesialístic com a 24 hores.
- Cada curs acadèmic té 60 crèdits ECTS; per tant, la unitat de base són 1500 hores per any acadèmic.
- El crèdit ECTS comptabilitza tota l'activitat acadèmica de l'estudiant segons la proporció següent:

- classe magistral	33,0%
- tutoria col·lectiva, dirigida pel professor, en horari lectiu	6,5%
- tutoria personalitzada professor – alumne, cinquena hora del matí	3,5%
- programació i realització d'exàmens (quatre setmanes d'exàmens a febrer i juny)	9,0%
- treball personal de l'alumne	48,0%
Total	100,0%

Llicenciatura en Filosofia (URL)

- La càrrega lectiva total de la llicenciatura civil de Filosofia és de 306 crèdits, distribuïts de la manera següent: 144 crèdits al primer cicle i 162 crèdits al segon cicle. La corresponent a la llicenciatura civil d'Humanitats és de 305 crèdits: 156 crèdits al primer cicle i 149 al segon cicle.
- El crèdit equival a 10 hores lectives.
- Totes les assignatures, excepte les optatives, inclouen un treball o una lectura avaluada obligatoris proposats pels professors, per tal de completar el nombre de crèdits requerits, ja sigui per la seva condició de matèria troncal, ja sigui per cobrir el nombre total dels crèdits pràctics del cicle.
- Els «crèdits de lliure configuració del currículum» (36 en Filosofia; 30,5 en Humanitats), necessaris per a obtenir la llicenciatura civil, es poden cobrir: amb cursos d'altres centres universitaris amb els quals la Facultat hagi signat conveni; amb matèries opcionals no escollides en primera opció; amb treballs o lectures avaluades proposats pels professors (Practicum de Filosofia o d'Humanitats); o amb els cursos que la URL ofereix cada any amb aquesta finalitat.

2.3. Alumnat

Segons els Estudis de la Facultat, hi pot haver les següents categories d'alumnes:

Ordinaris: Són aquells que es preparen per als graus acadèmics. Han d'haver aprovat el COU o equivalent i, en el cas d'aspirar a la validesa civil dels seus estudis, els és exigida també la superació de les proves de selectivitat. Aquests alumnes han de cursar totes les assignatures.

Extraordinaris: Són els qui no es preparen per a l'obtenció de graus, ni aspiren a la validesa civil dels seus estudis. Podran cursar totes les assignatures o bé només algunes. Rebran certificació dels exàmens que realitzin.

Oients: Són els qui es matriculen a totes o algunes assignatures, sense passar les proves d'avaluació.

2.4. Admissió d'alumnes

Per matricular-se per primera vegada com a alumnes de la Facultat cal presentar:

- La sol·licitud d'ingrés, que es facilita a Secretaria.
- Quatre fotografies de la mida i tipus DNI.
- Per a seminaristes, clergues i religiosos, permís de l'autoritat eclesiàstica.
- Alumnes ordinaris: certificats corresponents als estudis requerits per a l'admissió en els centres superiors universitaris.
- Alumnes extraordinaris i oients: certificats dels estudis realitzats. No són vàlides les paperetes ni els llibres d'escolaritat.

2.5. Reconeixements

En cas d'haver cursat estudis filosòfics o humanístics en una altra Facultat o Centre Superior, l'alumne podrà demanar-ne la convalidació.

- Instància a la Comissió sol·licitant el reconeixement.
- Certificats acreditatius dels estudis fets, on constin també les hores lectives o crèdits per assignatura i les qualificacions corresponents.
- Els programes de les assignatures cursades.

2.6. Horaris

Secretaria

Matí, de dilluns a divendres, d'11.00 a 13.00 h.

Tarda, de dilluns a dimecres, de 17.00 a 19.00 h.

Biblioteca Pública Episcopal del Seminari de Barcelona

De dilluns a divendres, de 9.00 a 20.30 h.

www.bibliotecaepiscopalbcn.org

2.7. Altres activitats

La Facultat ofereix, al llarg de l'any, alguns cursos de vespre, així com cicles de conferències sobre temes filosòfics i humanístics d'interès general o d'especial actualitat.

Els professors de la Facultat participen en l'activitat docent tant de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona com de l'Institut de Teologia Fonamental.

La Facultat patrocina la Fundació Joan Maragall i alguns dels professors hi col·laboren en l'organització de cursos, conferències i sessions d'estudi.

3

Graus en Filosofia

3.1. Descripció general

El curs complet dels seus estudis consta de tres cicles:

El primer cicle comprèn quatre semestres. En ell es pretén que els estudiants arribin a una primera síntesi doctrinal sòlida i coherent i que aprenguin a analitzar i judicar els diversos sistemes filosòfics. És convenient també que vagin elaborant una opinió filosòfica personal.

El segon cicle comprèn quatre semestres més. En aquest cicle, allò que hom ha après en el primer ha de ser estudiat més profundament, amb una finalitat d'investigació més concreta, amb un mètode realment filosòfic i amb possibles especialitzacions: Filosofia teòretica, Filosofia pràctica i Història de la Filosofia i de la Ciència.

El segon cicle acaba amb l'obtenció del grau de Llicenciat en Filosofia, eclesiàstic, o amb l'obtenció del grau en Filosofia civil, si l'alumne ha cobert el nombre de crèdits exigits en un i altre cas, i compleix la resta de requisits establerts per la normativa corresponent quan es tracta de la titulació eclesiàstica.

El tercer cicle, per a l'obtenció del doctorat, no té un termini definit, però caldrà, per al doctorat eclesiàstic, un temps no inferior a dos semestres, i per al doctorat civil un mínim de 32 crèdits distribuïts almenys en dos cursos. A més, en els dos casos és preceptiva la redacció i defensa de la tesi doctoral.

3.2. Matrícula i taxes

El termini per a formalitzar la matrícula s'obrirà el dia 16 de juliol per als alumnes de nou ingrès de la (URL) i el dia 6 de setembre de 2010, per a la resta d'alumnes.

A partir del 8 d'octubre ningú no serà admès, si no és per causa greu i amb especial dispensa, després de presentar la petició, avalada i per escrit

Graus eclesiàstics en Filosofia (Conveni de Bolonya):

	Matrícula	Drets exàmens
Matrícula anual:	2.257,00 €	239,00 €
Assignatures soltes (1 ECTS):	45,00 €	26,00 €
3a. i 4a. convocatòria:	26,00 €	
Taxa per reconeixement (fins a 5 ass.):	50,00 €	
Taxa per reconeixement (més de 5 ass. o per un curs sencer):	100,00 €	
Certificat per un curs:	12,00 €	
Taxa per a la compulsa de certificats:	8,00 €	

Grau en Filosofia (Conveni de Bolonya):

	Matrícula	Drets exàmens
Matrícula anual:	2.257,00 €	239,00 €
Assignatures soltes (1 cr.):	45,00 €	26,00 €
3a. i 4a. convocatòria:	26,00 €	
Taxa per reconeixement (fins a 5 ass.):	50,00 €	
Taxa per reconeixement (més de 5 ass. o per un curs sencer):	100,00 €	
Certificat per un curs:	12,00 €	
Taxa per a la compulsa de certificats:	8,00 €	

Llicenciatura en Filosofia:

	Matrícula	Drets exàmens
Matrícula anual:	2.097,00 €	221,00 €
Assignatures soltes (1 cr.):	37,00 €	26,00 €
3a. i 4a. convocatòria:	26,00 €	
Taxa per reconeixement (fins a 5 ass.):	50,00 €	
Taxa per reconeixement (més de 5 ass. o per un curs sencer):	100,00 €	
Certificat per un curs:	12,00 €	
Taxa per a la compulsa de certificats:	8,00 €	

3.3. Horari de les classes

De dilluns a divendres

- 1a. hora – de 09.10 a 10.00 h.
- 2a. hora – de 10.05 a 10.55 h.
- 3a. hora – de 11.15 a 12.05 h.
- 4a. hora – de 12.10 a 13.00 h.
- 5a. hora – de 13.05 a 13.55 h.

Pla d'Estudis (Conveni de Bolonya)

Graus eclesiàstics en Filosofia

El Projecte universitari «Bolonya»

L'any 1999 es va signar la Declaració de Bolonya amb l'intent d'aconseguir un «Espai Universitari Europeu d'Instrucció Superior» per al 2010, i promoure'l eventualment fora d'Europa. Van signar la Declaració 29 països europeus. La Declaració pretén promocionar la mobilitat dels estudiants i dels professors, promoure la dimensió europea en l'educació superior i la seva competitivitat, i afavorir els nivells d'ocupació en el mercat europeu. El 19 de setembre del 2003 la Santa Seu es va adherir a la Declaració de Bolonya i la Congregació per a l'Educació Catòlica va crear una Comissió «Procés de Bolonya» de 10 membres per fer el seguiment de tot el procés. Amb data 3 març 2004 la Congregació per a l'Educació Catòlica va escriure a totes les Facultats Eclesiàstiques depenents de la Santa Seu, anunciant l'adhesió de la Santa Seu a la Declaració de Bolonya i encarregant de posar en marxa les reformes necessàries per tal que l'any 2010 les activitats de la Facultat s'adeqüin als criteris i orientacions de la Declaració.

La Declaració de Bolonya ha posat en marxa un procés de revisió de l'espai universitari europeu que té com a punts bàsics els quatre següents:

1 - Reordenació dels estudis, per facilitar l'assimilació dels diversos sistemes universitaris europeus pel que fa a cicles i titulacions. La Santa Seu ha insistit que, respecte a les Facultats eclesiàstiques, segueix vàlida la *Sapientia Christiana* amb els seus tres cicles i la seva ordenació acadèmica.

2 - Creditatge dels estudis segons el *European Credit Transfer System* (ECTS). És l'aspecte que planteja més novetat en aquests primers anys. Més endavant se'n fa una explicació detallada.

3 - Suplement al Diploma. És un protocol que s'ha d'adjuntar al títol amb una informació minuciosa sobre les característiques dels estudis cursats per l'alumne. Vol fer transparent el títol, amb vista al seu reconeixement per totes les institucions universitàries integrades a Bolonya.

4 - Control de qualitat dels estudis. Es vol adequar els serveis i les activitats dels Centres Superiors Europeus a les seves finalitats i garantir-ne la qualitat. Les nostres Facultats han iniciat el treball d'adequació de les seves activitats acadèmiques als criteris de la Declaració de Bolonya. Això ha comportat la reestructuració de diversos aspectes de la vida acadèmica: reformulació del creditatge de les assignatures segons els nous barems del crèdit ECTS; redistribució d'assignatures del bienni filosòfico-teològic en col·laboració amb la Facultat de Teologia de Catalunya; remodelació dels cursos opcionals; concreció de les exigències sobre les llengües, tant les clàssiques com les modernes; i encara preservació de moments singulars per a les activitats paracadèmiques dels estudiants.

CREDITATGE *EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM* (ECTS)

- 1 crèdit ECTS, o crèdit Bolonya, pot tenir un marge variable d'hores; en la FTC es comptabilitza com a 24 hores.

- Cada curs acadèmic té 60 crèdits ECTS; per tant, la unitat de base són 1440 hores per any acadèmic.

- El crèdit ECTS comptabilitza tota l'activitat acadèmica de l'estudiant segons la proporció següent:

- classe magistral	33,0%
- tutoria col·lectiva, dirigida pel professor, en horari lectiu	6,5%
- tutoria personalitzada professor – alumne, cinquena hora del matí	3,5%
- programació i realització d'exàmens (quatre setmanes d'exàmens a febrer i juny)	9,0%
- treball personal de l'alumne	48,0%
Total	100,0%

- La càrrega de tutories (col·lectives i personals) representa el 10% del total dels crèdits ECTS (6,5% + 3,5% = 10%)

- En principi, no hi ha assignatures d'un o dos crèdits perquè es treballaria amb xifres massa baixes. Segons això, aquest és el criteri general de distribució d'hores segons el creditatge de cada assignatura:

Matèries	Classe Magistral	Tutoria col·lectiva	Tutoria personalitzada (professor)	Exàmens	Treball personal
	33%	6,5%	3,5%	9%	48%
3 ECTS	25 h.	5 h.	1 dia /setmana	130 h (quatre set.): 32,5h./set.	36-38 h.
5 ECTS	40 h.	8 h.	1 dia/set.		53-55 h.
6 ECTS	50 h.	10 h.	2 dies/set.		74-76 h.
7,5 ECTS	58 h.	12 h.	2 dies/set.		90-92 h.

- La classe magistral i la tutoria col·lectiva es fan en les hores lectives (dilluns–divendres, de 9 a 13, excepte dimecres); són 19 h. per setmana. Comptant que cada curs té 30 setmanes lectives (15 per semestre), el total d'hores lectives per curs és de 570.
- Comptant els 60 crèdits ECTS per curs, aquestes són les xifres absolutes de cada curs segons els diversos criteris acadèmics:

	Classe Magistral	Tutoria col·lectiva	Tutoria personalitzada (professor)	Exàmens	Treball personal
	33%	6,5%	3,5%	9%	48%
Hores totals per a cada curs acadèmic	475	95	50	130	690

Hi ha un total de 1440 hores per curs acadèmic.

- Les classes magistrals i tutories col·lectives, impartides en hores lectives, sumen 570 hores.
- Les 690 hores de treball personal dels alumnes (48% dels ECTS) distribuïdes en les 30 setmanes lectives del curs, suposen unes 23 hores per setmana. L'alumne distribueix aquestes hores de la manera que cregui convenient.

Primer cicle

Primer curs (Filosòfic-teològic)

El primer curs es dedica principalment a l'estudi de l'home com a realitat oberta a la transcendència. L'antropologia filosòfica forneix l'eix d'aquest curs, amb l'estudi de la psicologia i de la fenomenologia de la religió que el complementen. Les altres assignatures filosòfiques d'aquest primer curs, a part de la necessària introducció a la filosofia i al seu mètode, comprenen la teoria del coneixement, amb les parts antiga, medieval i moderna de la història de la filosofia. El llatí i el grec s'inclouen en aquest curs per tal de poder accedir als textos originals de la filosofia i de la teologia.

- 211011 **Introducció a la Filosofia i Metodologia** (3 ECTS) - Prof. Vicent Igual
- 211151 **Història de la Filosofia antiga** (5 ECTS) - Prof. Antoni Bosch-Veciana
- 211161 **Història de la Filosofia medieval** (5 ECTS) - Prof. Joan Garcia del Muro
- 211171 **Història de la Filosofia moderna** (6 ECTS) - Prof. Joan Albert Vicens
- 211181 **Antropologia filosòfica** (6 ECTS) - Prof. Ignasi Fuster
- 211061 **Psicologia** (3 ECTS) - Prof. Vicent Igual
- 211091 **Fenomenologia de la religió** (3 ECTS) - Prof. Sergi Gordo
- 211081 **Teoria del coneixement** (3 ECTS) - Prof. Vicent Igual
- 211191 **Filosofia del llenguatge i Hermenèutica** (5 ECTS) - Prof. Joan Carles Elvira

- 211101 **Llatí I** (3 ECTS) - Prof. Armando Pego
- 211111 **Llatí II** (3 ECTS) - Prof. Armando Pego
- 211121 **Grec I** (3 ECTS) - Prof. Ignasi Ricart

Matèries complementàries opcionals teològiques:

- *211131 **Introducció al món i al pensament bíblics I: A. T.**
(6 ECTS) - Prof. Claustre Solé
- *211201 **Qüestions frontereres entre filosofia i teologia:
Teologia fonamental** (6 ECTS) - Prof. Xavier Morlans

* Aquestes assignatures són considerades complementàries opcionals per alumnes que vulguin assolir la Llicenciatura eclesiàstica en Filosofia.

Matèries complementàries opcionals filosòfiques:

- 212040 **Lectura de textos (op): "Lectura filosòfica de l'Odissea"**
(3 ECTS) – Prof. Vicent Igual
- 212006 **Curs opcional I: "Filòsofs espanyols del segle XX:
Unamuno, Ortega, Zubiri"** (3 ECTS) – Prof. Joan Albert Vicens
- 212002 **Curs opcional II: "Pragmàtica i interpretació: El significat
estètic"** (3 ECTS) – Prof. Armando Pego

212004 **Curs opcional III: "Veritat i llibertat a l'edat mitjana"**
(3 ECTS) – Prof. Agustí Boadas

De les matèries complementàries opcionals s'han de cursar 12 ECTS.

Segon curs (Filosòfic-teològic)

El segon curs està centrat primordialment en l'estudi filosòfic de la realitat – l'ésser. La realitat es presenta com un misteri de plenitud que es manifesta en la seva unitat i pluralitat i troba el seu fonament en l'ésser suprem – Déu. L'ontologia i la metafísica són les assignatures eix d'aquest curs. L'estudi de l'home, iniciat el curs anterior, es completa ara amb les investigacions sobre la seva dimensió expressiva i interpretativa. Donen resposta a aquestes qüestions les assignatures de sociologia i ètica social i política. Continua l'estudi de la història de la filosofia en la seva part contemporània, també continuen les matèries de llatí de grec aprofundint els coneixements del primer curs. El quadre de matèries es completa amb un seminari de lectura de textos filosòfics.

- 211012 **Ontologia** (3 ECTS) - Prof. Vicent Igual
- 211022 **Metafísica** (6 ECTS) - Prof. Joan Martínez Porcell
- 211172 **Ètica** (5 ECTS) - Profs. Joan Garcia del Muro i Vicent Igual
- 211042 **Ètica social i política** (3 ECTS) - Prof. Ignasi Boada
- 211052 **Filosofia de la natura** (3 ECTS) - Prof. Joan Garcia del Muro
- 211182 **Història de la Filosofia contemporània** (6 ECTS) - Prof. Francesc Torralba
- 211082 **Lògica I** (4 ECTS) - Prof. Carles Llinàs
- 211092 **Lectura de textos** (3 ECTS) - Prof. Joan Martínez Porcell
- 211102 **Sociologia** (3 ECTS) - Prof. Francesc Josep Núñez
- 211112 **Llatí III** (3 ECTS) - Prof. Ramon Torné
- 211122 **Grec II** (3 ECTS) - Prof. Ignasi Ricart

Matèries complementàries opcionals teològiques:

- *211132 **Introducció al món i al pensament bíblics II: N.T.**
(6 ECTS.) - Profs. Agustí Borrell i Begoña Palau
- *211142 **Vaticà II** (3 ECTS) - Prof. Josep M. Domingo
- 211152 **Teologia Fonamental II** (6 ECTS) - Prof. Salvador Pié
- 211162 **Història de l'Església antiga** (3 ECTS) - Prof. Cebrià Pifarré

* Aquestes assignatures són considerades complementàries opcionals per alumnes que vulguin assolir la Llicenciatura eclesialística en Filosofia.

Matèries complementàries opcionals filosòfiques:

- 212040 **Lectura de textos (op): "Lectura filosòfica de l'Odissea"**
(3 ECTS) – Prof. Vicent Igual

- 212006 **Curs opcional I: "Filòsofs espanyols del segle XX: Unamuno, Ortega, Zubiri"** (3 ECTS) – Prof. Joan Albert Vicens
- 212002 **Curs opcional II: "Pragmàtica i interpretació: El significat estètic"** (3 ECTS) – Prof. Armando Pego
- 212004 **Curs opcional III: "Veritat i llibertat a l'edat mitjana"** (3 ECTS) – Prof. Agustí Boadas

De les matèries complementàries opcionals s'han de cursar 17 ECTS.

Tercer curs

S'estudien ara més profundament aquells aspectes de la investigació filosòfica sobre l'home que, de forma més general, ja han estat presentats. D'aquí la importància donada a l'àrea del coneixement, que té com a matèria principal la filosofia de la ciència i de la religió, i les qüestions aprofundides de teoria del coneixement i de la natura. En aquest curs es dona rellevància especial també a la història de la filosofia catalana, que és assignatura obligatòria en la nostra Facultat. L'entrada en contacte amb la reflexió més recent té lloc en el curs sobre els corrents actuals de la filosofia.

- 211013 **Lògica II** (5 ECTS) - Prof. Carles Llinàs
- 211023 **Història de la Filosofia catalana** (5 ECTS) - Prof. Ignasi Roviró
- 211033 **Filosofia de la religió** (5 ECTS) - Prof. Sergi Gordo (T)
- 211043 **Filosofia de la ciència** (3 ECTS) - Prof. Carles Llinàs
- 211053 **Filosofia i Bioètica** (3 ECTS) - Prof. M. Pilar Núñez
- 211063 **Estètica** (5 ECTS) - Prof. Ignasi Roviró (T)
- 211073 **Corrents actuals de la filosofia** (5 ECTS) - Prof. Carles Llinàs
- 211083 **Qüestions aprofundides de Metafísica** (5 ECTS) - Prof. Joan Martínez Porcell (T)
- 211093 **Qüestions aprofundides de Teoria del coneixement** (5 ECTS)
Prof. Joan Martínez Porcell
- 211103 **Qüestions aprofundides de Filosofia de la natura** (5 ECTS)
Prof. Carles Llinàs
- 211113 **Qüestions aprofundides d'Antropologia filosòfica** (5 ECTS)
Prof. Ignasi Fuster (T)
- 211123 **Qüestions aprofundides de Filosofia moral** (5 ECTS) - Prof. Carles Llinàs (T)
- 211133 **Llengua moderna I: Francès I** (2 ECTS) - Prof. Jordi Marimon
- 211143 **Llengua moderna II: Francès II** (2 ECTS) - Prof. Jordi Marimon

Grau Batxiller eclesiàstic en Filosofia

En compliment de les instruccions de la Sagrada Congregació d'educació catòlica, el Consell de Facultat va aprovar aquest tercer curs que obre la possibilitat d'aconseguir el Grau en Batxiller eclesiàstic en Filosofia.

Examen de batxiller

A l'acabament del primer cicle, els alumnes poden accedir al diploma eclesiàstic de Batxiller en Filosofia fent un examen oral o escrit, que serà qualificat per un tribunal de professors. De la llista de temes del temari oficial de la Facultat, se n'oferiran quatre a l'alumne, el qual en tindrà dos per a la seva exposició oral o per a la seva redacció escrita.

Segon cicle

Quart curs

- 221014 **Comentari d'autors: filosofia antiga** (3 ECTS) – Prof. Antoni Bosch-Veciana
- 221024 **Comentari d'autors: filosofia medieval** (3 ECTS)
Prof. Agustí Boadas
- 221034 **Comentari d'autors: filosofia moderna** (3 ECTS)
- 221044 **Comentari d'autors: filosofia contemporànea** (3 ECTS)
- 221054 **Història i Filosofia de l'art** (6 ECTS)
- 221064 **Filosofies de l'orient** (5 ECTS)
- 221074 **Qüestions aprofundides de Filosofia de la ciència** (3 ECTS)
Prof. Carles Llinàs
- 221084 **Filosofia de la cultura** (4 ECTS)

Matèries complementàries seminaris:

- 222005 **Seminari I: "Filosofia en clau femenina"** (5 ECTS) - Prof. Agustí Boadas
- 222006 **Seminari II: "L'antropologia dels personalistes"** (5 ECTS)
Prof. Josep M. Coll
- 222007 **Seminari III: "El silenci com a actitud filosòfica"** (5 ECTS)
Prof. Jaume Aymar

De les matèries complementàries seminaris s'han de cursar 15 ECTS.

Matèries complementàries opcionals (15 ECTS)

Cinquè curs

- 221015 **Curs monogràfic de filosofia actual** (5 ECTS) – Prof. Ignasi Boada
- 221025 **Psicologia de la religió** (3 ECTS) – Prof. Sergi Gordo
- 221035 **Sociologia de la religió** (3 ECTS) – Prof. Francesc Josep Núñez
- 221045 **Estatut i mètodes de la filosofia** (3 ECTS) – Prof. Joan Martínez Porcell
- 221055 **Filosofia social i política** (5 ECTS)
- 221065 **Filosofia de la història** (3 ECTS)
- 221075 **Qüestions aprofundides de Bioètica** (5 ECTS) – Prof. M. Pilar Núñez (T)
- 221085 **Qüestions aprofundides de Filosofia del llenguatge** (3 ECTS) – Prof. Joan Carles Elvira

Matèries complementàries seminaris (15 ECTS)

Matèries complementàries opcional (15 ECTS)

Grau Llicenciat eclesiàstic en Filosofia

El corresponent títol eclesiàstic es pot obtenir en alguna de les tres especialitats previstes: Filosofia Teorètica, Filosofia Pràctica i Història de la Filosofia i de la Ciència. En totes elles, pressuposada la condició de Batxiller en Filosofia, l'alumne haurà d'elaborar i presentar una tesina dirigida per un dels professors del departament respectiu. Prèviament haurà de superar l'examen oral de segon cicle, tot responent a dos dels temes del temari oficial, escollits entre els quatre que seran proposats al candidat. Tant l'examen com la presentació de la tesina seran qualificats per un tribunal de professors.

Pla d'Estudis Grau en Filosofia

(Títol de Grau en Filosofia-URL)

Primer cicle

Primer curs

El primer curs es dedica principalment a l'estudi de l'home com a realitat oberta a la transcendència. L'antropologia filosòfica forneix l'eix d'aquest curs, amb l'estudi de la psicologia i de la fenomenologia de la religió que el complementen. Les altres assignatures filosòfiques d'aquest primer curs, a part de la necessària introducció a la filosofia i al seu mètode, comprenen la teoria del coneixement, amb les parts antiga, medieval i moderna de la història de la filosofia. El llatí i el grec s'inclouen en aquest curs per tal de poder accedir als textos originals de la filosofia i de la teologia.

- 211011 **Introducció a la Filosofia i Metodologia** (3 ECTS) - Prof. Vicent Igual
- 211221 **Història de la Filosofia antiga i medieval** (10 ECTS) - Profs. Antoni Bosch-Veciana i Joan García del Muro
- 211171 **Història de la Filosofia moderna** (6 ECTS) - Prof. Joan Albert Vicens
- 211181 **Antropologia filosòfica** (6 ECTS) - Prof. Ignasi Fuster
- 211061 **Psicologia** (3 ECTS) - Prof. Vicent Igual
- 211091 **Fenomenologia de la religió** (3 ECTS) - Prof. Sergi Gordo
- 211231 **Teoria del coneixement** (8 ECTS) – Profs. Vicent Igual i Joan Carles Elvira
- 211211 **Llatí** (6 ECTS) - Prof. Armando Pego
- 211121 **Grec I** (3 ECTS) – Prof. Ignasi Ricart

Màteries complementàries opcionals:

- 212T01 **Introducció al món i al pensament bíblics: A.T.** (6 ECTS) – Prof. Claustra Solé

- 212T02 **Qüestions frontereres entre filosofia i teologia: Teologia fonamental I** (6 ECTS) – Prof. Xavier Morlans
- 212040 **Lectura de textos (op): "Lectura filosófica de l'Odissea"** (3 ECTS) – Prof. Vicent Igual
- 212006 **Curs opcional I: "Filòsofs espanyols del segle XX: Unamuno, Ortega, Zubiri"** (3 ECTS) – Prof. Joan Albert Vicens
- 212002 **Curs opcional II: "Pragmàtica i interpretació: El significat estètic"** (3 ECTS) – Prof. Armando Pego
- 212004 **Curs opcional III: "Veritat i llibertat a l'edat mitjana"** (3 ECTS)
Prof. Agustí Boadas

De les matèries complementàries opcionals s'han de cursar 12 ECTS.

Pla d'Estudis

Llicenciatura en Filosofia

(Títol de Llicenciat en Filosofia-URL)

Primer Cicle

Amb l'ampliació del Grau en Filosofia, queda extingit el primer curs de la llicenciatura en Filosofia.

Els alumnes de nou ingrés es matricularan al primer curs del Grau en Filosofia.

Segon curs

El segon curs està centrat primordialment en l'estudi filosòfic de la realitat – l'ésser. La realitat es presenta com un misteri de plenitud que es manifesta en la seva unitat i pluralitat i troba el seu fonament en l'ésser suprem – Déu.

L'ontologia i la metafísica són les assignatures eix d'aquest curs. L'estudi de l'home, iniciat el curs anterior, es completa ara amb les investigacions sobre la seva dimensió expressiva i interpretativa. Donen resposta a aquestes qüestions les assignatures de sociologia, ètica social i política, filosofia del llenguatge i hermenèutica. Continua l'estudi de la història de la filosofia en la seva part contemporània. El quadre de matèries es completa amb la lògica II, amb un seminari de lectura de textos filosòfics i amb algunes matèries optatives.

- 11012 **Ontologia** (6 cr.) - Prof. Vicent Igual
- 11022 **Metafísica** (7,5 cr.) - Prof. Joan Martínez Porcell
- 11032 **Ètica** (6 cr.) - Profs. Joan Garcia del Muro i Vicent Igual
- 11042 **Ètica social i política** (4,5 cr.) - Prof. Ignasi Boada
- 11062 **Filosofia del llenguatge i Hermenèutica** (7,5 cr.)
Prof. Joan Carles Elvira
- 11122 **Història de la Filosofia contemporània** (7,5 cr.)
Prof. Francesc Torralba
- 11082 **Lògica II** (4,5 cr.) - Prof. Carles Llinàs
- 11092 **Lectura de textos** (4,5 cr.) - Prof. Joan Martínez Porcell
- 11102 **Sociologia** (6 cr.) - Prof. Francesc Josep Núñez
- 11112 **Grec I** (3 cr.) - Prof. Ignasi Ricart

Matèries optatives del Primer cicle

Al llarg del Primer cicle, la Facultat ofereix un conjunt de matèries optatives, entre les quals s'inclouen algunes de contingut teològic programades per la Facultat de Teologia. Aquestes darreres hauran de ser cursades pels alumnes que desitgen accedir posteriorment a la Facultat de Teologia.

- 12510 **Introducció al món i al pensament bíblics I: A. T.**
(6 cr.) - Prof. Claustre Solé
- 12520 **Introducció al món i al pensament bíblics II: N. T.**
(6 cr.) - Prof. Agustí Borrell
- 12530 **Qüestions frontereres entre filosofia i teologia: Teologia fonamental** (9 cr.) - Prof. Xavier Morlans
- 12500 **Vaticà II** (3 cr.) - Prof. Josep M. Domingo
- 12040 **Lectura de textos (op): "Lectura filosòfica de l'Odissea"** (3 cr.)
Prof. Vicent Igual
- 12006 **Curs opcional I: "Filòsofs espanyols del segle XX: Unamuno, Ortega, Zubiri"** (3 cr.) – Prof. Joan Albert Vicens
- 12002 **Curs opcional II: "Pragmàtica i interpretació: El significat estètic"** (3 cr.) – Prof. Armando Pego
- 12004 **Curs opcional III: "Veritat i llibertat a l'edat mitjana"** (3 cr.)
Prof. Agustí Boadas

De les matèries optatives del Primer cicle s'han de cursar 12 crèdits. Durant el cicle convé, a més, cobrir 9 crèdits per a la "lliure configuració del currículum".

Segon cicle - Llicenciatura

Tercer curs

Amb aquest curs s'obre el segon cicle. Continuant en la línia del primer curs de la Facultat, s'estudien ara més profundament aquells aspectes de la investigació filosòfica sobre l'home que, de forma més general, ja han estat presentats. D'aquí la importància donada a l'àrea del coneixement, que té com a matèria principal la filosofia de la naturalesa i de la ciència, i també les qüestions aprofundides de teoria del coneixement i de filosofia del llenguatge. Les dimensions estètica i religiosa de l'home són objecte de la història i la filosofia de l'art, i de la psicologia i la sociologia de la religió. En aquest curs es dona rellevància especial també a la història de la filosofia catalana, que és assignatura obligatòria en la nostra Facultat. La pràctica del comentari

d'autors de filosofia antiga i medieval complementa la part corresponent de la història de la filosofia. L'entrada en contacte amb la reflexió més recent té lloc als cursos sobre els corrents actuals de la filosofia i sobre algun tema monogràfic de filosofia actual. L'estatut i mètodes de la filosofia, les qüestions de bioètica, el grec II, amb els cursos opcionals i els seminaris de caire més especialitzat, completen el quadre de matèries d'aquest tercer any.

- 21013 **Filosofia de la natura** (4,5 cr.) - Prof. Joan Garcia del Muro
- 21023 **Filosofia de la ciència** (4,5 cr.) - Prof. Carles Llinàs
- 21033 **Corrents actuals de la Filosofia** (6 cr.) - Prof. Carles Llinàs
- 21043 **Curs monogràfic de filosofia actual** (3 cr.) - Prof. Ignasi Boada
- 21053 **Història de la filosofia catalana** (4,5 cr.) - Prof. Ignasi Roviró
- 21063 **Història i filosofia de l'art** (7,5 cr.) - Profs. Jaume Aymar i Ignasi Roviró
- 21073 **Psicologia de la religió** (4,5 cr.) - Prof. Sergi Gordo
- 21083 **Sociologia de la religió** (4,5 cr.) - Prof. Francesc Josep Núñez
- 21093 **Qüestions aprofundides de Filosofia de la natura i de la ciència** (4,5 cr.) - Prof. Carles Llinàs
- 21103 **Comentari d'autors: Filosofia antiga** (4,5 cr.) - Prof. Antoni Bosch-Veciana
- 21113 **Comentari d'autors: Filosofia medieval** (4,5 cr.) - Prof. Agustí Boadas

Matèries optatives

- 22510 **Estatut i mètodes de la Filosofia** (3 cr.) - Prof. Joan Martínez Porcell
- 22520 **Qüestions de Bioètica** (3 cr.) - Prof. M. Pilar Núñez
- 22530 **Qüestions aprofundides de Teoria del coneixement** (3 cr.) - Prof. Joan Martínez Porcell
- 22540 **Qüestions aprofundides de Filosofia del llenguatge** (3 cr.) - Prof. Joan Carles Elvira

De les quatre, cal cursar-ne dues.

- 22550 **Grec II** (4,5 cr.) - Prof. Francesc Nicolau
- 22640 **Francès I** (4,5 cr.) - Prof. Jordi Marimon
- 22660 **Francès II** (4,5 cr.) - Prof. Jordi Marimon
- 22650 **Alemanys I** (4,5 cr.)
- 22670 **Alemanys II** (4,5 cr.)

De les cinc, cal cursar-ne una.

- 22005 **Seminari I: "Filosofia en clau femenina"** (4,5 cr.) - Prof. Agustí Boadas
- 22250 **Seminari II: "L'antropologia dels personalistes"** (4,5 cr.) - Prof. Josep M. Coll
- 22007 **Seminari III: "El silenci com a actitud filosòfica"** (4,5 cr.) - Prof. Jaume Aymar

Dels tres seminaris, cal cursar-ne un.

Quart curs

El quart curs significa l'acabament de l'itinerari del pla d'estudis de la llicenciatura en Filosofia. Té, sobretot, un caire de complementarietat, imanté l'accent en l'estudi aprofundit d'aspectes filosòfics ja tractats, tot deixant més llibertat per a la investigació personal dels alumnes. En línia amb el segon curs, es dona importància a l'estudi filosòfic de la realitat, que és l'objecte de les qüestions aprofundides de metafísica, i també a la forma particular d'accés a la realitat que es dona en les filosofies de l'Orient. L'estudi de les dimensions de l'home es completa amb la filosofia social i política, la filosofia de la història, la filosofia de la religió, l'estètica i les qüestions aprofundides de l'antropologia filosòfica i de filosofia moral. Com en el curs anterior, la pràctica del comentari d'autors de filosofia moderna i contemporània complementa la part corresponent de la història de la filosofia. Els cursos opcionals i els seminaris, de caire més especialitzat, completen el quadre de matèries d'aquest curs.

- 21014 **Filosofia social i política** (6 cr.)
- 21024 **Filosofia de la història** (4,5 cr.)
- 21034 **Filosofia de la religió** (4,5 cr.)
- 21044 **Estètica** (6 cr.)
- 21054 **Qüestions aprofundides d'Antropologia filosòfica** (6 cr.)
- 21064 **Qüestions aprofundides de Filosofia moral** (4,5 cr.)
- 21074 **Qüestions aprofundides de Metafísica** (6 cr.)
- 21084 **Filosofies de l'Orient** (6 cr.)
- 21114 **Comentari d'autors: Filosofia moderna** (4,5 cr.)
- 21124 **Comentari d'autors: filosofia contemporània** (4,5 cr.)

Matèries optatives

- 22290 **Curs opcional I**
- 22260 **Curs opcional II**
- 22300 **Curs opcional III**

Dels tres cursos opcionals, cal cursar-ne dos.

- 22310 **Seminari I** (4,5 cr.)
- 22250 **Seminari II** (4,5 cr.)
- 22320 **Seminari III** (4,5 cr.)

Dels tres Seminaris, cal cursar-ne un.

- 22550 **Grec II:** (4,5 cr.)
- 22640 **Francès I** (4,5 cr.)
- 22660 **Francès II** (4,5 cr.)
- 22650 **Alemanys I** (4,5 cr.)
- 22670 **Alemanys II** (4,5 cr.)

De les cinc, cal cursar-ne una.

Cal tenir present que, fins ara, en la nostra Facultat els dos cursos del segon cicle s'ofereixen en anys alterns. Per això, aquest quart curs no s'imparteix enguany: ho serà el 2011-2012.

Cursos per a la «liure configuració del currículum»

Al mes de setembre, la Universitat Ramon Llull farà públic el llistat d'aquests cursos, juntament amb el nombre de crèdits corresponents a cada curs i els centres on seran impartits.

Títol de Llicenciat

A l'acabament del segon cicle, els alumnes poden accedir al títol civil de Llicenciat en Filosofia.

4

Horaris de Filosofia

Horaris Filosofia **Primer Cicle - Primer curs**

Primer Semestre (del 20 de setembre de 2010 al 28 de gener de 2011)

Horari:	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9.10-10.00	Introducció A.T. <i>Prof. M.C.Solé</i>	Fenomenologia Religió <i>Prof. S. Gordo</i>	Llatí Llatí I <i>Prof. A. Pego</i>	Introducció a la filosofia <i>Prof. V. Igual</i>	Teoria del coneixement <i>Prof. V. Igual</i>
10.05-10.55	Introducció A.T. <i>Prof. M.C.Solé</i>	Fenomenologia Religió <i>Prof. S. Gordo</i>	Introducció A. T. Curs opcional II <i>Prof. A. Pego</i>	Introducció a la filosofia <i>Prof. V. Igual</i>	Teoria del coneixement <i>Prof. V. Igual</i>
11.15-12.05	Hist. Filosofia antiga <i>Prof. A. Bosch- Veciana</i>	Filosofia del Llenguatge i Hermenèutica <i>Prof. J. C. Elvira</i>	Introducció A. T. Curs opcional II <i>Prof. A. Pego</i>	Hist. Filosofia moderna <i>Prof. J. A. Vicens</i>	Antropologia Filosòfica <i>Prof. I. Fuster</i>
12.10-13.00	Hist. Filosofia antiga <i>Prof. A. Bosch- Veciana</i>	Llatí Llatí I <i>Prof. A. Pego</i>	Hist. Filosofia medieval <i>Prof. V. Igual</i>	Hist. Filosofia moderna <i>Prof. J. A. Vicens</i>	Antropologia Filosòfica <i>Prof. I. Fuster</i>
13.05-13.55				Curs Opcional I <i>Prof. J. A. Vicens</i>	

Segon Semestre (del 14 de febrer de 2011 al 10 de juny de 2011)

Horari:	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9.10-10.00	Teologia fonamental I <i>Prof. X. Morlans</i>	Filosofia del Llenguatge i Hermenèutica <i>Prof. J. C. Elvira</i>	Teologia fonamental I <i>Prof. X. Morlans</i>	Teologia fonamental I <i>Prof. X. Morlans</i>	Teologia fonamental I <i>Prof. X. Morlans</i>
10.05-10.55	Grec I <i>Prof. I. Ricart</i>	Filosofia del Llenguatge i Hermenèutica <i>Prof. J. C. Elvira</i>	Psicologia <i>Prof. V. Igual</i>	Llatí Llatí II <i>Prof. A. Pego</i>	Grec I <i>Prof. I. Ricart</i>
11.15-12.05	Hist. Filosofia antiga <i>Prof. A. Bosch- Veciana</i>	Hist. Filosofia medieval <i>Prof. J. Garcia M.</i>	Psicologia <i>Prof. V. Igual</i>	Hist. Filosofia moderna <i>Prof. J. A. Vicens</i>	Antropologia Filosòfica <i>Prof. I. Fuster</i>
12.10-13.00	Llatí Llatí II <i>Prof. A. Pego</i>	Hist. Filosofia medieval <i>Prof. J. Garcia M.</i>		Hist. Filosofia moderna <i>Prof. J. A. Vicens</i>	Antropologia Filosòfica <i>Prof. I. Fuster</i>
13.05-13.55				Curs Opcional I <i>Prof. J. A. Vicens</i>	

* Les autoritats acadèmiques de la Facultat es reserven el dret de fer canvis en l'horari dels alumnes matriculats per causes justificades.

Horaris Filosofia **Primer Cicle - Segon Curs**

Primer Semestre (del 20 de setembre de 2010 al 28 de gener de 2011)

Horari:	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9.10-10.00	Sociologia <i>Prof. F. J. Núñez</i>	Teologia fonamental II <i>Prof. S. Pié</i>	Llatí III <i>Prof. R. Torné</i>	Teologia fonamental II <i>Prof. S. Pié</i>	Hist. Filosofia Contemporània <i>Prof. F. Torralba</i>
10.05-10.55	Sociologia <i>Prof. F. J. Núñez</i>	Teologia fonamental II <i>Prof. S. Pié</i>	Introducció N.T. Curs opcional II <i>Prof. A. Pego</i>	Teologia fonamental II <i>Prof. S. Pié</i>	Hist. Filosofia Contemporània <i>Prof. F. Torralba</i>
11.15-12.05	Ontologia <i>Prof. V. Igual</i>	Ètica <i>Prof. J. Garcia M.</i>	Introducció N.T. Curs opcional II <i>Prof. A. Pego</i>	Introducció N.T. <i>Prof. A. Borrell</i>	Hist. Esg. Ant. Lectura textos (op.) <i>Prof. V. Igual</i>
12.10-13.00	Ontologia <i>Prof. V. Igual</i>	Ètica <i>Prof. J. Garcia M.</i>		Introducció N.T. <i>Prof. A. Borrell</i>	Hist. Esg. Ant. Lectura textos (op.) <i>Prof. V. Igual</i>
13.05-13.55				Curs opcional I <i>Prof. J. A. Vicens</i>	

Segon Semestre (del 14 de febrer de 2011 al 10 de juny de 2011)

Horari:	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9.10-10.00	Grec II <i>Prof. I. Ricart</i>	Metafísica <i>Prof. J. Martínez</i>	Llatí III <i>Prof. R. Torné</i>	Metafísica <i>Prof. J. Martínez</i>	Hist. Filosofia Contemporània <i>Prof. F. Torralba</i>
10.05-10.55	Lògica I <i>Prof. C. Llinàs</i>	Metafísica <i>Prof. J. Martínez</i>	Vaticà II Curs opcional III <i>Prof. A. Boadas</i>	Metafísica <i>Prof. J. Martínez</i>	Hist. Filosofia Contemporània <i>Prof. F. Torralba</i>
11.15-12.05	Filosofia de la natura <i>Prof. J. Garcia M.</i>	Ètica social i Pol. <i>I. Boada</i>	Vaticà II Curs opcional III <i>Prof. A. Boadas</i>	Lògica I <i>Prof. C. Llinàs</i>	Grec II <i>Prof. I. Ricart</i>
12.10-13.00	Filosofia de la natura <i>Prof. J. Garcia M.</i>	Ètica social i Pol. <i>I. Boada</i>	Lectura de textos <i>Prof. J. Martínez</i>	Lògica I <i>Prof. C. Llinàs</i>	Ètica <i>Prof. V. Igual</i>
13.05-13.55			Lectura de textos <i>Prof. J. Martínez</i>	Curs opcional I <i>Prof. J. A. Vicens</i>	

* Les autoritats acadèmiques de la Facultat es reserven el dret de fer canvis en l'horari dels alumnes matriculats per causes justificades.

Horaris Filosofia **Segon Cicle - Tercer Curs**

Primer Semestre (del 20 setembre de 2010 al 28 de gener de 2011)

Horari:	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9.10-10.00	Lògica II <i>Prof. C. Llinàs</i>	Qüest. Bioètica <i>Prof. M. P. Núñez</i>	Qüest. Aprof. T. Coneixement <i>Prof. J. Martínez</i>	Curs mon. Fil. Actual <i>Prof. I. Boada</i>	Corrents Act. de Filosofia <i>Prof. C. Llinàs</i>
10.05-10.55	Història i Filosofia de l'Art <i>Prof. J. Aymar</i>	Qüest. Bioètica <i>Prof. M. P. Núñez</i>	Qüest. Aprof. T. Coneixement <i>Prof. J. Martínez</i>	Curs mon. Fil. Actual <i>Prof. I. Boada</i>	Filosofia Ciència <i>Prof. C. Llinàs</i>
11.15-12.05	Història i Filosofia de l'Art <i>Prof. J. Aymar</i>	Grec II <i>Prof. F. Nicolau</i>	Seminari I <i>Prof. A. Boadas</i>	Francès I <i>Prof. J. Marimon</i>	Filosofia Ciència <i>Prof. C. Llinàs</i>
12.10-13.00	Història Filo.so- fia Catalana <i>Prof. I. Roviró</i>	Qüest. Aprof. Filos. Lleng. <i>Prof. J. C. Elvira</i>	Seminari I <i>Prof. A. Boadas</i>	Francès I <i>Prof. J. Marimon</i>	
13.05-13.55	Història Filo.so- fia Catalana <i>Prof. I. Roviró</i>	Qüest. Aprof. Filos. Lleng. <i>Prof. J. C. Elvira</i>	Grec II <i>Prof. F. Nicolau</i>		

Segon Semestre (del 14 de febrer de 2011 al 10 de juny de 2011)

Horari:	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9.10-10.00	Lògica II <i>Prof. C. Llinàs</i>	Psicologia religió <i>Prof. S. Gordo</i>	Qüest. Aprof. Fil. Ciència <i>Prof. C. Llinàs</i>	Sociologia religió <i>Prof. F. J. Núñez</i>	Corrents actuals Filosofia <i>Prof. C. Llinàs</i>
10.05-10.55	Història i Filosofia de l'Art <i>Prof. I. Roviró</i>	Psicologia religió <i>Prof. S. Gordo</i>	Qüest. Aprof. Fil. Ciència <i>Prof. C. Llinàs</i>	Sociologia religió <i>Prof. F. J. Núñez</i>	Corrents actuals Filosofia <i>Prof. C. Llinàs</i>
11.15-12.05	Història i Filosofia de l'Art <i>Prof. I. Roviró</i>	Com. aut. Fil. Medieval <i>Prof. A. Boadas</i>	Francès II <i>Prof. J. Marimon</i>	Estatut i Mètodes <i>Prof. J. Martínez</i>	Seminari III <i>Prof. J. Aymar</i>
12.10-13.00	Com. aut. Fil. Antiga <i>Prof. A. Bosch</i>	Com. aut. Fil. Medieval <i>Prof. A. Boadas</i>	Francès II <i>Prof. J. Marimon</i>	Estatut i Mètodes <i>Prof. J. Martínez</i>	Seminari III <i>Prof. J. Aymar</i>
13.05-13.55	Com. aut. Fil. Antiga <i>Prof. A. Bosch</i>	Grec II <i>Prof. F. Nicolau</i>			

* Les autoritats acadèmiques de la Facultat es reserven el dret de fer canvis en l'horari dels alumnes matriculats per causes justificades.

5

Llicenciatura en Humanitats

5.1. Descripció general

La llicenciatura en Humanitats ha estat concebuda amb l'objectiu d'aportar una formació humanística de caràcter global. Aquesta globalitat es tradueix tant en el contingut interdisciplinari dels estudis com en una formació que prioritza la reflexió sobre les diverses facetes que contribueixen al desenvolupament de la persona veritablement culta: el pensament i el llenguatge, l'arrelament històric i geogràfic de la persona, la seva percepció estètica i la seva orientació ètica.

La nostra llicenciatura potencia d'una manera especial els àmbits de **la història de la cultura i del patrimoni artístic**. Dins aquests àmbits, la Facultat ofereix estudis específics relacionats amb l'arqueologia cristiana, la iconografia, el món clàssic, l'humanisme i la cultura del Renaixement i la gestió del patrimoni artístic i cultural.

El pla d'estudis d'aquesta llicenciatura de segon cicle:

El segon cicle aprofundeix en un èmfasi especial en l'època contemporània.

Es vol potenciar, prioritàriament, la reflexió i el diàleg a partir dels continguts socials, històrics, culturals i literaris que integren els dos cursos d'aquest cicle. Per aquest motiu s'incrementa l'oferta d'assignatures optatives, per tal d'obrir nous camps de reflexió en les àrees tradicionals de les humanitats i en d'altres amb un interès més actual.

El segon cicle acaba amb l'obtenció del grau de llicenciat en Humanitats si l'alumne ha satisfet el nombre de crèdits exigits.

5.2. Matricula i taxes

El termini per a formalitzar la matrícula s'obrirà el dia 6 de setembre de 2010. A partir del 13 d'octubre ningú no serà admès, si no és per causa greu i amb especial dispensa, després de presentar la petició, avalada i per escrit.

	Matrícula	Drets exàmens
Matrícula anual:	3.160,00 €	350,00 €
Pagament inicial:	1.405,00 €	350,00 €
Mensualitats (octubre-juny):	195,00 €	
Assignatura solta		
(Pagament inicial) 1-2 ass.	450,00 €	
3-4 ass.	900,00 €	
5-6 ass.	1.350,00 €	
7-10 ass.	1.175,00 €	
Assignatures soltes (1 cr.)	45,00 €	26,00 €
Taxa per reconeixement:	100,00 €	
Certificat per un curs:	12,00 €	
Taxa per a la compulsa de certificats:	8,00 €	

5.3. Horari de les classes

Segon cicle

De dilluns a divendres

1a. hora: 18.30 - 19.20

2a. hora: 19.25 - 20.15

3a. hora: 20.20 - 21.10

Pla d'Estudis

Segon Cicle

Tercer curs

921013 **Antropologia social i cultural** (7,5 cr.)

921023 **Ètica general** (7,5 cr.)

921043 **Història contemporània** (6 cr.)

921053 **Literatura catalana** (7,5 cr.)

921063 **Història de Catalunya** (7,5 cr.)

Optativa 1 (7,5 cr.)

Optativa 2 (7,5 cr.)

Optativa 3 (7,5 cr.)

Quart curs

921014 **Filosofia política i del dret** (7,5 cr.) - Prof. Carles Llinàs

921024 **Geografia de Catalunya** (4,5 cr.) - Prof Enric Puig

921034 **Història de la cultura del segle XX** (6 cr.) - Prof Enric Puig

921044 **Psicologia** (7,5 cr.) - Prof Vicent Igual

921054 **Literatura universal** (7,5 cr.) - Prof. Silvia Coll-Vinent

921064 **Història i fenomenologia de les religions** (7,5 cr.) - Prof. Ignasi Boada

Practicum (12 cr.)

Optativa 1 (7,5 cr.)

Optativa 2 (7,5 cr.)

Optativa 3 (7,5 cr.)

Matèries optatives

- 922504 **Curs monogràfic de filosofia: lectures de pensadors del segle XX** (7,5 cr.) – Prof. Joan García del Muro
- 922516 **Curs monogràfic d'història: Els camins de l'art a l'Europa medieval** (7,5 cr.) – Prof. Jesús Oliver-Bonjoch
- 922517 **Curs monogràfic de literatura: Clàssics de la novel·la del segle XIX: Dickens, Eliot, Flaubert** (7,5 cr.) – Prof. Silvia Coll-Vinent
- 922511 **Curs monogràfic de literatura: Ulysses de James Joyce: lectura i poètica** (7,5 cr.) – Prof. Armando Pego

Els dos cursos del segon cicle s'ofereixen en anys alterns. Les assignatures on no s'especifica el professor no s'imparteixen durant el curs 2010-2011.

Gradualment s'extingirà el segon cicle de la llicenciatura en Humanitats. En el curs 2012-2013 l'alumne interessat en matèries humanístiques podrà matricular-se de les matèries complementàries opcionals del Grau en Filosofia que trobarà detallat en el punt 3 d'aquesta guia. En el full d'informació del grau en Filosofia trobareu les matèries opcionals complementàries d'Humanitats.

6

Horaris d'Humanitats

Horaris Humanitats

Segon Cicle: Quart Curs

Primer Semestre (del 20 de setembre de 2010 al 28 de gener de 2011)

Horari:	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
16.30-17.50			Optativa:lectura <i>Ulysses</i> de James Joyce <i>Prof. A. Pego</i>		
17,30-19,20		Psicologia <i>Prof. V. Igual</i>			
18.00-19.20				Optativa:Clàssics de la novel·la del s. XIX <i>Prof. Sílvia C. V.</i>	
18.00-19.45	Filosofia i política del dret <i>Prof. C. Llinàs</i>				
18.30-19.50			Optativa: Els camins de l'Art a l'Europa medieval <i>Prof. Jesús Oliver-Bonjoch</i>		
18.30-19,20					Geografia de Catalunya <i>Prof. E. Puig</i>
19.25-20.45					Història de la Cultura del s. XX <i>Prof. E. Puig</i>
19,30-21,15		Història i fenomenologia de la religió <i>Prof. I. Boada</i>		Literatura universal <i>Prof. Sílvia Coll- Vincent</i>	
20,00-21,20	Optativa: Lectures de pensadors del s. XX. <i>Prof. J. Garcia del Muro</i>				

* Les autoritats acadèmiques de la Facultat es reserven el dret de fer canvis en l'horari dels alumnes matriculats per causes justificades.

Segon Semestre (del 14 de febrer de 2011 al 10 de juny de 2011)

Horari:	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
16.30-17.50			Optativa:lectura <i>Ulysses</i> de James Joyce <i>Prof. A. Pego</i>		
17.30-19.20		Psicologia <i>Prof. V. Igual</i>			
18.00-19.20				Optativa:Clàssics de la novel·la del s. XIX <i>Prof. Silvia C. V.</i>	
18.00-19.45	Filosofia i política del dret <i>Prof. C. Llinàs</i>				
18.30-19.50			Optativa: Els camins de l'Art a l'Europa medieval <i>Prof. Jesús Oliver-Bonjoch</i>		
18.30-19,20					Geografia de Catalunya <i>Prof. E. Puig</i>
19.25-20.45					Història de la Cultura del s. XX <i>Prof. E. Puig</i>
19,30-21,15		Història i fenomenologia de la religió <i>Prof. I. Boada</i>		Literatura universal <i>Prof. Silvia Coll- Vincent</i>	
20,00-21,20	Optativa: Lectures de pensadors del s. XX. <i>Prof. J. Garcia del Muro</i>				

* Les autoritats acadèmiques de la Facultat es reserven el dret de fer canvis en l'horari dels alumnes matriculats per causes justificades.

7

Màster en Recerca en Filosofia i Estudis Humanístics (Titulació Oficial)

7.1. Descripció general

L'objectiu del Màster és proporcionar una formació especialitzada en la recerca en l'àmbit filosòfic i humanístic. Va dirigit als llicenciats en filosofia i humanitats, o en qualsevol altra titulació de lletres, i també als titulats superiors que desitgin ampliar coneixements en les àrees de filosofia, estètica, art i literatura, i adquirir una competència en la investigació humanística. Una de les finalitats del Màster és la preparació per a l'accés al doctorat.

Hereva d'una llarga tradició d'estudis filosòfics a Catalunya, la nostra Facultat fomenta prioritàriament la recerca en la conservació i la transmissió crítica de la cultura occidental i del llegat filosòfic i humanístic europeu. El nostre Màster presenta l'especialitat de combinar la Filosofia i les Humanitats (amb una atenció especial a l'Art i la Literatura), i posa l'accent en la tradició humanística cristiana. A partir d'una troncalitat comuna, el Màster ofereix dos itineraris:

- I. Itinerari en Filosofia
- II. Itinerari en Humanitats (Art i Literatura)

7.2. Matrícules i taxes

El termini per a formalitzar la matrícula s'obrirà el dia 6 de setembre de 2010. A partir del 13 d'octubre ningú no serà admès, si no és per causa greu i amb especial dispensa, després de presentar la petició, avalada i per escrit.

	Matrícula	Drets exàmens
Matrícula anual	3.150,00 €	350,00€
Assignatures soltes (1 ECTS):	75,00 €	50,00€
Fins a finalitzar Màster o Defensa Tesi Doctoral:	350,00 €	
Taxa per reconeixement:	100,00 €	
Certificat:	24,00 €	
Taxa per a la compulsa de certificats:	8,00 €	

Pagament fraccionat:

Setembre	875,00€
Desembre	875,00€
Març	875,00€
Juny	875,00€

7.3. Horari de les classes

Dimarts, dimecres i dijous

1a. hora - 15.00 - 17.55 h.

2a. hora - 18.15 - 21.00 h.

La Facultat ofereix als llicenciats en filosofia o en humanitats que ho desitgin els estudis de Master en Recerca en Filosofia i Estudis Humanístics que condueixen a l'obtenció del títol de Master.

Títol: **«Màster en Recerca en Filosofia i Estudis Humanístics»**

Coordinadors del Programa: Dr. Carles Llinàs i Dra. Silvia Coll-Vinent

Itinerari en Filosofia

Persona, cultura i religió (10 ECTS)

M30101 **Concepcions de la persona en la història** (5 ECTS) - Prof. Francesc Torralba

M30102 **Religió i cultura** (5 ECTS) - Prof. Ignasi Boada

Mètodes d'investigació (15 ECTS)

M30103 **Mètodes d'investigació** (15 ECTS) - Prof. Joan Albert Vicens

Metafísica, Epistemologia, Ètica i Filosofia Política (15 ECTS)

*M30104 **La qüestió metafísica** (5 ECTS) - Prof. Joan Martínez Porcell

*M30105 **Veritat i raó** (5 ECTS) - Prof. Joan Albert Vicens

*M30106 **Bé i ciutat: "Qüestions fonamentals"** (5 ECTS) - Prof. Carles Llinàs

Treball final de recerca (15 ECTS)

M30110 **Treball final de recerca** (15 ECTS)

Art i Literatura (5 ECTS)

*M30107 **Art i Bellesa en la història** (5 ECTS) - Prof. Jaume Aymar

*M30111 **Gran literats i corrents literàries** (5 ECTS) - Prof. Armando Pego

*M30112 **Clàssics de l'Humanisme cristià** (5 ECTS) - Prof. Silvia Coll-Vinent

*És obligatori, escollir una assignatura del mòdul Art i Literatura (5 ECTS)

Itinerari en Humanitats

Persona, cultura i religió (10 ECTS)

M30101 **Concepcions de la persona en la història** (5 ECTS) - Prof. Francesc Torralba

M30102 **Religió i cultura** (5 ECTS) - Prof. Ignasi Boada

Mètodes d'investigació (15 ECTS)

M30103 **Mètodes d'investigació** (15 ECTS) - Prof. Joan Albert Vicens

Art i Literatura (15 ECTS)

M30107 **Art i Bellesa en la història** (5 ECTS) - Prof. Jaume Aymar

M30111 **Grans literats i corrents literàries** (5 ECTS) - Prof. Armando Pego

M30112 **Clàssics de l'Humanisme cristià** (5 ECTS) - Prof. Silvia Coll-Vinent

Treball final de recerca (15 ECTS)

M30110 **Treball final de recerca** (15 ECTS)

Metafísica, Epistemologia, Ètica i Filosofia Política (5 ECTS)

*M30104 **La qüestió metafísica** (5 ECTS) - Prof. Joan Martínez Porcell

*M30105 **Veritat i raó** (5 ECTS) - Prof. Joan Albert Vicens

*M30106 **Bé i ciutat: "Qüestions fonamentals"** (5 ECTS) - Prof. Carles Llinàs

*És obligatori, escollir una assignatura del mòdul Metafísica, Epistemologia, Ètica i Filosofia Política (5 ECTS)

*L'obtenció d'aquest Master dona accés al Doctorat en Filosofia i Estudis Humanístics

8

Horaris Màster

Horaris Màster en recerca en Filosofia i Estudis Humanístics

Primer Semestre (del 13 d'octubre de 2010 al 28 de gener de 2011)

Horari tarda	Dilluns	Dimarts	Dimecres	DIjous	Divendres
15.00-17.55		Joyce <i>Prof. A. Pego</i>	Persona i història <i>Prof. F. Torralba</i>		
16.00-17,55				Metodologia <i>Prof. J. A. Vicens</i>	
18.15-21.00		Art i bellesa <i>Prof. J. Aymar</i>	Metafísica <i>Prof. J. M. Porcell</i>	Veritat i raó <i>Prof. J. A. Vicens</i>	

Segon Semestre (del 14 de febrer de 2011 al 10 de juny de 2011)

Horari tarda	Dilluns	Dimarts	Dimecres	DIjous	Divendres
15.00-17.55		Religió i cultura <i>Prof. I. Boada</i>			
16,00-17.55				Metodologia <i>Prof. J. A. Vicens</i>	
18.15-21.00		Bé i ciutat <i>Prof. C. Llinàs</i>		Novella <i>Prof. S. Coll-Vinent</i>	

* Les autoritats acadèmiques de la Facultat es reserven el dret de fer canvis en l'horari dels alumnes matriculats per causes justificades.

9

Guia de les Assignatures de Filosofia

Per ordre alfabètic

TÍTOL: **ANTROPOLOGIA FILOSÒFICA**
Codi: 211181
Crèdits: 6 ECTS
Professorat: Ignasi Fuster

Descripció genèrica de l'assignatura

L'antropologia filosòfica afronta l'estudi sistemàtic i unitari de qui és l'home, des d'una perspectiva específicament filosòfica, encara que oberta a les altres disciplines que tenen com a objecte la realitat humana. L'interrogant per l'home és una de les qüestions fonamentals que ha inquietat als pensadors de tots els temps. En definitiva, és la pregunta per nosaltres mateixos, per les diverses dimensions que configuren aquest ésser únic i misteriós que és l'home. L'exposició, que vol aprofundir en el misteri de l'home, articula tant les facultats i l'operativitat pròpies de l'ésser humà, com la novetat del seu ésser com a persona. La reflexió antropològica vol ajudar a fer memòria de la grandesa i de la dignitat de l'home.

Temari

1. Naturalesa, objecte i mètode de l'antropologia filosòfica.
2. Les operacions vitals bàsiques.
3. La sensibilitat humana.
4. Les tendències sensibles.
5. Intel·ligència, pensament i llenguatge humà.
6. La dinàmica volitiva humana.
7. L'afectivitat humana.
8. La fonamentació metafísica de la persona humana.
9. Persona i llibertat.
10. Les relacions interpersonals. L'home com a ésser social. L'amor personal.
11. La naturalesa humana. La cultura. El treball humà.
12. Persona, sexualitat, família.
13. La persona i l'origen de l'home.
14. Finitud i transcendència de la persona humana.

Bibliografia bàsica

Concili Vaticà II, *Const. Past. Gaudium et Spes*, nn. 12-18.
Frankl, V., *El hombre doliente*, Barcelona, Herder, 1994.

- García Cuadrado, J.A., *Antropología filosófica*, Pamplona, EUNSA, 2006.
- Gevaert, J., *El problema del hombre*, Salamanca, Sígueme, 2005.
- Guerra, M., *El enigma del hombre*, Pamplona, EUNSA, 1999.
- Ibáñez Langlois, J.M., *Introducción a la antropología filosófica*, Pamplona, EUNSA, 2007.
- Polo, L., *¿Quién es el hombre? Un espíritu en el tiempo*, Madrid, Rialp, 2003.
- Sellés, J.F., *Antropología para inconformes*, Madrid, Rialp, 2006.
- Tomás de Aquino, *Suma Teológica I*, qq. 72-102, Madrid, BAC, 1994.
- Vicente Arregui, J., Choza, J., *Filosofía del hombre: una antropología de la intimidad*, Madrid, Rialp, 2002.
- Wojtyła, K., *Persona y acción*, Madrid, BAC, 1982.

Sistema d'avaluació

Exàmens parcials escrits. Treball escrit. Examen final.

TÍTOL: **COMENTARI D'AUTORS: FILOSOFIA ANTIGA**

Codi: 21103 221014

Crèdits: 4,5 3 ECTS

Professorat: Antoni Bosch

Descripció genèrica de l'assignatura

A través de la lectura, anàlisi i comentari de textos rellevants de filosofia antiga es pretén que l'alumnat pugui assolir un coneixement directe de les fonts del pensament occidental i, d'aquesta manera, segueixi determinades temàtiques i problemes que hi són exposats. Els textos triats es donaran en grec i en català per tal de poder seguir amb més fidelitat el pensament dels autors.

Temari

1. El Poema de Parmènides i fragments seleccionats d'Heràclit.
2. Plató. Fragments de l'*Apologia de Sòcrates*, *Critó*, *Convit*, *Fedre*, *República* i *Fedó*.
3. Aristòtil. Fragments de l'*Ètica a Nicòmac* i de la *Metafísica*.

Bibliografia bàsica

Diels, H., Kranz, W., *Die Fragmente der Vorsokratiker*, 3 vols., Zürich, Weidmann, 1992 (18. Ausgabe, unveränderter Nachdruck der 6. Ausgabe).

Textos de les col·leccions següents:

- * Bibliotheca Oxoniensis (Oxford Classical Texts).
- * The Loeb Classical Library.
- * Les Belles Lettres.
- * Fundació Bernat Metge.
- * Biblioteca Clásica Gredos.
- * Libro de bolsillo Alianza Editorial.

També pot consultar-se:

Fernández, C., *Los filósofos antiguos. Selección de textos*, Madrid, BAC (368), 1974.

Sistema d'avaluació

Treball que recollirà els diversos comentaris de text fets al llarg del curs.

TÍTOL: **COMENTARI D'AUTORS: FILOSOFIA MEDIEVAL**

Codi: 21113 221024

Crèdits: 4,5 3 ECTS

Professorat: Agustí Boadas

Descripció genèrica de l'assignatura

Un dels esculls més esgrimits per l'estudiant a l'hora de no comprometre's amb la riquíssima tradició intel·lectual occidental és el desconeixement del llatí o del català antic. Amb aquest curs intentarem que aquesta por sigui parcialment superada, a base de la lectura directa d'alguns clàssics. Facilitarà en gran mesura a fer-ho la selecció de sentències i la seva anàlisi. Es proposaran dos itineraris alternatius, a fi i efecte de poder satisfer les necessitats dels principiants i dels ja iniciats en aquests temes. La selecció d'autors serà objecte d'algun retoc, si l'assemblea així ho desitja.

Temari

A. Sant Agustí.

Nivell bàsic: les *Confessions*.

Nivell avançat: el llibre VIII del *De Trinitate*.

B. Els dialèctics.

Nivell bàsic: sant Anselm i Gauniló sobre Déu.

Nivell avançat: Joan Escot Eriúgena.

C. Sant Tomàs.

Nivell bàsic: l'inici de la *Suma teològica*.

Nivell avançat: *Contra gentes*.

D. Filosofia en sentències.

Nivell bàsic: carta de Roger Bacon al papa Climent IV.

Nivell avançat: sentències del bisbe de Paris, Esteve Tempier.

E. Català medieval.

Nivell bàsic: el *Llibre d'amic e amat* del beat Ramon Llull.

Nivell avançat: fragments inèdits de català del XIV.

F. L'arxiu de Textos Catalans Antics: una font inesgotable.

Nivell bàsic: Arnau de Vilanova.

Nivell avançat: el lul·lisme.

Bibliografia bàsica

S'empraran els texts esmentats i se'n proporcionaran còpies en format digital i en suport escrit.

Sistema d'avaluació

Avaluació continuada de les lectures efectuades.

TÍTOL:	CORRENTS ACTUALS DE LA FILOSOFIA
Codi:	21033 211073
Crèdits:	6 5 ECTS
Professorat:	Carles Llinàs

Descripció genèrica de l'assignatura

L'assignatura pretén que l'alumne assoleixi un coneixement general d'algunes de les grans tendències i corrents de la filosofia actual, d'alguns dels principals autors, de les seves obres més destacades i dels seus problemes fonamentals. Es donarà especial atenció als temes no tractats específicament en d'altres matèries del pla d'estudis.

Temari

Introducció. La crisi de la raó [històrica] moderna.

1. Adorno-Horkheimer: Dialèctica de la Il·lustració.
2. Alexandre Kojève: la fi de la història.
3. Michel Foucault: la crisi de la crisi, la crítica de la crítica; genealogia contra raó històrica.
4. Karl-Otto Apel: recuperacions de la Il·lustració.
5. Hans Blumenberg: de la dislocació de la metàfora a la metàfora com a dislocació.
6. Odo Marquard: contraescatologia escèptica.
7. Richard Rorty: la raó històrica desemfasitzada.
8. Retorns estetitzants a la tradició: Massimo Cacciari.
9. MacIntyre, Taylor: tradició, modernitat, liberalisme i postmodernisme.
10. Altres corrents i autors.

Bibliografia bàsica

Es presenten aquí alguns llibres generals sobre els corrents actuals de la filosofia. El primer dia de classe, i al llarg del curs, el professor anirà afegint la bibliografia específica corresponent.

Bech, J. M., *La recerca de sentit i l'experiència del temps. Estudis sobre la crisi i la transformació del pensament contemporani*, Barcelona, Anthropos, 1991.

Belaval, Y. (dir.), *Historia de la filosofía*, vol. 9: «Las filosofías nacionales»; vol. 10: «La filosofía en el siglo XX», Madrid, Siglo XXI, 1984 i 1987.

Bodei, R., *La filosofía del siglo XX*, Madrid, Alianza, 2001.

Colomer, E., *El pensamiento alemán. De Kant a Heidegger*, volum 3, Barcelona, Herder, 1990.

- Coreth, E., Ehlen, P., Haeffner, G., Ricken, F., *La filosofía del siglo XX*, Barcelona, Herder, 1989.
- Ferrater Mora, J., *La filosofía actual*, Madrid, Alianza, 1973.
- Ferrater Mora, J., *Cambio de marcha en filosofía*, Madrid, Alianza, 1974.
- Hernández Pacheco, J., *Corrientes actuales de filosofía*, 2 vols., Madrid, Tecnos, 1996-97.
- Quintanilla, M. A., *Diccionario de filosofía contemporánea*, Salamanca, Sigueme, 1985.
- Reale, G., Antiseri, D., *Historia del pensamiento filosófico y científico*, vol. 3, Barcelona, Herder, 1988.
- Sáez Rueda, L., *Movimientos filosóficos actuales*, Madrid, Trotta, 2001.

Sistema d'avaluació

Examen final.

TÍTOL: **CURS MONOGRÀFIC DE FILOSOFIA ACTUAL: EL
SUBJECTE CONTEMPORANI: IGUALTAT I DIFERÈNCIA**

Codi: 21043   221015

Crèdits: 3   5 ECTS

Professorat: Ignasi Boada

Descripció genèrica de l'assignatura

La noció de subjecte ha tingut al llarg de la modernitat una importància cabdal. Al voltant d'aquesta noció han cristal·litzat els valors de l'autonomia, la llibertat i la igualtat. Mentre que en l'àmbit del pensament la modernitat reflexiona sobre aquests valors amb la confiança d'assentar els principis d'una societat més lliure, la versió que apareix en la literatura resulta carregada d'un major grau d'escepticisme.

El curs convida, doncs, a una recapitulació crítica de la subjectivitat moderna i obre una via de reflexió sobre la comprensió contemporània de la transcendència.

Temari

1. La modernitat i el mite de Prometeu:
  - Ciència (Descartes)
  - Moral (Mill)
  - Dret (Neopositivisme)
2. La història de les experiències: el mite de Sísif.
3. El desig triangular i les mediacions del subjecte.
4. L'home obert a la transcendència: la virtut de la mimesi.

Bibliografia bàsica

Amengual, G., *Les religions en temps de nihilisme*, Cruilla, Barcelona, 2003.

Descartes, R., *Meditacions metafísiques*, Edicions 62, Barcelona.

Finkielkraut, A., *La défaite de la pensée*, Paris, Gallimard, 1987.

Finkielkraut, A., *L'ingratitude (Conversation sur notre temps)*, Paris, Gallimard, 1999.

Girard, R., *Critiques dans un souterrain*, Livre de Poche.

Girard, R., *Mensonge Romantique et vérité romanesque*, Grasset, Paris.

Girard, R., *Celui par qui le scandale arrive*, Desclée de Brouwer, Paris.

Kant, I., *Què és la Il·lustració?*

Mill, J. St., *On Liberty*, George Rotledge & Sons, London.

Rougemont, D. de, *L'amour et l'Occident*, Plon, 1972, Paris.

Shakespeare, W., *Somni d'una nit d'estiu, Els dos cavallers de Verona*, Ed. Selecta, Barcelona.

Strauss, L., *Natural right and History*, Chicago Press, 1992.

Tocqueville, A. de, *La démocratie en Amérique/Souvenirs/L'ancien régime et la révolution*, Paris, Robert Laffont, 2002.

Sistema d'avaluació

Examen final i treball voluntari, prèviament convingut amb el professor.

TÍTOL: **CURS OPCIONAL I: FILÒSOFES ESPANYOLS DEL SEGLE XX: UNAMUNO, ORTEGA, ZUBIRI**

Codi: 12006 212006

Crèdits: 3 3 ECTS

Professorat: Joan Albert Vicens

Descripció genèrica de l'assignatura

L'objectiu de l'assignatura és introduir els alumnes, per mitjà de la lectura i comentari d'alguns textos significatius, en l'estudi dels tres filòsofs espanyols més importants del segle XX: M. de Unamuno, J. Ortega y Gasset i X. Zubiri. Es tracta de tres pensadors estretament vinculats que representen propostes filosòfiques diverses i originals, entroncades en corrents importants del pensament europeu, i creadores d'escola en el cas d'Ortega i Zubiri. Estudiarem les seves respectives concepcions de la tasca filosòfica, les nocions bàsiques dels seus sistemes metafísics i en remarcarem les continuïtats i discontinuïtats.

Temari

1. Introducció. L'itinerari de la filosofia espanyola en el marc social i cultural espanyol i europeu del segle XX.
2. Miguel de Unamuno.
  - 2.1. L'ésser expòsit. L'anhel humà d'immortalitat.
  - 2.2. El conflicte irreductible entre la fe i la raó. L'agonia.
  - 2.3. L'amor.
3. José Ortega y Gasset.
  - 3.1. La filosofia primera orteguiana com a superació de l'idealisme.
  - 3.2. La "vida" com a realitat radical.
    - 3.1. Desplegament de l'estructura jo-circumstància.
4. Xavier Zubiri.
  - 4.1. Originalitat del projecte zubirià de fonamentació filosòfica.
  - 4.2. Sentir animal i sentir humà. L'aprehensió de realitat.
  - 4.3. L'anàlisi estructural de la intel·lecció sentent.

Bibliografia bàsica

- J. L. Abellán. *Historia del pensamiento español*. Madrid, Espasa, 1996
- M. de Unamuno. *Obras completas*. Madrid, Escelicer, 1966-71.
- M. de Unamuno. *Del sentimiento trágico de la vida*. Madrid, Alianza ed., 1995.
- P. Cerezo Galán, *Las máscaras de lo trágico*, Madrid, Trotta, 1996.
- Colette i Jean Claude Rabaté, *Miguel de Unamuno*. Biografia, Madrid, Taurus, 2009.

- J. Ortega y Gasset, *Obras completas*, Madrid, Alianza Ed., 1983.
- J. Ortega y Gasset, *Unas lecciones de metafísica*, Madrid, Alianza, 1986.
- J. Ortega y Gasset, *¿Qué és filosofía?*, Madrid, Alianza Ed., 1985.
- Julián Marias. Ortega. Vol 1: *Circunstancia y vocación*, Vol 2: *Las trayectorias*. Madrid, Alianza Univ., 1983.
- P. Cerezo Galán, *La voluntad de aventura*, Barcelona, Ariel, 1984.
- J.A. Vicens, «El "Descartes" de Ortega. La crítica orteguiana de la filosofía moderna», a *Pensamiento*, vol. 56, num. 214, enero-abril, 2000, pp. 91-123.
- J.A. Vicens, «Notes sobre la realitat, l'ésser i el coneixement en la filosofia d'Ortega y Gasset», *Comprendre X-2008/1-2*, pp. 123-138.
- X. Zubiri, «Notas sobre la inteligencia humana», en *Siete ensayos de Antropología filosófica*, Bogotá, Univ. Santo Tomás, 1982.
- X. Zubiri, *Inteligencia y realidad*, Madrid, Alianza Ed. y Sociedad de estudios y publicaciones, 1980.
- D. Gracia, *Voluntad de verdad*, Barcelona, Labor, 1985.
- A. Ferraz, Zubiri. *El realismo radical*, Madrid, Cincel, 1991.
- J.A.Vicens-J. Corominas, Xavier Zubiri. *La soledad sonora*. Taurus, Madrid, 2006.

Sistema d'avaluació

Es tindrà en compte l'assistència regular i la participació activa en les sessions del curs.

Hi haurà un examen final que consistirà en el comentari d'un text.

TÍTOL:	CURS OPCIONAL II: PRAGMÀTICA I INTERPRETACIÓ: EL SIGNIFICAT ESTÈTIC
Codi:	12002 212002
Crèdits:	3 3 ECTS
Professorat:	Armando Pego

Descripció genèrica de l'assignatura

A partir de la *Poètica* de Aristòtil, es vol posar de relleu la continuïtat històrica de la reflexió sobre els gèneres literaris com a modes discursius d'enunciació. Així, es plantegen les relacions entre les teories lingüístiques més actuals dins l'àmbit de la Pragmàtica, com la de la rellevància, i les possibilitats comunicatives que els diversos gèneres posseeixen. Per tal de comprovar el seu rendiment, es té en compte l'aparició de noves formes d'expressió com ara el cinema. Drama i narració, actuació i escriptura, teatre i espectacle, dins una ampla comprensió del concepte de mimesis, formen binaris que contribueixen a mostrar la força semiòtica de tot acte artístic de significació.

Temari

- A) TEORIA LITERÀRIA I ACTES DE PARLA
  - 1. Pragmàtica i Hermenèutica: Teoria dels actes de parla.
  - 2. Enunciació i enunciat.
  - 3. Actes il·locutius i perlocutius.
  - 4. Actes performatius.
- B) MODES DE DISCURS I GÈNERES LITERARIS
  - 5. La *Poètica* d'Aristòtil.
  - 6. Faula i personatges.
  - 7. La (de)construcció lingüística del personatge.
  - 8. Teatre, cine i literatura.
- C) ANÀLISI SEMIÒTICA
  - 9. *Hamlet* o la refiguració de la tragèdia.
  - 10. *A l'ombra de les junes en fleur* o la dissolució de la narració pura.
  - 11. *Fort Apache* o els actes fallits de parla.
  - 12. *The Pink Panther* o la comèdia entre la parodia i el pastitx.

Bibliografia bàsica

Altman, Rick, *Los géneros cinematográficos*, Barcelona, Paidós, 2000.
 Aristóteles, *Poética*, en *Artes poéticas*, edició bilingüe de Aníbal González, Madrid, Taurus, 1987.

Bajtín, Mijail, *La estética de la creación verbal*, Madrid, Siglo XXI, 1982.
Eco, Umberto, *Los límites de la interpretación*, Barcelona, Lumen, 1992.
Frye, Northrop, *Anatomía de la crítica*, Caracas, Monte Ávila, 1991.
García Barrientos, José Luis, *Teatro y ficción*, Madrid, Fundamentos, 2004.
Genette, Gérard, *Introduction a l'architexte*, Paris, Seuil, 1979.
Hamburger, Käte, *La lógica de la literatura*, Madrid, Visor, 1994.
Ricoeur, Paul, *Tiempo y Narración I*, Madrid, Siglo XXI, 1995.
Searle, John, *Actos de habla*, Madrid, Cátedra, 1990.
Sperber, Dan y Deirdre Wilson: *La relevancia: Comunicación y procesos cognitivos*, Madrid, Visor, 1994.

Sistema d'avaluació

Hi haurà al final un examen comprensiu i pràctic dels conceptes centrals de l'assignatura.

TÍTOL:	CURS OPCIONAL III: VERITAT I LLIBERTAT A L'EDAT MITJANA
Codi:	12004 212004
Crèdits:	3 3 ECTS
Professorat:	Agustí Boadas

Descripció genèrica de l'assignatura

Partint de l'anàlisi de sant Agustí sobre la relació entre l'obrar lliure de l'home i el desig de ser fidel a la veritat, es farà un repàs de les grans línies de pensament medieval sobre la llibertat, especialment aquelles que han arrelat a casa nostra. Per això l'assignatura proposarà una lectura actualitzada de tres grans aportacions medievals: el tomisme, el lul·lisme i l'escotisme. D'altra banda, i tenint en compte que es tracta d'una assignatura d'història de la filosofia, mirarem de veure com aquestes idees entren o influeixen en la vida quotidiana. Per això, en el mateix tractament dels autors i de llurs obres haurem de fer una constant referència a l'ambient cultural i artístic on es desenvolupen les seves reflexions. I potser, fins i tot, a partir dels exemples en podrem fer una aplicació adequada als nostres temps. A mesura que s'avanci en el curs s'oferirà bibliografia més detallada.

Temari

1. Les *Confessions* de sant Agustí: la dinàmica entre la veritat i l'amor.
2. La dialèctica de sant Anselm sobre la veritat.
3. La culminació de sant Tomàs: el *De veritate*.
4. Els projectes reformistes il·lustrats del XIII: saber o estimar?
5. Els transcendents i l'espai i els temps medievals. L'infinít.
6. El lul·lisme: el *Llibre d'amic i amat*.
  - Els antecedents remots: la mística musulmana.
  - Els antecedents propers: les disputes i la *Summa contra Gentes* de sant Tomàs.
  - El beat Ramon Lull: les raons necessàries i l'«amància».
  - Les conseqüències: lul·listes i antil·lulistes.
7. La teoria escotista de la llibertat.
8. Els escotistes catalans: entre la utopia política i l'especulació.
9. Apèndix: la societat urbana pactista. El cas d'Eiximenis.

Bibliografia bàsica

Agustí, sant, *Les confessions*, en qualsevol edició (també d'Internet).
Anselm, sant, *De veritate*, en qualsevol edició.
Balthasar H. U. VON, *Gloria. 2.*, Madrid, Ediciones Encuentro, 1986.

- Batllori, M., *Il lullismo in Italia*, Roma, Ed. Antonianum, 2004.
- Benet xvi, *La teología de la historia de san Buenaventura*, Madrid, Ediciones Encuentro, 2004.
- Canals Vidal, F., *Sobre la esencia del conocimiento*, Barcelona, PPU, 1987.
- Carreras i Artau, T. i J., *Història de la Filosofia Espanyola*, 2 vols., Barcelona-Girona, IEC – Diputació de Girona, 2001.
- Colomer, E., *El pensament als Països Catalans durant l'Edat Mitjana i el Renaixement*, Barcelona, IEC, 1997.
- Esquirol, J. M., *El respirar dels dies*, Barcelona, Paidós, 2009.
- Gilson, É., *Juan Duns Escoto*, Pamplona, Eunsa, 2007.
- Guerrero, R. R., *Historia de la filosofía medieval*, Madrid, Akal, 2002.
- Libera, A. de, *Pensar en la Edad Media*, Barcelona, Anthropos, 2000.
- Libro del conocimiento*, Madrid, Imprenta Fontanet, 1877.
- Llull, R., *Llibre d'Amic e Amat*, Barcelona, Ed. Claret, 1984.
- Maceiras Fafián, M., ED., *Pensamiento filosófico español I: de Séneca a Suárez*, Madrid, Ed. Síntesis, 2002.
- Mensa Valls, J., *Arnau de Vilanova*, Madrid, Ed. Del Orto, 2000.
- Tomàs d'Aquino, Sant, *Contra Gentes* i *De veritate* en qualsevol edició.

Sistema d'avaluació

S'establirà el primer dia de classe.

TÍTOL: **ESTATUT I MÈTODES DE LA FILOSOFIA**

Codi: 22510   221045

Crèdits: 3   3 ECTS

Professorat: Joan Martínez Porcell

Descripció genèrica de l'assignatura

L'objectiu de l'assignatura és doble. En primer lloc es tracta d'aclarir la noció de filosofia cristiana, diferenciant-la d'altres formes de saber i definint el seu estatut. Tot això, no de manera sols introductòria, com es fa al començament de la carrera, sinó de forma més definitiva, sobre la base de l'aprenentatge ja realitzat i de les moltes hores de lectura i de reflexió filosòfiques que ja tenen els alumnes de segon cycle. El segon objectiu, en bona part indestruable del primer, és fer un repàs crític i aclaridor d'alguns mètodes de la filosofia aplicats a la noció de filosofia cristiana, i conèixer suficientment les qüestions que se'ns puguin plantejar en les relacions entre fe i raó.

Temari

1. Filosofia i teologia. L'estatut formal de la filosofia cristiana.
2. El recorregut històric de la filosofia cristiana: El mètode filosòfic i la patristica; el mètode escolàstic; el pensament islàmic; les grans síntesis; nominalisme i misticisme; la via moderna.
3. La Renovació neoscolàstica i l'aplicació de nous mètodes a la filosofia cristiana. El mètode transcendent de Lovaina; la filosofia dialògica i la filosofia de la persona.
4. Les relacions entre la fe i la raó proposades a la *Fides et Ratio*.

Bibliografia bàsica

- Balthasar, H. U. von, *Gloria*, vols. 4 i 5, Madrid, *Encuentro*, 1986 i 1988.
- Bochenski, I. M., *Los métodos actuales del pensamiento*, Madrid, 1957.
- Bofill, J., «Fuentes, concepto y método de la Metafísica», a *Obra filosòfica*, Barcelona, Ariel, 1967.
- Descartes, R., *Discurs del mètode*, Barcelona, Ed. 62, 1996.
- Descartes, R., *Regles per a la direcció de l'enginy*, Barna, Ed. 62, 1998.
- Fichte, J. G., *Primera y Segunda Introducción a la Doctrina de la Ciencia*, Madrid, Tecnos, 1987.
- Gadamer, H.-G., *Verdad y método* I- II, Salamanca, Sigueme, 1977 i 1992.
- Grabmann, M., *Die Geschichte der scholastischen Methode*, 2 vols., Freiburg im Br., Herder, 1909 i 1911.
- Heidegger, M., *Introducción a la metafísica*, Buenos Aires, Nova, 1956.

- Heidegger, M., *¿Qué es metafísica?*, Buenos Aires, Siglo Veinte, 1967.
- Heidegger, M., *¿Qué es filosofía?*, Madrid, Narcea, 1985.
- Husserl, E., *Ideas relativas a una fenomenología pura*, México, FCE, 1949.
- Joan Pau II, *Fides et Ratio*, Roma, Vaticana, 1998.
- Kant, E., *Prolegòmens*, Barcelona, Laia, 1982.
- Kuhn, H., *Traktat über die Methode der Philos.*, München, Kösel, 1966.
- Lauth, R., *Concepto, fundamentos y justificación de la filosofía*, Madrid, Rialp, 1975.
- Sartre, J.-P., *Qüestions de mètode*, Barcelona, Ed. 62, 1973.
- Siewerth, G., *Die Abstraktion und das Sein nach der Lehre des Thomas von Aquin*, Salzburg, O. Müller, 1958.
- Valori, P., *Il metodo fenomenologico e la fondazione della filosofia*, Roma, Desclée, 1959.

Sistema d'avaluació

S'haurà de superar una prova final, en forma d'examen escrit.

TÍTOL: **ESTÈTICA**
Codi: 21044   211063
Crèdits: 6   5 ECTS
Professorat: Ignasi Roviró

Descripció genèrica de l'assignatura

L'objectiu de l'assignatura és introduir l'alumne en les qüestions més bàsiques i generals de l'estètica. Per aquest motiu el programa és dividit en dues parts: en un primer moment s'estudien les traces principals de l'estètica des de diferents posicions teòriques: ja sigui aquells que entenen la bellesa com una qualitat de l'objecte, aquells que la comprenen com un procés del subjecte o bé aquells que enllà d'aquests dos pols volen remarcar el procés de coneixement o el de la comunicació. La segona part és dedicada a fer un repàs històric del concepte de bellesa des de l'antiga Grècia fins a l'Alemanya de Kant.

Temari

1. Introducció: objecte i límits de l'estètica. Diversos plantejaments.
2. L'objectivisme.
3. El subjectivisme.
4. El llenguatge estètic com a procés de comunicació i de coneixement.
5. La bellesa a Grècia i a l'hel·lenisme.
6. De sant Agustí als Victorins.
7. Bellesa i escolàstica.
8. La bellesa segons els pensadors anglesos del S. XVII.
9. La bellesa en Kant.

Bibliografia bàsica

- Bayer, R. *Historia de la estética*, FCE, 1987.
Beardsley & Hospers, *Estética. Historia y fundamentos*, Cátedra, 1990.
Bosanquet, B., *Història de l'estètica*, 2 vol., Ed. 62, 1986.
Bruyne, E. de, *Estudios de estética medieval*, 3 vol., Gredos, 1958.
Bruyne, E. de, *Historia de la estética*, 2 vol., BAC, 1943.
Carritt, E. F., *Introducción a la estética*, FCE, 1983.
Gadamer, H.-G., *La actualidad de lo bello*, Paidós, 1991.
Givone, S., *Historia de la estética*, Tecnos, 1988.
Morpurgo-Tagliabue, G., *La Estética contemporánea*, Losada, 1971.
O'Callaghan, José, *Las tres categorías estéticas de la cultura clásica*, CSIC, 1958.
Tatarkiewicz, W., *Historia de seis ideas*, Tecnos, 1987.

Tatarkiewicz, W., *Historia de la estética*, 3 vol., Akal, 1987-1991.
Valverde, J. M., *Breve historia y antología de la estética*, Ariel, 1987.

Sistema d'avaluació

Dos exàmens parcials i un treball obligatori sobre una lectura proposada pel professor, indispensable per a l'avaluació.

TÍTOL: **ÈTICA**
Codi: 11032   211172
Crèdits: 6   5 ECTS
Professorat: Joan Garcia del Muro i Vicent Igual

Descripció genèrica de l'assignatura

El curs pretén introduir l'alumne en la problemàtica de l'Ètica General, amb l'estudi dels corrents més representatius, fent contínua referència als textos d'autors clàssics.

Temari

1. La distinció entre ètica i moral: etimologia i història dels conceptes.
2. El fet de la moralitat: la qüestió de la fonamentació.
3. La llibertat i la raó pràctica.
4. El desig i la felicitat.
5. La fal·làcia naturalista.
6. Ètiques teleològiques:
  - Hedonisme: Epicur: *Obres*.
  - Aristòtil: *Ètica a Nicòmac*.
  - Utilitarisme: J. S. Mill: *L'utilitarisme*.
7. Ètiques deontològiques:
  - Estoïcisme: Sèneca: *Sobre la providència*.
  - Kant: *Fonamentació de la metafísica dels costums*.

Bibliografia bàsica

- (M - manual; C - clàssic; T - llibre temàtic particularment interessant)
- Aranguren, J. L., *Ètica*, Madrid, Alianza, 1990. (M)
- Aristóteles, *Ètica a Nicòmaco*, Madrid, CEC, 1989. (C)
- Camps, V., *Historia de la ética*, Barcelona, Càtedra, 1989-92. (M)
- Cortina, A., *Ètica mínima*, Madrid, Tecnos, 1989. (T)
- Epicuro, *Obras completas*, Madrid, Càtedra, 1996. (C)
- Hudson, W. D., *La filosofía moral contemporánea*, Madrid, Alianza, 1974. (M)
- Kant, I., *Fonamentació de la metafísica dels costums*, Barcelona, Laia, 1984 (ed. bilingüe alemany/castellà: Barcelona, Ariel, 1996; trad. cast. més assequible: Madrid, Espasa-Calpe, 1990). (C)
- MacIntyre, A., *Historia de la ética*, Barcelona, Paidós, 1988. (M)
- Mill, J. S., *El utilitarismo*, Madrid, Alianza, 1997. (C)
- Pieper, A. M., *Ètica y moral*, Barcelona, Crítica, 1991. (M)
- Poole, R., *Moralidad y modernidad*, Barcelona, Herder, 1993. (T)

Sartre, J.-P., *El existencialismo es un humanismo*, Barcelona, Ed. 62, 1980. (C)

Séneca, *Diálogos*, Madrid, Tecnos, 1986. (C).

Singer, P., *Compendio de Ética*, Madrid, Alianza, 1995. (M)

Höffe, O. (ed.), *Diccionario de ética*, Barcelona, Crítica, 1994. (M)

Sistema d'avaluació

Examen final escrit.

Treball obligatori sobre la lectura d'una obra clàssica d'ètica.

TÍTOL: ÈTICA SOCIAL I POLÍTICA

Codi: 11042 211042

Crèdits: 4,5 3 ECTS

Professorat: Ignasi Boada

Descripció genèrica de l'assignatura:

La intenció d'aquest curs és presentar diferents tipus de relació entre la noció d'ètica i la noció de política. Farem un recorregut que no és sistemàtic ni exhaustiu. Tampoc no serà un recorregut històric en el sentit més descriptiu de la paraula. Més aviat farem esment d'alguns (pocs) autors, en la mesura que ens permetin de comprendre que la relació entre l'ètica i la política no és una relació unívoca, sinó que es presta a múltiples interpretacions. En bona part, aquestes interpretacions es deuen a la mateixa comprensió del què és la política i del què és l'ètica. De manera transversal anirem posant en relleu aspectes que ubicaran el Cristianisme enfront de cada un d'aquests paradigmes, de manera que, en la mesura que els presentem, veurem també la manera com es posiciona el pensament cristià en cada cas.

Temari:

1. El model socràtic. Ètica, política i metafísica.
2. El model modern. Maquiavel, Bodin, Hobbes: ètica i art.
3. El model contemporani. Tecnologia: democràcia i totalitarismes.

Bibliografia

- Arendt, H., *The Origins of Totalitarianism*, Harvest, New York, 1975.
- Balladur, É., *Machiavel en démocratie*, Fayard, Paris, 2006.
- Chabod, F., *Escritos sobre Maquiavelo*, FCE, Mèxic, 2005.
- Bauman, Z., *Modernity and Holocaust*, Polity Press, Cambridge, 1989.
- Bobbio, N., *El futuro de la democracia*, Plaza y Janés, Barcelona, 1975.
- Dempf, A., *Sacrum Imperium*, *Wissenschaftliche Buchgesellschaft*, Darmsadt.
- Elliot, J.H., *Europe divided (1559-1598)*, Fontana Press, London, 1986.
- Escolà, M. B. (coord.), *Idees de poder*, Inehca, Barcelona, 2000.
- Giner, S., *Historia del pensamiento social*, Ariel, Barcelona, 1978.
- Gramsci, A., *Note sul Machiavelli*, Editori Riuniti, Roma, 1975.
- Kantorowicz, E. H., *Los dos cuerpos del rey (Un estudio de teología política medieval)*, Alianza Editorial, Madrid, 1985.
- Lefort, C., *Le travail de l'oeuvre Machiavel*, Gallimard, Paris, 1986.

Taubes, J., *Die politische Theologie des Paulus*, Wilhelm Fink, München, 1995.

Zarka, Y. Ch. & Ménissier, T., *Machiavel, le prince ou le nouve art politique*, PUF, Paris, 2001.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit i treball voluntari.

TÍTOL: **FENOMENOLOGIA DE LA RELIGIÓ**

Codi: 211091

Crèdits: 3 ECTS

Professorat: Sergi Gordo

Descripció genèrica de l'assignatura

Un cop exposat l'estatut, els tres grans corrents i els principals dilemes de la fenomenologia de la religió, el curs pretén descriure la irreductibilitat del fenomen religiós així com l'actitud religiosa de l'home en les seves diverses dimensions i expressions.

Temari

1. Preliminars: l'estatut de la fenomenologia de la religió.
  - 1.1. Teologia i fenomenologia de la religió.
  - 1.2. L'aproximació fenomenològica al fet religiós.
  - 1.3. Estructures essencials de la religió i tipologia de les religions.
  - 1.4. Valor de la fenomenologia de la religió com a mètode.
2. Tres grans corrents: les ciències de la religió, la fenomenologia de la religió i l'hermenèutica del fenomen religiós.
3. Els principals dilemes de la fenomenologia de la religió.
  - 3.1. Religió – religions.
  - 3.2. La tensió història – estructura en l'estudi sistemàtic de la religió.
  - 3.3. Comprensió – explicació.
  - 3.4. Valoració – consideració lliure de tota valoració.
4. L'home, ésser religiós, ésser compresiu, ésser simbòlic. Fer fenomenologia de la religió en un món que ha oblidat el símbol.
5. Vers una comprensió del fet religiós.
  - 5.1. El sagrat com ordre i àmbit de la realitat.
  - 5.2. El Misteri, realitat determinant de l'àmbit del sagrat.
6. L'actitud religiosa de l'home a nivell racional, de l'acció, en el sentiment i l'emoció. L'expressió comunitària de l'actitud religiosa. De l'actitud religiosa als actes religiosos (oració, sacrifici).

Bibliografia bàsica

La bibliografia específica sobre cada tema es lliurarà al llarg del curs.

Cabada Castro, M., *El animal infinito. Una visión antropológica y filosófica del comportamiento religioso*, Salamanca, San Esteban Ed., 2009.

Delumeau, J., *El hecho religioso*, Madrid, Alianza, 1996.

Díez de Velasco, F & García Bazán, F. (eds.), *El estudio de la religión*, Madrid, Trotta, 2002.

- Duch, L., *Antropología de la religión*, Montserrat, 1997.
- Eliade, M., *Historia de las Creencias y de las Ideas Religiosas*, 3 vols., Madrid, Cristiandad, 1978ss. (Cal afegir un darrer volum pòstum, fet per diversos autors, i publicat a Barcelona, Herder, 1996).
- Eliade, M., *Lo sagrado y lo profano*, Barcelona, Paidós, 1998.
- Eliade, M. et al., *Diccionario de las religiones*, Barcelona, Paidós, 1992.
- Gómez Caffarena, J., Mardones, J. M. (eds.), *Materiales para una fª de la religión* (3 v.), Madrid-Barcelona, CSIC-Anthropos, 1992-1993.
- Martín Velasco, J., *Introducción a la fenomenología de la religión*, Madrid, Trotta, 2006.
- Poupard, P. (ed.), *Diccionario de las religiones*, Barcelona, Herder, 1987.
- Sánchez Nogales, J.L., *Filosofía y fenomenología de la religión*, Salamanca, Secretariado Trinitario, 2004.
- Via, J. M., «El sentit de l'experiència religiosa», a J. M. Via (ed.), *Les intuïcions fonamentals de les grans religions*, Barcelona, Cruïlla, 1991.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit. Al llarg del curs es realitzaran algunes lectures obligatòries d'articles sobre fenomenologia de la religió que seran matèria evaluable.

TÍTOL: **FILOSOFIA DE LA CIÈNCIA**

Codi: 21023 211043

Crèdits: 4,5 3 ECTS

Professorat: Carles Llinàs

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquest curs de Filosofia de la ciència pretén ser una primera introducció en el terreny de les implicacions filosòfiques de la ciència moderna. S'estudiaran sobretot, encara que no exclusivament, les principals teories epistemològiques del segle XX. Cal remarcar que aquesta matèria es complementa amb els cursos de Filosofia de la natura i de Qüestions aprofundides de Filosofia de la natura i de la ciència. L'enfocament de l'assignatura es basa en la constatació que la ciència moderna és immersa en el corrent general del pensament occidental: en la filosofia que hi reflexiona, per tant, s'hi fan presents d'unes altres maneres, amb un altre llenguatge, els problemes de sempre. Això s'ha fet especialment palès després del trencament de l'hegemonia d'un cert positivisme. Amb aquesta ruptura, el caràcter essencialment *obert* (vist des de l'interior del seu àmbit) de la ciència i de la seva filosofia respecte de les altres àrees culturals ha quedat, sembla, bàsicament confirmat. No, evidentment, la interpretació d'aquest fet.

Temari

1. Introducció.
2. Racionalisme.
3. Inductivisme.
4. Racionalisme crític.
5. Filosofia de la ciència postpopperiana.

Bibliografia bàsica

Ayer, A. J., *El positivismo lógico*, Madrid, FCE, 1981.

Chalmers, A. F., *¿Qué es esa cosa llamada ciencia?*, Madrid, Siglo XXI, 2000.

Díez, J. A., Moulines, C. U., *Fundamentos de Filosofía de la Ciencia*, Barcelona, Ariel, 1997.

Echeverría, J., *Introducción a la Metodología de la Ciencia*, Barcelona, Barcanova, 1994.

Feyerabend, P. K., *Tratado contra el método*, Madrid, Tecnos, 1992.

Gamow, G., *Biografía de la física*, Madrid, Alianza, 1988.

- Hempel, C. G., *Filosofía de la Ciencia Natural*, Madrid, Alianza, 1987.
- Kuhn, T. S., *La estructura de las revol. científicas*, Madrid, FCE, 1986.
- Lakatos, I., *La metodología de los programas de investigación científica*, Madrid, Alianza, 1989.
- Loosee, J., *Introducción histórica a la filosofía de la ciencia*, Madrid, Alianza, 1981.
- Marquès, A., *Coneixement i decisió. Els fonaments del racionalisme crític*, Barcelona, Abadia de Montserrat, 1996.
- Nicolau, F., *Ciències físiques i filosofia de la naturalesa*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1991.
- Oldroyd, David, *El arco del conocimiento. Introducción a la historia de la filosofía y metodología de la ciencia*, Barcelona, Crítica, 1993.
- Popper, K. R., *La lógica de la investig. científica*, Madrid, Tecnos, 1985.
- Suppe, F. (ed.), *La estructura de las teorías científicas*, Madrid, Editora Nacional, 1979.

Sistema d'avaluació

Examen final. Examen parcial optatiu alliberador de matèria.

Treball obligatori (cal pactar-lo amb el professor). Sense el treball, l'alumne serà considerat «no presentat». El treball pot també arrodonir la nota.

TÍTOL: **FILOSOFIA DE LA NATURA**

Codi: 21013 211052

Crèdits: 4,5 3 ECTS

Professorat: Joan Garcia del Muro

Descripció genèrica de l'assignatura

Donat el caire introductori de l'assignatura, el curs s'articula al voltant de dos propòsits fonamentals: informar l'alumne dels corrents de pensament més significatius respecte de la natura com objecte de reflexió i, en segon terme, introduir-lo en les tècniques bàsiques d'investigació amb l'objectiu de consolidar i fomentar el seu esperit crític. L'estudi de la filosofia grega, en concret Plató i Aristòtil, tindrà un lloc preferent en el nostre enfocament del curs. Si bé no és imprescindible tenir un coneixement acurat en ciències de la natura, és important que l'alumne prengui consciència de la importància d'aquestes de cara a poder reflexionar amb propietat sobre la naturalesa.

Temari

1. La natura i el seu estudi filosòfic. Concepte de natura.
2. Tractament crític i filosòfic dels conceptes essencials de la natura:
Sistemes naturals i substància.
3. El dinamisme natural: acte i potència.
4. L'ordre en la natura: finalisme i teoria del caos.
5. La constitució de l'ésser natural: matèria i forma.
6. La dimensió i la pluralitat.
7. Espai i temps.
8. Aspectes qualitius dels éssers naturals.
9. Causalitat i conceptes relacionats.
10. Els vivents i l'evolució.
11. Sentit de la natura: concordança "física" i "metafísica".

Bibliografia bàsica

Aristòtil, *Física*.

Plató, *El Timeu*.

Descartes, *Regles per a la direcció de la ment*.

Leibniz, *Monadologia*.

Kant, *Principis metafísics de la ciència natural*.

Artigas, M., *Filosofia de la naturaleza*, Pamplona, Eunsa, 2003.

Aubert, J.-M., *Filosofia de la naturaleza*, Barcelona, Herder, 2001.

Petit, J. M.; Prevosti, A., *Filosofía de la naturaleza: su configuración a través de sus textos*, Barcelona, PPU, 1992.

Carreira Varez, M. M., *Metafísica de la materia: núcleos temáticos de filosofía de la naturaleza, materia no viviente*, Madrid, Universidad Pontificia de Comillas, 2001.

Al llarg del curs es passaran fotocòpies dels fragments més significatius de les obres esmentades, tot donant les claus per efectuar lectures aprofundides del conjunt.

Sistema d'avaluació

Un examen parcial (lliure) amb possibilitat d'eliminar matèria.

TÍTOL: **FILOSOFIA DE LA RELIGIÓ**

Codi: 21034 211033

Crèdits: 4,5 5 ECTS

Professorat: Sergi Gordo

Descripció genèrica de l'assignatura

L'objectiu del curs és oferir una introducció sistemàtica a la filosofia de la religió, entesa com a reflexió metòdica i crítica sobre la naturalesa i la veritat de la religió, pensant sobretot en les grans religions, i més especialment en les religions abrahàmiques. Amb el benentès que es tracta de fer una anàlisi teòrica del fet religiós i no pas de respondre a necessitats religioses, antireligioses o parareligioses. Es tindrà en compte que els alumnes ja han fet o faran sengles cursos de fenomenologia de la religió, de sociologia de la religió i de psicologia de la religió.

Temari

1. L'estatut de la filosofia de la religió: demarcació en relació amb la teologia, les ciències de la religió, la fenomenologia de la religió i les altres disciplines filosòfiques; repàs històric i tendències actuals; temàtica i metodologia.
2. El problema de la naturalesa de la religió: aproximacions històrica, antropològica, fenomenològica i lingüística; cap a una definició de religió; religió i cultura; implicacions de la religió; metafísica, ciència, moral, política, ideologia i art.
3. El problema de la veritat de la religió.
  - 3.1. Aspectes epistemològics del discurs religiós: raó i fe; credibilitat; què és creure.
  - 3.2. Implicacions metafísiques del discurs religiós: cosmovisió, metafísica i religió; línies de força de les cosmovisions atea, panteista i teista.
  - 3.3. Lectures filosòfiques del discurs religiós: lectures atees, il·lustrades i positives.

Bibliografia bàsica

La bibliografia específica es lliurarà al llarg del curs.

Antiseri, D., *El problema del lenguaje religioso*, Madrid, Cristiandad, 1976.

Duch, L., *Antropología de la religión*, Barcelona, PAM, 1997.

Duméry, H., *Critique et religion*, Paris, SEDES, 1957.

Estrada, J. A., *Dios en las tradiciones filosóficas* (2 vols.), Madrid, Trotta, 1994-1996.

- Fraijó, M. (ed.), *Filosofía de la religión*, Madrid, Trotta, 1994.
- Gómez Caffarena, J., *El Enigma y el Misterio. Una filosofía de la religión*, Madrid, Trotta, 2007.
- Gómez Caffarena, J., Mardones, J. M. (eds.), *Materiales para una fil. de la religión* (3v.), Madrid-Barcelona, CSIC-Anthropos, 1992-3.
- Lluís Font, P., *L'estatut de la fil. de la religió*, «Enrahonar» 2 (1981).
- Martín Velasco, J., *Introducción a la fenomenología de la religión*, Madrid, Trotta, 2006.
- Sánchez Nogales, J.L., *Filosofía y fenomenología de la religión*, Salamanca, Secretariado Trinitario, 2004.
- Schaeffler, R., *Filosofía de la religión*, Salamanca, Sígueme, 2003.
- Torres Queiruga, A., *La constitución moderna de la razón religiosa*, Estella, Verbo Divino, 1992.
- Trías, E., *Pensar la religión*, Barcelona, Destino, 1997.
- Zubiri, X., *El problema filosófico de la historia de las religiones*, Madrid, Alianza, 1993.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit. Al llarg del curs es realitzaran algunes lectures obligatòries d'articles sobre filosofia de la religió que seran matèria evaluable.

TÍTOL: **FILOSOFIA DEL LLENGUATGE I HERMENÈUTICA**
Codi: 211191
Crèdits: 5 ECTS
Professorat: Joan Carles Elvira

Descripció genèrica de l'assignatura

La dimensió lingüística i la dimensió interpretativa (hermenèutica) de l'home estan estretament vinculades: parlar és interpretar, i la interpretació té com a objecte privilegiat el llenguatge. Caracteritzem la dimensió lingüística per les funcions sintàctica (ordenar), semàntica (significar) i pragmàtica (interacció social). Estudiem algunes controvèrsies: prioritat del llenguatge ordinari o prioritat dels llenguatges ideals?; enfocament retòric o enfocament semàntic de les metàfores?... Presentem la dimensió hermenèutica fent una panoràmica històrica d'alguns dels intents més significatius d'interpretació (i dels diversos àmbits on foren duts a terme), juntament amb les teoritzacions filosòfiques vinculades a aquests intents. Intentem una valoració d'aquestes teoritzacions.

Temari

I. FILOSOFIA DEL LLENGUATGE.

1. Introducció general. Principals corrents filosòfics del segle XX. El gir lingüístic. Diverses concepcions de la filosofia del llenguatge.
2. Introducció concreta. Especificitat del llenguatge humà.
3. Qüestions de semiòtica i de lingüística. Llenguatge i signes. Signes, conceptes i coses.
4. Semàntica. El problema del significat. Llenguatge i veritat.
5. Pragmàtica. Significat i ús del llenguatge. Llenguatge i comunicació.

II. HERMENÈUTICA.

1. Introducció. Diversitat de significats del mot «hermenèutica».
2. La qüestió hermenèutica en l'àmbit teològic.
3. La qüestió hermenèutica en l'àmbit filosòfic.
4. Enfocament de Heidegger.
5. Aportacions de Bultmann.
6. Aportacions de Gadamer.
7. Aportacions de Ricoeur. Valoració.

Bibliografia bàsica

FILOSOFIA DEL LLENGUATGE:

- Alston, W.P., *Filosofia del llenguatge*, Madrid, Alianza, 1985.
- Apel, K.-O., «Lenguaje», a *Conceptos fundamentales de filosofía*, Barcelona, Herder, 1987.
- Austin, J. L., *Cómo hacer cosas con palabras*, Barna, Paidós, 1988.
- Conesa, F., & Nubiola, J., *Filosofía del llenguatge*, Barcelona, Herder, 2002.
- Hierro S.Pescador, J., *Principios de f^a del llenguatge*, Madrid, Alianza, 1989.
- Ricoeur, P., *La metàfora viva*, Madrid, Cristiandad, 1980.
- Serrano, S., *Comunicació, societat i llenguatge*, Barna, Empúries, 1993.
- Wittgenstein, L., *Tractatus logico-philosophicus*, Barcelona, Laia, 1981.
- Wittgenstein, L., *Investigacions filosòfiques*, Barcelona, Laia, 1983.

HERMENÈUTICA:

- Bultmann, R., *Creer y comprender*, Madrid, Studium, 1974-76.
- Gadamer, H.-G., *Verdad y método*, Salamanca, Sígueme, 1977.
- Grondin, J., *L'universalité de l'herméneutique*, París, PUF, 1993.
- Heidegger, M., *Ser y tiempo*, México, FCE, 1962.
- Marquès, A., *Ètica i religió en P. Ricoeur*, a Esquirol, J. M. (ed.), *Ètica i religió en Lévinas, Ricoeur i Habermas*, Barcelona, Cruïlla, 1997, 45-112.
- Marquès, A., *Rudolf Bultmann (1884-1976)*, a Lluís Font, P., *10 pensadors cristians del segle XX*, Barcelona, Cruïlla, 1999, pp. 117-145.
- Marquès, A., *L'hermenèutica filosòfica contemporània*, a «Qüestions de Vida Cristiana» 201 (2001), 9-45.
- Ricoeur, P., *Du texte à l'action. Essais d'herm. II*, París, Seuil, 1986.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit. Examen parcial optatiu.

TÍTOL: FILOSOFIA I BIOÈTICA
Codi: 211053
Crèdits: 3 ECTS
Professorat: M. Pilar Núñez

Descripció genèrica de l'assignatura

Es tracta d'introduir els alumnes en el món de la bioètica. La primera part del curs es centra en els diferents enfocaments de fons que responen a diferents posicions filosòfiques i ideològiques condicionants de les valoracions ètiques que es reflecteixen en els debats actuals sobre temes bioètics. La segona part està dedicada a recórrer alguns dels problemes concrets avui més debatuts. En cada qüestió s'exposa el fet (de manera que se'n pugui tenir una suficient informació), es fa una anàlisi crítica de diferents respostes des del vessant ètic i, finalment, també s'estudia, o si més no es donen a conèixer, les possibles legislacions sobre la qüestió de manera que les decisions que cal prendre puguin ser rigorosament científiques i èticament correctes. La llista de qüestions es indicativa. No sempre serà possible tractar-les totes

Temari

1. Introducció: Biotecnologia i Bioètica al servei de la persona humana.
2. Ètica i Bioètica: Criteris, Principis i virtuts.
3. Relació metge-pacient: el malalt, subjecte agent en la decisió clínica.
4. Comitès d'Ètica i procediments de decisió en ètica clínica.
5. Decisions a l'inici de la vida: la reproducció assistida i el diagnòstic prenatal.
6. El genoma y la ingeniería genètica.
7. La clonació humana: clonació reproductiva i terapèutica (les cèl·lules troncales)
8. Decisions al final de la vida:
  - a) evitar la mort prematura (eutanàsia).
  - b) vetllar per una mort en pau (una mort digna).
  - c) la mort cerebral i l'estat vegetatiu permanent.
  - d) les voluntats anticipades o instruccions prèvies.
9. Bioètica i Biodret: decisions legals i ètiques.
10. L'estat de salut del món en l'era de la globalització: per una distribució justa i solidària d'uns recursos escassos.

Altres temes es poden introduir en funció de les situacions suscidades pel progrés biomèdic.

Bibliografia bàsica

- Abel, F., *Bioètica: orígenes, presente y futuro*, Barcelona, 2001
- Beauchamp, T., Childress, J., *Principles of Biomedical Ethics*, Oxford, 1989 (hi ha traducció al castellà).
- Carrera, J., *Una ètica per a la bioètica*, Barcelona, 1999
- Engelhardt, H. T., *The Foundations of Bioethics*, New York, 1986 (trad. castellana, *Los fundamentos de la bioètica*, Barcelona, 1995).
- Ferrer, J y Alvarez, J.C., *Para fundamentar la bioètica*, Madrid, 2003.
- Ferrer, J. y Martínez, J., *Bioètica: un diàlogo plural*, Madrid, 2002.
- Gafo, *Bioètica teològica*, Madrid, 2003.
- Gastmans, Ch., *Between Technology and Humanity*, Lovaina, 2002.
- Guillebaud, J.C., *Le principe d'humanité*, Paris, 2001.
- Gracia, D., *Fundamentos de Bioètica*, Madrid, EUDEMA, 1989.
- Gracia, D., *Ética y vida: Estudios de Bioètica*, Bogotá, 1998.
- Gracia, D., *Como arqueros al blanco: Estudios de Bioètica*, San Sebastián, 2004.
- Revistes especialitzades.
- El professor entregará textos d'última actualitat sobre els temes del curs.

Sistema d'avaluació

Treball sobre un tema que cada alumne escollirà i, si és possible, la seva presentació oral.

TÍTOL: **FRANCÈS I**
Codi: 22640   211133
Crèdits: 4,5   2 ECTS
Professorat: Jordi Marimon

Descripció genèrica de l'assignatura

Introduir a l'estudi de la llengua francesa tant oral com escrit, tenint en compte els aspectes de dicció i, sobretot, el vocabulari filosòfic. Es dóna una importància especial a la morfologia de la llengua i, en concret, al coneixement dels verbs més bàsics.

Temari

1. Le nom.
2. L'article.
3. L'adjectif.
4. Le pronom.
5. Le verbe.
6. L'adverbe.
7. La préposition.
8. La conjonction.
9. L'interjection.

Bibliografia bàsica

Diversos autors, *Le nouveau sans frontières. I. Méthode de français*,
  París, Cle International, 1988.
Grevisse, *Precis de grammaire française*, París, Duculot, 1969.
Bescherelle, *L'art de conjuguer*, París, Hatier, 1966.

Sistema d'avaluació

Un test general de coneixements gramaticals i un dictat, per escrit.
Lectura d'un text, petita conversa i verbs, oral.

TÍTOL: **FRANCÈS II**
Codi: 22660   211143
Crèdits: 4,5   2 ECTS
Professorat: Jordi Marimon

Descripció genèrica de l'assignatura

Partint dels coneixements morfològics provinents del Francès I, s'aprofundeix sobretot en l'estudi de la sintaxi de la llengua francesa, amb una referència concreta a autors i textos filosòfics escrits en aquesta llengua.

Temari

Les propositions subordonnées:

1. de temps;
2. de cause;
3. de but;
4. de conséquence;
5. de condition;
6. de comparaison;
7. autres subordonnées compléments circonstanciels.

Bibliografia bàsica

Diversos autors, *Le nouveau sans frontières. II. Méthode de français*, Paris, Cle International, 1988.

Grevisse, *Precis de grammaire française*, Paris, Duculot, 1969.

Bescherelle, *L'art de conjuguer*, Paris, Hatier, 1966.

Sistema d'avaluació

Un test general de coneixements gramaticals i un dictat, per escrit.

Lectura d'un text, petita conversa i verbs, oral.

TÍTOL: **GREC I**
Codi: 11112   211121
Crèdits: 3   3 ECTS
Professorat: Ignasi Ricart

Descripció genèrica de l'assignatura

Aprendre a llegir i dominar el vocabulari bàsic grec que ha passat a la cultura filosòfico-teològica. Buscar les etimologies. Traducció de frases, tot treballant les declinacions i conjugacions. Algunes cites del NT.

Objectius:

1. Objectiu general: Llegir en grec les citacions importants que surten en els llibres de filosofia i teologia. Poder analitzar un text del NT en grec.
2. Objectiu particular: dominar la morfologia bàsica (declinacions i conjugacions) i la sintaxi corresponent.
3. Que cada alumne es faci un "Thesaurus" personal, que anirà enriquint conforme vagi avançant en l'aprenentatge del grec.

Temari

Lliçons 1-18: alfabet grec, paraula i declinació, present d'indicatiu de λύω, contractes en -ᾶῦ, article, primera i segona declinació, masculins de la primera declinació, funcions de l'acusatiu, genitiu i datiu, adjectius (segona i primera declinació), ús atributiu i predicatiu dels adjectius, present i imperfet δ'εἰμί, imperfet indicatiu actiu, verbs compostos, demostratius, pronoms personal, reflexiu, recíproc, preposicions i el seu règim, veu passiva (present i imperfet), complement agent i l'instrumental, pronom relatiu, imperatiu present.

Bibliografia bàsica

Wenham, J. W., *Gramàtica grega del Nou Testament, per a ús dels alumnes de les facultats de filosofia i teologia* (traducció-adaptació d'I. Ricart de *The Elements of NT Greek*, Cambridge, 1992). Quadern d'apunts n.1, Facultat de Teologia de Catalunya. Usarem aquest text.

Inmaculada Delgado Jara, *Gramática griega del Nuevo Testamento I* Morfología, Salamanca 2004.

Sistema d'avaluació

Es valorarà i avaluarà segons:
els conceptes (exàmens)
els procediments (exercicis)
les actituds (participació a classe)

TÍTOL: **GREC II**
Codi: 211122
Crèdits: 3 ECTS
Professorat: Ignasi Ricart

Descripció genèrica de l'assignatura

Temari

Bibliografia bàsica

Sistema d'avaluació

TÍTOL: **GREC II**
Codi: 22550
Crèdits: 4,5
Professorat: Francesc Nicolau

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquest segon curs de llengua grega complementa en un grau elemental els coneixements de gramàtica que ha adquirit l'alumne que ha cursat Grec I. L'objectiu del curs és facilitar l'accés a la traducció directa d'un text grec amb l'ajut del diccionari. Per això es fa molta pràctica de traducció començant amb textos senzills com són passatges del Nou Testament. No es pot cursar aquesta assignatura si abans no s'ha aprovat Grec I.

Temari

1. Visió completa de la declinació en grec.
2. Conjugació dels verbs en -ù .
3. Els temps «segons». Principals temps segons que cal recordar.
4. Els verbs contractes.
5. Els verbs en -μν.
6. Idea de les principals particularitats de la sintaxi grega.

Bibliografia bàsica

Balash, M., Roquet, E., *Thalassa*, Barcelona, Vicens Vives, 1991.
Berenguer, J., *Gramàtica grega*, Barcelona, Bosch, 1963.
Wenham, J. W., Ricart, I., *Gramàtica grega del Nou Testament*, Barcelona, Facultat de Teologia de Catalunya, 1994.

Sistema d'avaluació

El treball de traducció fet a classe és la principal font per avaluar l'alumne.
Dos exàmens parcials i/o treball optatiu.

TÍTOL: **HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA ANTIGA**
Codi: 211151
Crèdits: 5 ECTS
Professorat: Antoni Bosch-Veciana

Descripció genèrica de l'assignatura

L'objectiu del present curs és introduir l'alumnat en l'estudi i la comprensió del moviment espiritual i cultural que tingué lloc en el món hel·lènic a partir del segle VI aC i que rebé el nom de *filosofia*. Avesats com estaven els homes i les dones a llegir el món a través dels cants homèrics, de les creacions hesiòdiques i de les escenificacions tràgiques i còmiques, ara, enduts pel seu encuriosiment, s'adreçaven, guiats pel *logos*, a la recerca d'una fonamentació última de la realitat que la *naturalesa* els brindava i les relacions humanes a la *polis* els revelaven. Aquells homes i aquelles dones de la mediterrània hel·lènica aprengueren a llegir el món des d'una òptica crítica i racional, emmarcada, això sí, en una profunda i rica vida espiritual i cultural –una *manera de viure* oberta a l'esperit– que aquest curs pretén mostrar a través de la presentació dels seus autors i dels seus corrents principals de pensament.

Temari

1. Introducció. La noció de *filosofia* i de *filosofia antiga*.
2. Els orígens de la filosofia occidental.
3. Els inicis jonis del pensament racional. L'escola de Milet.
4. La contribució de la Magna Grècia a la *filosofia*: el pitagorisme.
5. Base i tensió de tota la filosofia occidental: Heràclit i Parmènides.
6. La filosofia a l'àgora d'Atenes: Els sofistes i Sòcrates.
7. La filosofia a l'Acadèmia d'Atenes: Plató.
8. La filosofia al Liceu d'Atenes: Aristòtil.
9. La filosofia a l'època hel·lenística.
10. La filosofia platònica a Roma en el s. III: Plotí i el neoplatonisme.
11. Conclusió. *La filosofia, manera de viure* oberta al *logos* i a l'esperit.

Bibliografia bàsica

- Boada, I., «Heidegger lector d'Heràclit: Repensar la Veritat». En: *Comprendre I*, 1999, 189-217.
- Boada, I., «Heidegger lector de Parmènides: Repensar la Veritat». En: *Revista Catalana de Teologia XXIV*, 1999, 183-214.
- Bosch-Veciana, A., *La saviesa nascuda en el Temple de Delfos*. Barcelona:

Facultats de Teologia i Filosofia de Catalunya 2006.

Bréhier, É., *Història de la filosofia. 1*, Tecnos-UAB, 1998.

Canto-Sperber, M. (dir.), *Philosophie grecque*, Paris, PUF, 1997.

Détienne, M., *Les Maîtres de la Vérité dans la Grèce archaïque*, Paris, Librairie Générale Française 2006.

Dodds, E.R., *Los griegos y lo irracional*, Madrid, Alianza, 1997.

Goulet, R. (dir.), *Dictionnaire des philosophes antiques*, Paris, CNRS.

Guthrie, W.K.C., *Historia de la filosofía griega*, 6 v., Gredos, 1991-3.

Hadot, P., *¿Qué es la filosofía antigua?*, Madrid, FCE, 1998.

Hadot, P., «*Elogi de la filosofía antiga*». *Comprendre V*, 2003, 141-164.

Hadot, P., *Exercices spirituels et philosophie antique*. Paris, 2003.

Hersch, J., *L'étonnement philosophique*, Paris, Gallimard. 1993.

Jaeger, W., *Paideia. Los ideales de la cultura griega*, Madrid, FCE, 1993.

Mattéi, J.-F., *La naissance de la raison en Grèce*. Paris, PUF, 1990.

Reale, G., *Storia della filosofia antica*, 5 v., Milà, Vita e Pensiero, 1991.

Rossetti, L., *Introduzione alla filosofia antica*, Bari, Levante, 1998.

Terricabras, J.M. (ed.), *El pensament filosòfic i científic*. I, Pòrtic, 2001.

Vernant, J.P., *Origines de la pensée grecque*, Paris, PUF, 1962.

* Per a l'estudi de les fonts en català es poden consultar les obres editades per la *Fundació Bernat Metge* en edició bilingüe i també les editades en la col·lecció *Textos filosòfics* per l'editorial Laia (ara a Edicions 62).

Sistema d'avaluació

Es faran dos exàmens escrits al llarg del curs. També es demanaran algunes lectures obligatòries que seran matèria avaluable.

TÍTOL: **HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA ANTIGA I MEDIEVAL**
Codi: 211221
Crèdits: 10 ECTS
Professorat: Antoni Bosch-Veciana i Joan Garcia del Muro

HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA ANTIGA I MEDIEVAL (*)

(*) Història de la Filosofia Antiga

Descripció genèrica de l'assignatura

L'objectiu del present curs és introduir l'alumnat en l'estudi i la comprensió del moviment espiritual i cultural que tingué lloc en el món hel·lènic a partir del segle VI aC i que rebé el nom de *filosofia*. Avesats com estaven els homes i les dones a llegir el món a través dels cants homèrics, de les creacions hesiòdiques i de les escenificacions tràgiques i còmiques, ara, enduts pel seu encuriosiment, s'adreçaven, guiats pel *logos*, a la recerca d'una fonamentació última de la realitat que la *naturalesa* els brindava i les relacions humanes a la *polis* els revelaven. Aquells homes i aquelles dones de la mediterrània hel·lènica aprengueren a llegir el món des d'una òptica crítica i racional, emmarcada, això sí, en una profunda i rica vida espiritual i cultural –una *manera de viure* oberta a l'esperit– que aquest curs pretén mostrar a través de la presentació dels seus autors i dels seus corrents principals de pensament.

Temari

1. Introducció. La noció de *filosofia* i de *filosofia antiga*.
2. Els orígens de la filosofia occidental.
3. Els inicis jonis del pensament racional. L'escola de Milet.
4. La contribució de la Magna Grècia a la *filosofia*: el pitagorisme.
5. Base i tensió de tota la filosofia occidental: Heràclit i Parmènides.
6. La filosofia a l'àgora d'Atenes: Els sofistes i Sòcrates.
7. La filosofia a l'Acadèmia d'Atenes: Plató.
8. La filosofia al Liceu d'Atenes: Aristòtil.
9. La filosofia a l'època hel·lenística.
10. La filosofia platònica a Roma en el s. III: Plotí i el neoplatonisme.
11. Conclusió. La *filosofia, manera de viure* oberta al *logos* i a l'esperit.

Bibliografia bàsica

Boada, I., «Heidegger lector d'Heràclit: Repensar la Veritat». En: *Comprendre I*, 1999, 189-217.

- Boada, I., «Heidegger lector de Parmènides: Repensar la Veritat». En: *Revista Catalana de Teologia* XXIV, 1999, 183-214.
- Bosch-Veciana, A., *La saviesa nascuda en el Temple de Delfos*. Barcelona: Facultats de Teologia i Filosofia de Catalunya 2006.
- Brèhier, É., *Història de la filosofia. 1*, Tecnos-UAB, 1998.
- Canto-Sperber, M. (dir.), *Philosophie grecque*, París, PUF, 1997.
- Détienne, M., *Les Maîtres de la Vérité dans la Grèce archaïque*, París, Librairie Générale Française 2006.
- Dodds, E.R., *Los griegos y lo irracional*, Madrid, Alianza, 1997⁸.
- Goulet, R. (dir.), *Dictionnaire des philosophes antiques*, París, CNRS.
- Guthrie, W.K.C., *Historia de la filosofía griega*, 6 v., Gredos, 1991-3.
- Hadot, P., *¿Qué es la filosofía antigua?*, Madrid, FCE, 1998.
- Hadot, P., «Elogi de la filosofia antiga». *Comprendre* V, 2003, 141-164.
- Hadot, P., *Exercices spirituels et philosophie antique*. París, 2003.
- Hersch, J., *L'étonnement philosophique*, París, Gallimard. 1993.
- Jaeger, W., *Paideia. Los ideales de la cultura griega*, Madrid, FCE, 1993.
- Mattéi, J.-F., *La naissance de la raison en Grèce*. París, PUF, 1990.
- Reale, G., *Storia della filosofia antica*, 5 v., Milà, Vita e Pensiero, 1991.
- Rossetti, L., *Introduzione alla filosofia antica*, Bari, Levante, 1998.
- Terricabras, J.M. (ed.), *El pensament filosòfic i científic. I*, Pòrtic, 2001.
- Vernant, J.P., *Origines de la pensée grecque*, París, PUF, 1962.

* Per a l'estudi de les fonts en català es poden consultar les obres editades per la *Fundació Bernat Metge* en edició bilingüe i també les editades en la col·lecció *Textos filosòfics* per l'editorial Laia (ara a Edicions 62).

Sistema d'avaluació

Es faran dos exàmens escrits al llarg del curs. També es demanaran algunes lectures obligatòries que seran matèria avaluable.

HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA ANTIGA I MEDIEVAL (*)

(*) Història de la Filosofia Medieval

Descripció genèrica de l'assignatura

Des de les escoles hel·lenístiques fins a Francisco Suárez s'obre un espai d'uns mil cinc-cents anys de pensament, agrupats sota l'epígraf de «filosofia medieval», que, malgrat la seva pretesa foscor i el seu caire religiós, és dels més fecunds i decisius en la transmissió i creació del pensament filosòfic. És per això que el curs, més que fer l'inventari dels autors, se centrarà en llurs figures cabdals, com sant Agustí, sant Tomàs o Maquiavel. Hom destacarà els temes fonamentals, situant-los en una visió de conjunt de la història de la filosofia, cosa que requereix, lògicament, a més de la terminologia filosòfica pròpia, rudiments de filosofia grega.

Temari

1. Introducció: Filosofia i cristianisme.
2. Filosofia patristica. Sant Agustí.
3. Precursors de la filosofia medieval: Boeci, Pseudo-Dionís.
4. L'alta Edat Mitjana: Joan Escot Eriúgena.
5. Primera escolàstica: Sant Anselm. Pere Abelard. Les Escoles: Sant Víctor i Chartres.
6. Filosofia àrab i jueva. Averrois.
7. El segle XIII: Sant Tomàs. Els franciscans: Roger Bacon, sant Joan Duns Escot, Guillem d'Ockham.
8. La filosofia als Països Catalans: Lull. Arnau de Vilanova.
9. Humanisme i Reforma. La «revolució científica». La nova escolàstica: Suárez.

Bibliografia bàsica

- Belaval, Y. (editor), *La filosofía en el renacimiento*, Madrid, Siglo XXI, 1983. Per trobar qualsevol autor.
- Bréhier, É., *Història de la filosofia. 1. Antiguitat i Edat Mitjana*, Madrid / Bellaterra, Tecnos / UAB, 1998. Excel·lent traducció al català.
- Chevalier, J., *Historia del pensamiento*, II, Madrid, Aguilar, 1960. Una excel·lent història, agradable de llegir i profunda.
- Copleston, F., *Historia de la filosofía*, I-III, Barcelona, Ariel, 1975. Molt clara.
- Fraile, G., *Historia de la filosofía medieval*, Ila-IIb, Madrid, BAC, 1986. Extensa i enciclopèdica.

Gilson, E., *La filosofía en la Edad Media*, Madrid, Gredos, 1972. Unclàssic.
Heinzmann, R., *La filosofía de la Edad Media*, Barcelona, Herder, 1995.
Visions actualitzades.
Libera, A. de, *Pensar en la Edad Media*, Barcelona, Anthropos, 2000.
Nova perspectiva del pensament medieval.
Parain, B. (ed.), *La filosofía medieval en occidente*, Madrid, Siglo XXI,
1990. Per trobar a qualsevol autor.

Sistema d'avaluació

Examen final obligatori.

Treball obligatori (condició *sine qua non* per puntuar l'examen i, en el seu cas, matisar la qualificació del mateix).

TÍTOL: **HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA CATALANA**
Codi: 21053   211023
Crèdits: 4,5   5 ECTS
Professorat: Ignasi Roviró

Descripció genèrica de l'assignatura

Deixant oberta la qüestió de si existeix o no una filosofia «catalana», amb aquells trets peculiars que la diferenciïn d'altres filosofies «nacionals» com l'anglesa, l'alemanya o la francesa, aquest curs pretén donar una informació segura, qualificada i, en la mesura del possible, de primera mà, sobre el desenvolupament del pensament filosòfic en els països catalans, sobretot en la seva època culturalment més creadora, l'Edat mitjana i el primer Renaixement.

Temari

1. Els orígens medievals. Els països catalans com a lloc de coexistència de cultures.
2. Ramon Martí i la controvèrsia cristiano-judeo-musulmana.
3. Ramon Llull: els tres vessants de l'Art. El diàleg interreligiós. Metafísica i mística.
4. Arnau de Vilanova: la polèmica antiescolàstica, el profetisme escatològic i les bases antropològiques del seu projecte espiritual.
5. Els representants de l'Escolàstica tradicional: G. Terrena i G. Rubió. La concepció política de F. Eiximenis.
6. La reacció antinomialista i el conreu de la lògica: N. Eimerich i sant Vicenç Ferrer.
7. L'humanisme literari: B. Metge, A. Canals i A. Turmeda, i el filosòfic: Ramon Sibiuda i J. Lluís Vives.
8. Pervivència de l'Escolàstica i del Lul·lisme en els segles XVI i XVII.
9. Intents de renovació a inicis del segle XVIII. Gregori Mayans i Andreu Piquer. L'escola jesuítica de Cervera.
10. Els quatre corrents filosòfics del segle XIX: la filosofia del sentit comú: J. Balmes, R. Martí d'Eixalà, X. Llorens i Barba; els metges filòsofs: M. Cubí, J. de Letamendi, P. Mata i Fontanet; l'anarquisme: J. Pi i Margall, i la filosofia científica: R. Turró.
11. Panorama del segle XX: Eugeni d'Ors. L'escola de Barcelona: J. Xirau, J. Serra Hunter, F. Mirabent, E. Nicol i J. Ferrater Mora.

Bibliografia bàsica

Abellán, J. L., *Historia crítica del pensamiento español*, 5 vols., Madrid,

- Espasa-Calpe, 1974-1991.
- Abellán, J. L., Martínez Gómez, L., *El pensamiento español de Séneca a Zubiri*, Madrid, UNED, 1977.
- Berrio, J., *El pensament filosòfic català*, Barcelona, Bruguera, 1966.
- Bilbeny, N., *Entre renaixença i noucentisme*, Barcelona, La Magrana, 1984.
- Bilbeny, N., *Filosofia contemporània a Catalunya*, Barcelona, EDHASA, 1985.
- Carreras Artau, Tomás y Joaquín, *Hª de la filosofía española*, Institut d'Estudis Catalans – Diputació de Girona, 2001.
- Colomer, E., *Pensament català medieval*, dins del volum *L'època medieval a Catalunya*, Barcelona, Abadia de Montserrat, 1989.
- Colomer, E., *El pensament als països catalans durant l'Edat mitjana i el Renaixement*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans/Abadia de Montserrat, 1997.
- Frailé, G., *Historia de la filosofía española*, Madrid, Católica, 1972.
- Guy, A., *Histoire de la philosophie espagnole*, Tolosa del Llanguedoc, Université de Toulouse, 1985.

Sistema d'avaluació

Examen final. Treball optatiu per a arrodonir la nota.

TÍTOL: **HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA MEDIEVAL**
Codi: 211161
Crèdits: 5 ECTS
Professorat: Joan Garcia del Muro

Descripció genèrica de l'assignatura

Des de les escoles hel·lenístiques fins a Francisco Suárez s'obre un espai d'uns mil cinc-cents anys de pensament, agrupats sota l'epígraf de «filosofia medieval», que, malgrat la seva pretesa foscor i el seu caire religiós, és dels més fecunds i decisius en la transmissió i creació del pensament filosòfic. És per això que el curs, més que fer l'inventari dels autors, se centrarà en llurs figures cabdals, com sant Agustí, sant Tomàs o Maquiavel. Hom destacarà els temes fonamentals, situant-los en una visió de conjunt de la història de la filosofia, cosa que requereix, lògicament, a més de la terminologia filosòfica pròpia, rudiments de filosofia grega.

Temari

1. Introducció: Filosofia i cristianisme.
2. Filosofia patristica. Sant Agustí.
3. Precursors de la filosofia medieval: Boeci, Pseudo-Dionís.
4. L'alta Edat Mitjana: Joan Escot Eriúgena.
5. Primera escolàstica: Sant Anselm. Pere Abelard. Les Escoles: Sant Víctor i Chartres.
6. Filosofia àrab i jueva. Averrois.
7. El segle XIII: Sant Tomàs. Els franciscans: Roger Bacon, sant JoanDuns Escot, Guillem d'Ockham.
8. La filosofia als Països Catalans: Lull. Arnau de Vilanova.
9. Humanisme i Reforma. La «revolució científica». La nova escolàstica: Suárez.

Bibliografia bàsica

- Belaval, Y. (editor), *La filosofía en el renacimiento*, Madrid, Siglo XXI, 1983. Per trobar qualsevol autor.
- Bréhier, É., *Història de la filosofia. 1. Antiguitat i Edat Mitjana*, Madrid / Bellaterra, Tecnos / UAB, 1998. Excel·lent traducció al català.
- Chevalier, J., *Historia del pensamiento*, II, Madrid, Aguilar, 1960. Una excel·lent història, agradable de llegir i profunda.
- Copleston, F., *Historia de la filosofía*, II-III, Barcelona, Ariel, 1975. Molt clara.

- Fraile, G., *Historia de la filosofía medieval*, Ila-IIb, Madrid, BAC, 1986. Extensa i enciclopèdica.
- Gilson, E., *La filosofía en la Edad Media*, Madrid, Gredos, 1972. Unclàssic.
- Heinzmann, R., *La filosofía de la Edad Media*, Barcelona, Herder, 1995. Visions actualitzades.
- Libera, A. de, *Pensar en la Edad Media*, Barcelona, Anthropos, 2000. Nova perspectiva del pensament medieval.
- Parain, B. (ed.), *La filosofía medieval en occidente*, Madrid, Siglo XXI, 1990. Per trobar a qualsevol autor.

Sistema d'avaluació

Examen final obligatori.

Treball obligatori (condició *sine qua non* per puntuar l'examen i, en el seu cas, matisar la qualificació del mateix).

TÍTOL: **HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA MODERNA**
Codi: 211171
Crèdits: 6 ECTS
Professorat: Joan Albert Vicens

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquesta assignatura proposa un recorregut pels principals autors i corrents filosòfics europeus des del segle XVII fins al segle XIX, situant-los en el seu context històric i cultural.

Temari

1. Europa des del segle XVII als inicis del segle XIX.
2. Panoràmica general de la filosofia moderna.
3. Dimensió filosòfica de la revolució científica dels segles XVI i XVII.
4. Descartes. Fecunditat metafísica del dubte metòdic.
5. Spinoza. El *Deus sive Natura*.
6. Leibniz. La monadologia.
7. Locke i Berkeley. Empirisme crític.
8. Hume. Esperència i sentiment.
9. Kant. La filosofia transcendental.
10. Fichte. La doctrina de la ciència.
10. Hegel. La dialèctica i l'Esperit.

Bibliografia bàsica

Només inclou alguns manuals o obres generals sobre història del pensament modern. La bibliografia específica sobre cada autor es lliurarà al llarg del curs.

Bréhier, É., *Histoire de la philosophie*, 3 vols., Paris, PUF, 1981 (cfr. eds. catalana i castellana).

Cassirer, E., *El problema del conocimiento en la filosofía y ciencia modernas*, Mèxic, FCE, 1979.

Colomer, E., *El pensamiento alemán de Kant a Heidegger*, vols. I i II, Barcelona, Herder, 1986-1991.

Duque, F., *Historia de la Filosofía moderna. La era de la crítica*, Madrid, Akal, 1998.

Fernández Rodríguez, J. L., *El Dios de los filósofos modernos*, Pamplona, EUNSA, 2008.

Pérez Tudela, C., *Historia de la Filosofía moderna. De Cusa a Rousseau*, Madrid, Akal, 1998.

Reale, G., Antiseri, D., *Historia del pensamiento filosófico y científico*, Barcelona, Herder, 1999.

Rodis-Lewis, G., *Descartes y el racionalismo*, Barcelona, Oikos-Tau, 1971.

Zubiri, X., *Los problemas fundamentales de la filosofía occidental*, Madrid, Alianza-FXZ, 1994.

Sistema d'avaluació

L'avaluació es basarà en dos exàmens semestrals comprensius que caldrà preparar a partir d'un llistat de qüestions lliurat amb antelació. Caldrà també podrà realitzar dos treballs d'anàlisi de textos dels filòsofs estudiats.

TÍTOL: **HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA CONTEMPORÀNIA**
Codi: 11122 211182
Crèdits: 7,5 6 ECTS
Professorat: Francesc Torralba

Descripció genèrica de l'assignatura

La finalitat de l'assignatura és analitzar les grans figures filosòfiques del segle XIX i del segle XX a partir dels seus textos. El curs té un caràcter introductor i pretén potenciar la lectura personal dels filòsofs més representatius de l'època moderna i contemporània.

Temari

1. Panorama global de la filosofia del s. XIX.
2. Panorama global de la filosofia del s. XX.
3. La teològica existencial de S. Kierkegaard.
4. La filosofia antropològica de L. Feuerbach.
5. El materialisme històric i dialèctic de K. Marx.
6. El pessimisme ontològic d'A. Schopenhauer.
7. La filosofia vitalista de F. Nietzsche.
8. Introducció a la fenomenologia de Husserl.
9. L'analítica existencial de M. Heidegger.

Bibliografia bàsica

La bibliografia s'anirà presentant al llarg del curs en funció de cada tema exposat a classe. Així i tot, cal tenir present com a text base:

Colomer, E., *El pensamiento alemán de Kant a Heidegger*, 3 vols., Barcelona, Herder, 1986-1991.

Sistema d'avaluació

L'avaluació consistirà en un examen comprensiu de tota la matèria explicada a classe.

TÍTOL: HISTÒRIA DE L'ESGLÉSIA ANTIGA
Codi: 211162
Crèdits: 3 ECTS
Professorat: Cebrià Pifarré

Descripció genèrica de l'assignatura

Temari

Bibliografia bàsica

Sistema d'avaluació

TÍTOL: **HISTÒRIA I FILOSOFIA DE L'ART**
Codi: 21063   221054
Crèdits: 7,5   6 ECTS
Professorat: Jaume Aymar i Ignasi Roviró

Descripció genèrica de l'assignatura

L'assignatura aconsegueix un doble objectiu: per un cantó, s'introdueix l'alumne en l'estudi de les obres d'art on es reflecteixen les grans qüestions que més han preocupat i ocupat als homes i dones al llarg de la història. No és un curs cronològic d'història de l'art, sinó que se segueixen uns ambients temàtics on l'especulació dels temes filosòfics es veu concretada en referents iconogràfics. Per l'altra cantó, s'analitza el pensament de les diverses escoles filosòfiques que, prenent com a punt de referència la filosofia de l'art de Hegel, tracen el camí d'aquesta disciplina al llarg dels segles XIX i XX.

Temari

1. L'home davant del món.
2. La filosofia i l'art.
3. El pas del temps.
4. El poder: l'art com a propaganda.
5. El dolor i les seves respostes.
6. La festa i la joia de viure.
7. La progressiva interiorització de la mort.
8. El més enllà: àngels i dimonis.
9. La imatge de Déu al llarg de la història.
10. L'art, pedagogia de la fe.
11. La filosofia de l'art segons Hegel i l'escola hegeliana.
12. El positivisme en l'art: Taine (1828-1893).
13. L'escola de l'*Einfühlung*.
14. La reacció anti-hegeliana: els formalistes.
15. La reacció anti-positivista: l'escola de Viena.
16. La iconologia.
17. La sociologia de l'art.
18. La fenomenologia i l'existencialisme: Heidegger i Sartre.

Bibliografia bàsica

Alcolea, S., i altres, *Escultura catalana del segle XIX*. Del Neoclassicisme al Realisme, Catàleg d'exposició, 1989.
Cirlot, J. E., *Diccionario de simbolos*, Barcelona, 1958.

- Hegel, G. W. F., *Lecciones de Estética*, Madrid, Akal, 1989.
- Heidegger, M., *L'origen de l'obra d'art*, en el vol. Fites, Barna, Laia, 1989.
- Hildebrand, A. van, *El problema de la forma en la obra de arte*, Madrid, Visor, 1988.
- Jiménez Lozano, J., *Los ojos del icono*, Caja Ahorros Salamanca, 1988.
- Las edades del hombre. *El contrapunto y su morada*, Salamanca, 1993.
- Menéndez Pelayo, M., *Historia de las ideas estéticas en España*, 1912.
- Millenium. *Història i art de l'església catalana*, Barcelona, Catàleg d'exposició, 1989.
- Miralles, F., *Història de l'art català*, 8 vols., Barcelona, Ed. 62.
- Morpurgo-Tagliabue, G., *La estética contemporánea*, Buenos Aires, Losada, 1971.
- Panofsky, E., *La perspectiva com a forma simbòlica*, Barna, Ed. 62, 1987.
- Plazaola, J., *Introducción a la estética*, Universidad de Deusto, 1991.
- Sartre, J. P., *Escritos sobre literatura (Situations I)*, Madrid, Alianza, 1985.
- Taine, H., *Filosofía del arte*, Madrid, Espasa, 1951.
- Thesaurus. *L'art als bisbats de Catalunya (1000-1800)*, Barcelona, Catàleg d'exposició, 1985-86.
- Worringer, W., *Abstracció i empatia*, Barcelona, Ed. 62, 1987.

Sistema d'avaluació

Dos exàmens parcials i un treball obligatori, indispensable per a l'avaluació.

TÍTOL: **INTRODUCCIÓ A LA FILOSOFIA I METODOLOGIA**
Codi: 211011
Crèdits: 3 ECTS
Professorat: Vicent Igual

Descripció genèrica de l'assignatura

Pretenem un apropament introductor a la problemàtica filosòfica. Per això realitzarem, a manera de panoràmica ràpida, una anàlisi conceptual dels temes clàssics de la filosofia, d'aquell grapat de problemes que inquieten l'ésser humà de manera perenne i esdevenen l'origen del filosofar. Tanmateix, l'objectiu no és mostrar únicament ni principal la dimensió de la filosofia com a suscitadora de problemes, com si fos una disciplina el mèrit fonamental de la qual fos més plantejar dubtes que oferir respostes (Jaspers, Russell) o mantenir viva la conversa d'Occident (Rorty, Derrida). El curs s'orientarà més en la línia de l'affirmació de Tomàs d'Aquino: «L'estudi de la filosofia no s'adreça al coneixement de les opinions dels homes, sinó a la veritat de les coses». Alhora, el desenvolupament del curs persegueix una triple aproximació que permeti entendre quin tipus d'*episteme* és la filosofia, quina realitat té i quin és l'*status* actual del filòsof. L'objectiu conceptual es completarà amb una presentació fugaç de les tècniques i estratègies principals d'investigació filosòfica.

Temari

1. *Praecognita*.
2. La filosofia: essència «divina» i història humana.
3. Problemàtica ontològico-metafísica.
4. Problemàtica crítico-gnoseològica.
5. Problemàtica antropològico-cultural.
6. Els problemes pràctics.
7. Qüestions frontereres: fe i raó.

Bibliografia bàsica

- AA VV, *La lechuza de Minerva*, Madrid, Càtedra, 1979.
Aristóteles, *Metafísica*, Madrid, Gredos, 1982.
Balmes, J., *Filosofia Fundamental*, Madrid, BAC, 1980.
Habermas, J., «La filosofía como guarda e intérprete», a *Teorema*, XI, 4, 1981.
Horkheimer, M., «La filosofía como crítica de la cultura», a *Sociológica* (amb T. W. Adorno), Madrid, Taurus, 1986.

Husserl, E., «La crisis de la humanidad europea y la filosofía», a *La crisis de las ciencias europeas y la fenomenología trascendental*, Barcelona, Crítica, 1991.

Jaspers, K., *Introducció a la filosofia*, Barcelona, Península, 1993.

Marechal, J., *El punto de partida de la metafísica* (5 vols.), Madrid, Gredos, 1958.

Plató, *Apologia de Sòcrates*, Barcelona, Península, 1992.

Rorty, R., *La Filosofía y el espejo de la naturaleza*, Madrid, Cátedra, 1987.

Sistema d'avaluació

Examen escrit final.

Treball obligatori d'anàlisi i comentari d'una obra clàssica de la filosofia (a concretar amb el professor).

TÍTOL: **INTRODUCCIÓ AL MÓN i AL PENSAMENT BÍBLICS I:
ANTIC TESTAMENT**

Codi: 12510 211131

Crèdits: 6 6 ECTS

Professorat: Claustre Solé

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquesta assignatura té una funció propedèutica: introduir en el món i en el pensament bíblic. El curs té dues parts ben diferenciades: en la primera, es tracta de fer una aproximació general al tema presentant les dificultats, els valors i els elements que cal tenir en compte de cara a un estudi de l'Antic Testament. També s'estudia la història d'Israel donat que és en aquesta història on se'ns presenta la revelació de Déu, de la mateixa manera que cal parar atenció als diferents gèneres literaris presents a la Bíblia per tal de poder apropar-nos al text. En la segona part s'entra a estudiar els diferents textos bíblics, inserint-los en el seu context, amb la finalitat de poder assolir una visió global de l'Antic Testament.

Temari

I. Introducció general: Aproximació a l'A. Testament. Els gèneres literaris a la Bíblia. Geografia física d'Israel. Aportació de l'arqueologia a l'estudi de la Bíblia. Marc històric: etapes de la història d'Israel.

II. Introducció especial: La Torah o Pentateuc: contingut i teologia. Els llibres profètics anteriors. Els llibres profètics posteriors. La literatura sapiencial d'Israel. La historiografia posterior. Els llibres deuterocanònics.

Bibliografia bàsica

La Bíblia. Atlas Bíblic.

AA. VV., *Comentario al Antiguo Testamento*, 2 vols., Estella, 1997.

Adam Smith, G., *Geografía histórica de la Tierra Santa*, Valencia, 1985.

Albertz, R., *Historia de la religión de Israel en tiempos del Antiguo Testamento*, 2 vols., Madrid, 1999.

Arenhoevel, D., *Así nació la Biblia*, Madrid, 1980.

Bright, J., *La historia de Israel*, Bilbao, 1979.

Castel, F., *Historia de Israel y de Judá*, Estella, 1983.

Cazelles, H., *Introducción crítica al Antiguo Testamento*, Herder.

Charpentier, E., *Para leer el Antiguo Testamento*, Estella, 1990.

Charpentier, E., *Para leer la Biblia* (CB, 1), Estella, 1987.

Grollenberg, L. H., *Visión nueva de la Biblia*, Barcelona, 1977.

- Jacob, E., *Teología del Antiguo Testamento*, Madrid, Marova, 1969.
- Lambiasi, F., *Breve introducción a la Sgda. Escritura*, Barcelona, 1988.
- Manucci, V., *La Biblia como Palabra de Dios*, Bilbao, 1985.
- Pontificia Comissió Bíblica, *La interpretació de la Bíblia en l'Església*, Barcelona, 1994.
- Rad, G. von, *Teología del Antiguo Testamento*, 2 vols., Salamanca, 1986.
- Schmidt, W. H., *Introducción al Antiguo Testamento*, Salamanca, 1990.
- Sicre, J. L., *Introducción al Antiguo Testamento*, Estella, 1995.
- Soggin, J. A., *Nueva Historia de Israel*, Bilbao, 1997.
- Stendebach, F. J., *Introducción al Antiguo Testamento*, Barcelona, 1996.
- Trebolle, J., *La Biblia judía y la Biblia cristiana*, Madrid, 1993.
- Vaux, R. de, *Instituciones del Antiguo Testamento*, Barcelona, 1975.
- Wolff, H. W., *Antropología del Antiguo Testamento*, Salamanca, 1997.

Sistema d'avaluació

Està previst fer un examen a meitat del quadrimestre a fi d'eliminar matèria i un altre a final de curs. Es tindrà en compte l'avaluació continuada. Hi cap també la possibilitat d'algun petit exercici que pugui ajudar a assimilar el contingut de l'assignatura.

TÍTOL: **INTRODUCCIÓ AL MÓN I AL PENSAMENT BÍBLICS II:
NOU TESTAMENT**

Codi: 12520 211132

Crèdits: 6 6 ECTS

Professorat: Agustí Borrell

Descripció genèrica de l'assignatura

L'objectiu del curs és oferir una iniciació a la lectura dels escrits que formen el Nou Testament. Amb aquesta finalitat, es recorden els elements més importants del context històric, social, econòmic i polític de Palestina i de l'Imperi romà en el segle I dC. A continuació es reconstrueix la gènesi dels escrits del Nou Testament i s'observen les línies bàsiques del seu contingut.

Temari

1. La terra de la Bíblia.
2. Palestina en temps del Nou Testament.
3. Vida econòmica i social del judaisme palestí.
4. Grups i moviments.
5. El temple i les sinagogues.
6. Les festes del calendari jueu.
7. Situació lingüística a Palestina en el segle I dC.
8. El món hel·lenístic-romà.
9. El judaisme hel·lenístic.
10. De Jesús als primers cristians.
11. La formació del Nou Testament.
12. El evangelis sinòptics i els Fets dels Apòstols.
13. La literatura joànica.
14. Les cartes de Pau.
15. Les altres cartes del Nou Testament.

Bibliografia bàsica

- Bíblia Catalana Interconfessional*, Barcelona, Claret - Associació Bíblica de Catalunya - Societats Bíbliques Unides, 1993.
- Nou Testament grec-llatí-català*, Barcelona, Claret - Associació Bíblica de Catalunya - Societats Bíbliques Unides, 1995.
- Aune, D.E., *El Nuevo Testamento en su entorno literario*, Bilbao, Desclée, 1993.
- Brown, R. E., *Jesús en el Nou Testament*, Barcelona, Claret, 1997.
- George, A., Grelot, P., *Introducción crítica al Nuevo Testamento*, 2 vols., Barcelona, Herder, 1983.

- Köster, H., *Introducción al Nuevo Testamento*, Salamanca, Sígueme, 1988.
- Leipoldt, J., Grundmann, W., *El mundo del Nuevo Testamento*, 3 vols., Madrid, Cristiandad, 1973ss.
- Segalla, G., *Panoramas del Nuevo Testamento*, Estella, Verbo Divino, 1994.
- Theissen, G., *La sombra del galileo. Las investigaciones históricas sobre Jesús traducidas a un relato*, Salamanca, Sígueme, 1988.
- Vielhauer, P., *Historia de la literatura cristiana primitiva*, Salamanca, Sígueme, 1975.

Sistema d'avaluació

Examen parcial escrit i examen final oral. Treball obligatori (a pactar amb el professor).

TÍTOL: **LECTURA DE TEXTOS**
Codi: 11092   211092
Crèdits: 4,5   3 ECTS
Professorat: Joan Martínez Porcell

Descripció genèrica de l'assignatura

Amb un recull de textos fonamentals tant de la història antiga i medieval com de la moderna i contemporània, s'intenta un exercici pràctic de la comprensió del text i la seva articulació en el seu entorn. S'inclou una fitxa tècnica amb preguntes i observacions que facilitin tant el diàleg sobre l'autor com el comentari de text.

Temari

1. Plató - República, llibre VII. El mite de la caverna.
2. Aristòtil - Metafísica, llibre I. La saviesa o filosofia primera.
3. R. Descartes - Meditacions metafísiques, II. La metafísica racionalista.
4. R. Descartes - Discurs del mètode, IV. El criticisme racionalista.
5. G.W. Leibniz - Monadologia.
6. D. Hume - Compendi del Tractat. Teoria empirista del coneixement.
7. I. Kant - Pròleg a la 2a edició de la Crítica de la Raó Pura.
8. I. Kant - Fonamentació de la metafísica dels costums.
9. F. Nietzsche - La Genealogia de la Moral. L'ètica del superhome.
10. F. Nietzsche - La veritat i la mentida en sentit extramoral.
11. S. Freud - El jo i l'allò. El malestar en la cultura.
12. M. Heidegger - El final de la filosofia i la tasca del pensar.
13. K.R. Popper - Conjectures i refutacions.
14. M. Horkheimer - Crítica de la raó instrumental.

Bibliografia bàsica

A cada fitxa s'inclou una breu bibliografia. Obres de referència:

- Abbagnano, N., *Historia de la filosofía*, Barcelona, Montaner y Simón, 1973 (2ª edició).
- Colomer, E., *El pensamiento alemán de Kant a Heidegger* (vol. 3), Barcelona, Herder, 1991.
- Copleston, F., *Historia de la filosofía*, 9 vols., Barcelona, Ariel, 1986.
- Ferrater Mora, J., *Diccionario de filosofía* (4 vols.), Madrid, Alianza, 1994.
- Martínez Porcell, J., *Lectura de textos de filosofía*, Barcelona, 1998.
- Reale, G., Antiseri, D., *Historia del pensamiento filosófico y científico*, Barcelona, Herder, 1988.
- Urdanoz, T., *Historia de la filosofía*, Madrid, BAC, 1975.

Sistema d'avaluació

Consisteix en un comentari de text estudiat a classe i en tres preguntes breus de la fitxa tècnica. Es tindrà en compte la participació en el diàleg.

TÍTOL: **LECTURA DE TEXTOS (OPTATIVA): LECTURA
FILOSÒFICA DE L'ODISSEA**

Codi: 12040 212040

Crèdits: 3 3 ECTS

Professorat: Vicent Igual

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquest curs ofereix una lectura directa de L'*Odíssea* d'Homer. L'objectiu és arribar a descobrir els problemes filosòfics o els principals interrogants de la persona que són plantejats i solucionats de forma mítico-poètica al si de les fonts de la cultura grega. Un altre objectiu és reflexionar sobre l'actualitat d'aquests problemes o interrogants.

Temari

1. Mite i Logos.
2. El problema homèric.
3. Estructura i resum de L'*Odíssea*.
4. La Telemaquea o Viatge de Telèmac (Cants I-IV).
5. Les aventures d'Odisseu narrades en tercera persona (Cants V-VIII).
6. Les aventures d'Odisseu narrades en primera persona (Cants IX-XII).
7. Estada d'Odisseu amb el porquerol Eumeu (Cants XIII-XVI).
8. Odisseu enmig dels Pretendents (Cants XVII-XX).
9. Matança dels Pretendents i el retorn de la pau (Cants XXI-XXIV).

Bibliografia bàsica

Traduccions:

Homer, *L'Odíssea*, trad. Carles Riba, Barcelona, 1993.

Homer, *L'Odíssea*, ed. Joan Alberich i Mariné, Barcelona, 1999.

Homero, *Odisea*, ed. Carlos García Gual y J.M. Peón, Madrid, 2001.

Homero, *Odisea*, ed. José Luis Calvo, Madrid, 2001.

Estudis:

Adrados et al., *Introducción a Homero*, Barcelona, 1984.

Balthasar, H.U. von, "Homero", dins *Gloria*, vol. 4, Madrid, 1995.

Bradford, E., *En busca de Ulises*, Barcelona, 1989.

Connolly, P., *La vida en els temps d'Ulisses*, Barcelona, 1986.

Falcón et al., *Diccionario de la mitología clásica*, Madrid, 1991.

Finley, M.I., *El món d'Ulisses*, Barcelona, 1985.

Horkheimer, M., Adorno, T.W., "Odiseo, o mito e Ilustración", dins *Dialéctica de la Ilustración*, Madrid, 1998.

Otto, W.F., *Los dioses de Grecia*, Madrid, 2003.

Snell, B., "La concepción del hombre", dins *Las fuentes del pensamiento europeo*, Madrid, 1965.

Sistema d'avaluació

Treball.

TÍTOL: **LÒGICA I**
Codi: 211082
Crèdits: 4 ECTS
Professorat: Carles Llinàs

Descripció genèrica de l'assignatura

Es tracta de proporcionar als alumnes una introducció als rudiments tècnics de la lògica i a la seva evolució històrica. Després d'una primera aproximació a la noció de la lògica formal i al seu desenvolupament en el temps, el curs proposa una visió una mica més aprofundida dels conceptes centrals i les implicacions i lectures filosòfiques més importants de la lògica tradicional (clàssica, aristotèlica i moderna, Kant). També s'ofereix una primera introducció a la lògica matemàtica contemporània.

Temari

1. Introducció general.
2. Lògica tradicional. Introducció
3. Lògica dels conceptes.
4. Lògica dels judicis.
5. Lògica dels raonaments.
6. Lògica matemàtica. Introducció.

Bibliografia bàsica

- Agazzi, E., *La lògica simbòlica*, Barcelona, Herder, 1973.
Bochensky, J. M., *Historia de la lògica formal*, Madrid, Gredos, 1985.
Deaño, A., *Introducción a la lògica formal*, Madrid, Alianza, 1986.
Falguera, J. L., Martínez, C., *Lògica clàssica de primer orden*, Madrid, Trotta, 1999.
Ferrater Mora, J., Leblanc, H., *Lògica matemàtica*, México, FCE, 1992.
Garrido, M., *Lògica simbòlica*, Madrid, Tecnos, 1995 (3ª ed.).
Kant, I., *Crítica de la razón pura*, Madrid, Alfaguara, 1984.
Kant, I., *Lògica* (ed. Jäsche), Madrid, Akal, 2000.
Kneale, W. i M., *El desarrollo de la lògica*, Madrid, Tecnos, 1980.
Nidditch, P. H., *El desarrollo de la lògica matemàtica*, Madrid, Càtedra, 1980.
Sacristán, M., *Introducción a la lògica y al análisis formal*, Barcelona, Ariel, 1964.
Sanguinetti, J. J., *Lògica*, Pamplona, EUNSA, 1985.
Verneaux, R., *Introducción general y Lògica*, Barcelona, Herder, 1980.

Sistema d'avaluació

Examen final. Examen parcial optatiu alliberador de matèria al final del primer semestre. Treball obligatori. Si no es presenta a temps o en condicions, l'alumne serà considerat «no presentat».

TÍTOL: **LÒGICA II**
Codi: 11082   211013
Crèdits: 4,5   5 ECTS
Professorat: Carles Llinàs

Descripció genèrica de l'assignatura

Un cop introduït l'alumne en els rudiments tècnics de la lògica formal («Lògica I»), aquest curs pretén desenvolupar sobretot una reflexió de «segon grau» sobre la lògica a partir de la seva història, que inclou com a continguts materials fonamentals: el sorgiment de la idea de la lògica en alguns dels principals autors de la tradició occidental, una introducció elemental a la metateoria de la lògica i a la teoria de conjunts i, finalment, una aproximació bàsica als corrents actuals de la «filosofia de la lògica». Es voldria donar al curs una certa unitat sistemàtica al voltant del que podríem anomenar una «lògica filosòfica».

Temari

Introducció.

- I. Naixement de la idea de la lògica i algunes de les incidències històriques del seu desplegament.
- II. Una certa consumació de la idea de la lògica: el naixement de la lògica matemàtica i d'altres ciències connexes.
- III. Algunes qüestions essencials.

Bibliografia bàsica

- Dou, A., *Fundamentos de la Matemática*, Barcelona, Labor, 1974.
Frege, G., *Escritos filosóficos*, Barcelona, Crítica, 1996.
Frege, G., *Ensayos de semántica y filosofía de la lógica*, Madrid, Tecnos, 1998.
Garrido, M., *Lógica simbólica*, Madrid, Tecnos, 1994 (3a edició).
Heyting, A., *Introducción al intuicionismo*, Madrid, Tecnos, 1976.
Hilbert, D., *Pensamiento axiomático*, Universitat Central de Venezuela, 1978.
Hunter, G., *Metalógica*, Madrid, Paraninfo, 1981.
Kleene, S. C., *Introd. a la metamatemática*, Madrid, Tecnos, 1974.
Kneale, W. i M., *El desarrollo de la lógica*, Madrid, Tecnos, 1980.
Lorenzo, J. de, *Iniciación a la teoría intuitiva de conjuntos*, Madrid, Tecnos, 1972.
Mosterin, J., *Teoría axiomática de conjuntos*, Barcelona, Ariel, 1971.
Russell, B., *Introducción a la filosofía matemática*, Barcelona, Paidós, 1988.

Suppes, P., *Teoría axiomática de conjuntos*, Cali - Colombia, Ed. Norma, 1968.

Sistema d'avaluació

Avaluació continuada en base al treball a l'aula. Examen final.

TÍTOL: **LLATÍ**
Codi: 211211
Crèdits: 6 ECTS
Professorat: Armando Pego

Descripció genèrica de l'assignatura

Partint dels coneixements bàsics adquirits a l'ensenyament secundari, s'aprofundeix en la morfologia i, sobretot, en l'estudi de la sintaxi de la llengua llatina i en el del significat etimològic de les paraules, amb referència concreta a autors i textos cristians i filosòfics escrits en aquesta llengua, tant medievals com moderns, una mostra significativa dels quals es tradueix al llarg del curs.

Temari

1. Introducció al llatí: l'ús dels casos i de les preposicions en una llengua flexiva.
2. Nocions bàsiques de morfologia:
  - La concordança.
  - La declinació llatina:
    - substantius, adjectius, pronoms.
  - La conjugació llatina:
    - formes personals: indicatiu, subjuntiu, imperatiu.
    - formes substantives: infinitiu, gerundi.
    - formes adjectives: participi, gerundi.
    - verbs irregulars i defectius.
3. La coordinació d'oracions.
4. La subordinació d'oracions:
  - concordança dels temps verbals (*consecutio temporum*).
  - subordinades completives (substantives).
  - subordinades de relatiu (adjectives).
  - subordinades circumstancials (adverbials).

Bibliografia bàsica

MANUALS DE LLENGUA:

García de la Fuente, O., *Introducción al latín bíblico y cristiano*, Madrid, Ediclas, 1990.

García de la Fuente, O., *Antología del latín bíblico y cristiano*, Málaga, Edinford, 1990.

OBRES DE CONSULTA:

Blaise, A., *Manuel du latin chrétien*, Belgique, Brepols, 1955.

Mohrmann, Ch., *Études sur le latin des chrétiens*, 3 vols., Roma, Ed. di Storia e Letteratura, 1979.

Norberg, D., *Manuel pratique de latin médiéval*, Paris, Picard, 1980.

Väänänen, V., *Introducción al latín vulgar*, Madrid, Gredos, 1968.

MANUALS DE LITERATURA:

Alfonsi, L., *La letteratura latina medievale*, Milà, Sansoni, 1972.

Brunhölzl, F., *Histoire de la littérature latine du Moyen Age*, 3 vols. fins ara (que van des de l'època merovíngia fins a mitjans del s. XI), Turnhout, Brepols, 1975.

De Labriolle, P., *Histoire de la littérature latine chrétienne*, 2 vols., Paris, Les belles lettres, 1947.

Fontaine, J., *La littérature latine chrétienne*, Paris, PUF, 1970.

DICCIONARIS ESPECIALITZATS:

Blaise, A., *Vocabulaire latin des principaux thèmes liturgiques*, Turnhout, Brepols, 1966.

Blaise, A., *Dictionnaire latin-français des auteurs chrétiens*, Turnhout, Brepols, 1967.

Blaise, A., *Lexicon Latinitatis Medii Aevi*, Turnhout, Brepols, 1975.

Sistema d'avaluació

Un text dels autors estudiats haurà de ser analitzat morfològicament i sintàctica i traduït, i caldrà respondre algunes preguntes d'història de la literatura llatina cristiano-medieval-moderna.

TÍTOL: **LLATÍ I**
Codi: 211101
Crèdits: 3 ECTS
Professorat: Armando Pego

Descripció genèrica de l'assignatura

Partint dels coneixements bàsics adquirits a l'ensenyament secundari, s'aprofundeix en la morfologia i, sobretot, en l'estudi de la sintaxi de la llengua llatina i en el del significat etimològic de les paraules, amb referència concreta a autors i textos cristians i filosòfics escrits en aquesta llengua, tant medievals com moderns, una mostra significativa dels quals es tradueix al llarg del curs.

Temari

1. Introducció al llatí: l'ús dels casos i de les preposicions en una llengua flexiva.
2. Nocions bàsiques de morfologia:
  - La concordança.
  - La declinació llatina:
    - substantius, adjectius, pronoms.
  - La conjugació llatina:
    - formes personals: indicatiu, subjuntiu, imperatiu.
    - formes substantives: infinitiu, gerundi.
    - formes adjectives: participi, gerundi.
    - verbs irregulars i defectius.
3. La coordinació d'oracions.
4. La subordinació d'oracions:
  - concordança dels temps verbals (*consecutio temporum*).
  - subordinades completives (substantives).
  - subordinades de relatiu (adjectives).
  - subordinades circumstancials (adverbials).

Bibliografia bàsica

MANUALS DE LLENGUA:

García de la Fuente, O., *Introducción al latín bíblico y cristiano*, Madrid, Ediclas, 1990.

García de la Fuente, O., *Antología del latín bíblico y cristiano*, Málaga, Edinford, 1990.

OBRES DE CONSULTA:

Blaise, A., *Manuel du latin chrétien*, Belgique, Brepols, 1955.

Mohrmann, Ch., *Études sur le latin des chrétiens*, 3 vols., Roma, Ed. di Storia e Letteratura, 1979.

Norberg, D., *Manuel pratique de latin médiéval*, Paris, Picard, 1980.

Väänänen, V., *Introducción al latín vulgar*, Madrid, Gredos, 1968.

MANUALS DE LITERATURA:

Alfonsi, L., *La letteratura latina medievale*, Milà, Sansoni, 1972.

Brunhölzl, F., *Histoire de la littérature latine du Moyen Age*, 3 vols. fins ara (que van des de l'època merovingia fins a mitjans del s. XI), Turnhout, Brepols, 1975.

De Labriolle, P., *Histoire de la littérature latine chrétienne*, 2 vols., Paris, Les belles lettres, 1947.

Fontaine, J., *La littérature latine chrétienne*, Paris, PUF, 1970.

DICCIONARIS ESPECIALITZATS:

Blaise, A., *Vocabulaire latin des principaux thèmes liturgiques*, Turnhout, Brepols, 1966.

Blaise, A., *Dictionnaire latin-français des auteurs chrétiens*, Turnhout, Brepols, 1967.

Blaise, A., *Lexicon Latinitatis Medii Aevi*, Turnhout, Brepols, 1975.

Sistema d'avaluació

Un text dels autors estudiats haurà de ser analitzat morfològicament i sintàctica i traduït, i caldrà respondre algunes preguntes d'història de la literatura llatina cristiano-medieval-moderna.

TÍTOL: **LLATÍ II**
Codi: 211111
Crèdits: 3 ECTS
Professorat: Armando Pego

Descripció genèrica de l'assignatura

Partint dels coneixements bàsics adquirits a l'ensenyament secundari, s'aprofundeix en la morfologia i, sobretot, en l'estudi de la sintaxi de la llengua llatina i en el del significat etimològic de les paraules, amb referència concreta a autors i textos cristians i filosòfics escrits en aquesta llengua, tant medievals com moderns, una mostra significativa dels quals es tradueix al llarg del curs.

Temari

1. Introducció al llatí: l'ús dels casos i de les preposicions en una llengua flexiva.
2. Nocions bàsiques de morfologia:
  - La concordança.
  - La declinació llatina:
    - substantius, adjectius, pronoms.
  - La conjugació llatina:
    - formes personals: indicatiu, subjuntiu, imperatiu.
    - formes substantives: infinitiu, gerundi.
    - formes adjectives: participi, gerundi.
    - verbs irregulars i defectius.
3. La coordinació d'oracions.
4. La subordinació d'oracions:
  - concordança dels temps verbals (*consecutio temporum*).
  - subordinades completives (substantives).
  - subordinades de relatiu (adjectives).
  - subordinades circumstancials (adverbials).

Bibliografia bàsica

MANUALS DE LLENGUA:

García de la Fuente, O., *Introducción al latín bíblico y cristiano*, Madrid, Ediclas, 1990.

García de la Fuente, O., *Antología del latín bíblico y cristiano*, Málaga, Edinford, 1990.

OBRES DE CONSULTA:

Blaise, A., *Manuel du latin chrétien*, Belgique, Brepols, 1955.

Mohrmann, Ch., *Études sur le latin des chrétiens*, 3 vols., Roma, Ed. di Storia e Letteratura, 1979.

Norberg, D., *Manuel pratique de latin médiéval*, Paris, Picard, 1980.

Väänänen, V., *Introducción al latín vulgar*, Madrid, Gredos, 1968.

MANUALS DE LITERATURA:

Alfonsi, L., *La letteratura latina medievale*, Milà, Sansoni, 1972.

Brunhölzl, F., *Histoire de la littérature latine du Moyen Age*, 3 vols. fins ara (que van des de l'època merovíngia fins a mitjans del s. XI), Turnhout, Brepols, 1975.

De Labriolle, P., *Histoire de la littérature latine chrétienne*, 2 vols., Paris, Les belles lettres, 1947.

Fontaine, J., *La littérature latine chrétienne*, Paris, PUF, 1970.

DICCIONARIS ESPECIALITZATS:

Blaise, A., *Vocabulaire latin des principaux thèmes liturgiques*, Turnhout, Brepols, 1966.

Blaise, A., *Dictionnaire latin-français des auteurs chrétiens*, Turnhout, Brepols, 1967.

Blaise, A., *Lexicon Latinitatis Medii Aevi*, Turnhout, Brepols, 1975.

Sistema d'avaluació

Un text dels autors estudiats haurà de ser analitzat morfològicament i sintàctica i traduït, i caldrà respondre algunes preguntes d'història de la literatura llatina cristiano-medieval-moderna.

TÍTOL: **LLATÍ III**
Codi: 211112
Crèdits: 3 ECTS
Professorat: Ramon Torné

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquest curs s'estructura en dues parts, a causa dels dos objectius ben diferenciats bàsics. D'una banda, la necessitat d'aprofundir en la traducció llatina de textos cristians fins a aconseguir una certa familiaritat amb ells, ajudats evidentment del diccionari, però comptant amb els elements i estructures indispensables tant morfològiques com sintàctiques que permetin als alumnes ordenar la frase i entendre-la. D'altra banda, s'avança en el coneixement de la llengua llatina tant poètica com epigràfica, i ací s'estudia la mètrica elemental d'alguns dels himnes litúrgics més coneguts i s'introdueix en la lectura de les inscripcions dels distints monuments i actes: tipus de lletres més usuals, abreviatures, nexes, etc.

Temari

Primera part: Textos escollits per abordar les fonts llatines del pensament cristià que va des de les "Actes dels màrtirs" als documents més actuals de l'Església com ara l'encíclica "Deus caritas est" o l'últim document sinodal: "Sacramentum charitatis", passant pels Sants Pares i els autors medievals amb un accent especial en Sant Tomàs i Sant Bonaventura i no oblidant ni S. Anselm ni el nostre beat Ramon Llull i arribant al Concili Vaticà II i al Catecisme de l'Església Catòlica.

- 1.- Història.
- 2.- Estructura gramatical i estil literari.
- 3.- Particularitats filològiques.

Segona part

- 1.- Elements de prosòdia llatina.
- 2.- Elements de mètrica llatina.
- 3.- Significació de l'epigrafia:
  - Tipus de lletres.
  - Tipus d'inscripcions.
  - Lectura de Noms.

Bibliografia bàsica

* Instruments bàsics:

- 1.- Una gramàtica llatina suficient
- 2.- Un diccionari bàsic de llatí

*** Bibliografia especialitzada**

Blaise, A., *Manuel du latin chrétien*, Belgique, Brepols, 1955.

García de la Fuente, O., *Introducción al latín bíblico y cristiano*, Madrid, Ediclas, 1990.

García de la Fuente, O., *Antología del latín bíblico y cristiano*, Málaga, Edinford, 1990.

József, H., *El Latin vulgar*, Barcelona, Ariel 1997.

Väänänen, V., *Introducción al latín vulgar*, Madrid, Gredos, 1968.

Sistema d'avaluació

Bàsicament consistirà en la traducció al català/castellà d'un text llatí, d'unes deu línies d'extensió, d'un dels autors estudiats durant el curs, amb alguna pregunta d'anàlisi morfològica, sintàctica (*històrica, mètrica o epigràfica en el seu cas*).

TÍTOL: **METAFÍSICA**
Codi: 11022   211022
Crèdits: 7,5   6 ECTS
Professorat: Joan Martínez Porcell

Descripció genèrica de l'assignatura

L'assignatura de Metafísica es pot considerar com la fonamentació última de la nostra coneixença de l'ésser, tot considerant el seu accés real a l'Absolut. Aquesta tasca radical obliga a repensar el valor realista del nostre coneixement així com la validesa ontològica del principi de causalitat i d'altres aportacions irrenunciables de l'ontologia. Les vies per a encertir-nos de l'existència de Déu al llarg de la història adquireixen una nova significació tant en les proves cosmològiques com en les antropològiques, i ens permetran de prendre postura en els debats contemporanis sobre Déu.

Temari

1. La possibilitat i mètode de la Teodicea.
2. Demostrabilitat de l'existència de Déu
3. Necessitat de la demostració: l'experiència religiosa.
4. Possibilitat de la demostració: l'agnosticisme.
5. Bases noètiques de la demostrabilitat de Déu.
6. Els arguments apriorístics. L'argument ontològic.
7. Demostració de la existència de Déu: la història de les "proves"
8. Sistematització posterior: els arguments a posteriori. Les vies.
9. Altres camins d'accés a Déu.
10. L'essència divina: constitutiu formal de Déu.
11. Els atributs de Déu. L'entendre i el voler de Déu.

Bibliografia bàsica

- MANUAL: González Álvarez, A., *Tratado de Metafísica. II. Teología natural*, Madrid, Gredos, 1963.
- Bofill, J., *Obra filosòfica*, Barcelona, Ariel, 1967.
- Cabada Castro, M., *El Dios que da que pensar*, Madrid, BAC, 1999.
- Coca, José Enrique. *Metafísica. Ontología. Cosmología*. Madrid (1995)
- Coll, J. M., *Synthesis fidei. La teología i la filosofía a la recerca de llur unitat*, Barcelona, Facultat de Teologia de Catalunya, 1988.
- Coreth, E., *Metafísica*, Barcelona, Ariel, 1964.
- Díaz, C., *Preguntarse por Dios es razonable*, Madrid, Encuentro, 1989.
- Falgueras, Ignacio, *Crisis y renovación de la metafísica*, Universidad de Málaga (1997)

Finance, J de *Conocimiento del ser*, Gredos (1966) Madrid
 Forment, E, *Lecciones de metafísica*, Rialp. Madrid (1992)
 Forment, E., *El problema de Dios en la metafísica*. Barcelona, PPU, 1986.
 García López, Jesús. *Lecciones de metafísica tomista*. Eunsa (1995)
 Gómez Caffarena, J., *Metafísica Fundamental*, Madrid, R. Occidente, 1969.
 Gómez Pérez, R. *Introducción a la Metafísica*, Madrid. Rialp (1978)
 Grenet, *Ontología*, Barcelona, Herder (1973)
 Heidegger Martín, *Introducción a la metafísica*, Gedisa, Barcelona, 1992.
 Lotz, J. B., *La experiencia trascendental*, Madrid, BAC, 1982.
 Lubac, H. de, *Por los caminos de Dios*, Madrid, Encuentro, 1993.
 Maritain, J., *Apropament al Senyor*, Barna, Abadia de Montserrat, 1960.
 Martín Velasco, J., *El encuentro con Dios. Una interpretación personalista de la religión*, Madrid, Cristiandad, 1976.
 Melendo Tomas, *Metafísica*. Eunsa (1998)
 Muck, O., *Doctrina filosófica de Dios*, Barcelona, Herder, 1986.
 Parra, Gregorio. *Metafísica, Teodicea y ciencia*. Fragua (1990)
 Weissmahr, B., *Teología natural*, Barcelona, Herder, 1986.
 Zubiri, X., *El hombre y Dios*, Madrid, Alianza, 1984.

Sistema d'avaluació

Dos exàmens, un d'ells lliure. Treball preparatori tutorat de la part històrica.

TÍTOL: **ONTOLOGIA**
Codi: 11012   211012
Crèdits: 6   3 ECTS
Professorat: Vicent Igual

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquesta matèria té com a primer objectiu presentar el seu contingut com una «virtus», una veritable «saviesa» (J. Bofill). Això en diàleg amb Aristòtil i la seva manera d'entendre la Filosofia Primera i considerant les crítiques modernes i contemporànies a la metafísica. Com a segon objectiu vol arribar a fer la «mostració» de l'Ésser i de la seva riquesa significativa (els transcendents) des de l'experiència de la diversitat dels ens concrets, als quals fonamenta i dona sentit.

Temari

Introducció: Aristòtil i la Filosofia Primera.

1. Ontologia o Metafísica?: la Metafísica, avui.
2. Què entendre per Metafísica?
3. Origen i evolució del plantejament metafísic.
4. El punt de partida de la Metafísica.
5. L'analogia, mètode de la Metafísica.
6. Afirmació de l'Ésser.
7. Els aspectes transcendents de l'Ésser.
8. Estructures de l'ens finit.
9. Ésser i causalitat.

Bibliografia bàsica

(M - manual; C - clàssic; T - llibre temàtic particularment interessant)

Aristóteles, *Metafísica de Aristóteles*, Madrid, Gredos, 1987. (C)

Bofill, J., *Obra filosòfica*, Barcelona, Ariel, 1967. (T)

Canals, F., *Cuestiones de fundamentación*, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 1981. (T)

Conill, J., *El crepúsculo de la metafísica*, Barcelona, Anthropos, 1988. (T)

Finance, J. de, *Conocimiento del ser*, Madrid, Gredos, 1966. (M)

Raeymaeker, L. de, *Filosofía del ser*, Madrid, Gredos, 1968. (M)

Forment, E., *Lecciones de Metafísica*, Madrid, Rialp, 1992. (M)

Gómez Caffarena, J., *Metafísica fundamental*, Madrid, Rev. de Occidente, 1969. (M)

Gómez Pérez, R., *Introducción a la Metafísica*, Madrid, Rialp, 1978. (M)

Grenet, P. B., *Ontología*, Barcelona, Herder, 1973. (M)

Igual, V., *La analogía*, Barcelona, PPU, 1989. (T)
Lotz, J. B., *La experiencia trascendental*, Madrid, BAC, 1982. (T)
Sant Tomàs d'Aquino, *Antologia metafísica*, Barcelona, Ed. 62, 1991. (C)
Weissmahr, B., *Ontologia*, Barcelona, Herder, 1986. (M)

Sistema d'avaluació

Examen final. Examen parcial optatiu.

Treball obligatori. Sense el treball, l'alumne serà considerat «no presentat».

El treball pot també arrodonir la nota.

TÍTOL: **PSICOLOGIA**
Codi: 211061
Crèdits: 3 ECTS
Professorat: Vicent Igual

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquesta assignatura pretén oferir una visió general de la psicologia. A partir dels seus orígens filosòfics, es farà un breu recorregut històric fins arribar a la psicologia actual, amb llurs paradigmes i mètodes científics propis. S'estudien diferents models teòrics que han intentat explicar el desenvolupament de la persona humana, destacant-ne les aportacions més importants. També es donen rudiments de psicobiologia i es presenta una aproximació dinàmica a la psicopatologia.

Temari

1. Psicologia. Concepte. Objecte d'estudi.
2. Història de la Psicologia.
3. Psicobiologia.
4. Principals models actuals de la psicologia: psicoanalític, cognitiu-conductual, humanista, sistèmic, constructivista.
5. Especialitzacions de la psicologia.
6. Psicopatologia i salut mental.
7. El mètode científic en psicologia.

Bibliografia bàsica

- A.P.A., *Manual Diagnòstico y Estadístico de los trastornos mentales* DSM-IV, Barcelona, Masson, 1995.
- Carpintero, H., *Historia de las ideas psicológicas*, Madrid, Pirámide, 1998.
- Castellví, P., *Teorías i models. Introducció a la psicologia evolutiva i educativa*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana/URL, 1994.
- Coderch, J., *Psiquiatria dinàmica*, Barcelona, Herder, 1975.
- Feixas, G., Miró, M. T., *Aproximaciones a la psicoterapia: una aprox. a los tratamientos psicológicos*, Barcelona, Paidós, 1993.
- Fierro, A., *Manual de psicol. de la personalidad*, Barcelona, Paidós, 1996.
- Jarne, A. i Tarn, A. (comps.), *Manual de psicopatología clínica*, Barcelona, Fundació Vidal i Barraquer / Paidós, 2000.
- Leahey, T., *Historia de la Psicología*, Madrid, Prentice Hall, 1999.
- LeDoux, J., *El cerebro emocional*, Barcelona, Ariel/Planeta, 1999.
- Mora, F. (ed.), *El cerebro íntimo*, Barcelona, Ariel, 1996.
- O.M.S., CIE-10, *Trastornos mentales y del comportamiento*, Madrid, Meditor, 1992.
- Rosenzweig, M., Leiman, A., Breedlove, S., *Psicología Biológica*, Barcelona, Ariel, 2001.
- Tizón, J., *Psicología basada en la relación*, Barcelona, Hogar del Libro, 1988.

Sistema d'avaluació

Lectura d'un llibre i presentació d'un treball. Examen final.

TÍTOL: **PSICOLOGIA DE LA RELIGIÓ**
Codi: 21073 221025
Crèdits: 4,5 3 ECTS
Professorat: Sergi Gordo

Descripció genèrica de l'assignatura

Des de fa unes dècades l'experiència religiosa ha deixat de ser un fet sospitós de dificultats psicològiques i és considerada com una possibilitat d'experiència simbòlica, bàsica per al creixement mental. Aquesta assignatura pretén reflexionar des d'un punt de vista psicològic sobre l'experiència religiosa que, com tota experiència humana, s'expressa també a través del propi psiquisme. És a la nostra ment on es viu psicològicament la relació amb Déu i amb els altres. I tota experiència religiosa pot participar tant dels aspectes saludables com dels psicopatològics de la ment.

Temari

1. La psicologia i la religió.
  - 1.1. Psicologia: carència estructural de l'ésser humà; la conducta entesa com a relació i comunicació; primeres relacions simbòliques, separació, dol i reparació.
  - 1.2. Religió: la religió com a fet cultural humà, un fenomen específic; sistema simbòlic, institució social i vida subjectiva.
  - 1.3. Psicologia de la religió: la religió com a relació; la psicologia davant la conducta religiosa; el psicòleg autoimplicat.
2. La fe estructuradora de la ment i la fe religiosa.
  - 2.1. Primeres experiències i confiança bàsica. L'amor i la fe.
  - 2.2. Vers la fe religiosa.
  - 2.3. Vers la descreença religiosa.
  - 2.4. La religió funcional i les motivacions.
  - 2.5. L'ètica com a motivació i com a expressió religiosa.
3. L'experiència de transcendència, l'experiència religiosa, l'experiència de Déu.
4. L'experiència psicopatològica de la religió.

Bibliografia bàsica

La bibliografia específica sobre cada tema es lliurarà al llarg del curs.
Ávila, A., *Para conocer la psicología de la religión*, Estella, Verbo Divino, 2003.

- Domínguez, C., *El psicoanálisis freudiano de la religión*, Madrid, Paulinas, 1990.
- Domínguez, C., *Creer después de Freud*, Madrid, Paulinas, 1990.
- Domínguez, C., *Psicoanálisis y religión: diálogo interminable*, Madrid, Trotta, 2000.
- Fizzoti, E. – Salustri, M., *Psicología de la religión*, Barcelona, Claret, 2008.
- Font, J., *Religión, psicopatología i salut mental*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999 (trad. cast.: Paidós, 1999).
- Grom, B., *Psicología de la religión*, Barcelona, Herder, 1994.
- Jung, C. G., *Psicología y religión*, Barcelona, Paidós, 1985.
- Milanesi, G. – Aletti, M., *Psicología de la religión*, Madrid, Central Catequística Salesiana, 1974.
- Vergote, A., *Religion, foi, incroyance. Étude psychologique*, Bruxelles, Pierre Mardaga Éditeur, 1987.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit.

Al llarg del curs es realitzaran algunes lectures obligatòries d'articles sobre psicologia de la religió que seran matèria avaluable.

TÍTOL: **QÜESTIONS APROFUNDIDES D'ANTROPOLOGIA
FILOSÒFICA: REFLEXIÓ FILOSÒFICA ENTORN DE LA
PERSONA HUMANA**

Codi: 211113
Crèdits: 5 ECTS
Professorat: Ignasi Fuster

Descripció genèrica de l'assignatura

El segle XX ha estat especialment sensible a la reflexió entorn de la persona humana. Les tragèdies perpetrades al llarg d'aquest segle van fer emergir l'estudi filosòfic sobre la persona i la seva elevada dignitat, com a condició per a un futur possible i humà. Al llarg d'aquest curs volem aprofundir en les qüestions fonamentals que caracteritzen l'ésser i la vida de la persona. A través de les diverses qüestions que buscaran la seva arrel metafísica, volem oferir una visió unitària de l'ésser personal.

Temari

1. La qüestió de la persona humana.
2. Concepte de la persona en la història.
3. La persona humana des de la metafísica.
4. La unitat substancial de la persona.
5. El caràcter personal del cos.
6. La fonamentació de la dignitat personal.
7. Persona i naturalesa.
8. Persona i cultura.
9. Persona i amor.
10. Persona i ètica.
11. Treball personal.
12. El llenguatge personal.
13. Persona i llibertat.
14. Persona i historicitat.
15. La persona i el problema del mal.
16. El destí de l'home: mort i immortalitat.
17. La persona i la religió.

Bibliografia bàsica

Buber, M., *¿Qué es el hombre?*, México, FCE, 2001.
Cardona, C., *Metafísica del bien y del mal*, Pamplona, EUNSA, 1997.
Forment, E., *Personalismo medieval*, Valencia, Edicep, 2002.
García López, J., *Escritos de antropología filosófica*, Pamplona, EUNSA, 2006.

- Juan Pablo II, *Memoria e identidad*, Madrid, La esfera de los libros, 2005.
- Lobato, A., Segura, A., Forment, E., *El hombre en cuerpo y alma*, Valencia, Edicep, 1996.
- Melendo, T., *Introducción a la antropología: la persona*, Madrid, Ediciones Internacionales Universitarias, 2005.
- Polo, L., *Presente y futuro del hombre*, Madrid, Rialp, 1993.
- Sellés, J.F., *Antropología para inconformes*, Madrid, Rialp, 2006.
- Sellés, J.F., *La persona humana (vols. I-III)*, Bogotá, Universidad de la Sabana, 1998.
- Sellés, J.F., *Propuestas antropológicas del siglo XX*, Pamplona, EUNSA, 2004.
- Yepes, R., Aranguren, J., *Fundamentos de Antropología: un ideal de excelencia humana*, Pamplona, EUNSA, 2006.

Sistema d'avaluació

S'establirà el primer dia de classe.

TÍTOL: **QÜESTIONS APROFUNDIDES DE FILOSOFIA DE LA CIÈNCIA**

Codi: 221074

Crèdits: 3 ECTS

Professorat: Carles Llinàs

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquest curs voldria acabar de perfilar l'evolució de les discussions dels principals epistemòlegs de la modernitat, sobretot del segle XX, la connexió d'aquests debats amb els temes més tradicionals de la gnoseologia i de la història de la filosofia en general i, finalment, explicar i comprendre algunes de les teories científiques més importants dels darrers segles i en quina mesura el seu desplegament històric i el seus continguts es corresponen amb les disputes filosòfiques a què han donat lloc i que han volgut donar-ne raó.

Temari

1. Alguns dels corrents més actuals de l'epistemologia.
2. Algunes de les teories científiques més rellevants.

Bibliografia bàsica

Vegeu la bibliografia bàsica de l'assignatura "Filosofia de la ciència".

Charon, J. F., *Cosmologia*, Madrid, Guadarrama, 1969.

Darwin, Ch., *L'origen de l'home*, Barcelona, CIRIT, 1984.

Darwin, Ch., *El origen de las especies por la selección natural*, 2 vols., Madrid, Ed. Ibéricas, 1963.

Gamow, G., *La creació del universo*, Madrid, Espasa-Calpe, 1963.

Grassé, P., *La evolución de lo viviente*, Madrid, Blume, 1973.

Hawking, S., *Història del temps*, Barcelona, Crítica, 1988.

Hoyle, F., *El universo inteligente*, Barcelona, Grijalbo, 1984.

Mayr, E., *Especies animales y evolución*, Barcelona, Ariel, 1968.

Monod, J., *El azar y la necesidad*, Barcelona, Barral, 1971.

Nicolau, F., *Ciències físiques i filosofia de la natura*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1991.

Nicolau, F., *Teories evolucionistes i ciència de l'evolució*, Barcelona, Claret, 2003.

Nicolau, F., *Origen de la vida. Implicacions filosòfiques*, Facultat de Teologia i Filosofia de Catalunya, 2002.

Nicolau, F., *La constitució de la matèria*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1986.

Nicolau, F., *Origen i estructura de l'univers*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1985.

Nogués, R., *La evolución de los seres vivos*, Barna, Humanitas, 1984.

Oparin, A., *El origen de la vida*, Buenos Aires, Losada, 1940.

Rosnay, J. de, *Orígenes de la vida*, Barcelona, Martínez Roca, 1970.

Sistema d'avaluació

Examen final.

TÍTOL: **QÜESTIONS APROFUNDIDES DE FILOSOFIA DE LA NATURA**

Codi: 211103

Crèdits: 5 ECTS

Professorat: Carles Llinàs

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquest curs voldria acabar de perfilar l'evolució de les discussions dels principals epistemòlegs de la modernitat, sobretot del segle XX, la connexió d'aquests debats amb els temes més tradicionals de la gnoseologia i de la història de la filosofia en general i, finalment, explicar i comprendre algunes de les teories científiques més importants dels darrers segles i en quina mesura el seu desplegament històric i el seus continguts es corresponen amb les disputes filosòfiques a què han donat lloc i que han volgut donar-ne raó.

Temari

1. Alguns dels corrents més actuals de l'epistemologia.
2. Algunes de les teories científiques més rellevants.

Bibliografia bàsica

Vegeu la bibliografia bàsica de l'assignatura "Filosofia de la ciència".

Charon, J. F., *Cosmologia*, Madrid, Guadarrama, 1969.

Darwin, Ch., *L'origen de l'home*, Barcelona, CIRIT, 1984.

Darwin, Ch., *El origen de las especies por la selección natural*, 2 vols., Madrid, Ed. Ibéricas, 1963.

Gamow, G., *La creació del universo*, Madrid, Espasa-Calpe, 1963.

Grassé, P., *La evolución de lo viviente*, Madrid, Blume, 1973.

Hawking, S., *Història del temps*, Barcelona, Crítica, 1988.

Hoyle, F., *El universo inteligente*, Barcelona, Grijalbo, 1984.

Mayr, E., *Especies animales y evolución*, Barcelona, Ariel, 1968.

Monod, J., *El azar y la necesidad*, Barcelona, Barral, 1971.

Nicolau, F., *Ciències físiques i filosofia de la natura*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1991.

Nicolau, F., *Teories evolucionistes i ciència de l'evolució*, Barcelona, Claret, 2003.

Nicolau, F., *Origen de la vida. Implicacions filosòfiques*, Facultat de Teologia i Filosofia de Catalunya, 2002.

Nicolau, F., *La constitució de la matèria*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1986.

Nicolau, F., *Origen i estructura de l'univers*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1985.

Nogués, R., *La evolución de los seres vivos*, Barna, Humanitas, 1984.

Oparin, A., *El origen de la vida*, Buenos Aires, Losada, 1940.

Rosnay, J. de, *Orígenes de la vida*, Barcelona, Martínez Roca, 1970.

Sistema d'avaluació

Examen final.

TÍTOL: **QÜESTIONS APROFUNDIDES DE FILOSOFIA DE LA NATURA I DE LA CIÈNCIA**

Codi: 21093

Crèdits: 4,5

Professorat: Carles Llinàs

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquest curs voldria acabar de perfilar l'evolució de les discussions dels principals epistemòlegs de la modernitat, sobretot del segle XX, la connexió d'aquests debats amb els temes més tradicionals de la gnoseologia i de la història de la filosofia en general i, finalment, explicar i comprendre algunes de les teories científiques més importants dels darrers segles i en quina mesura el seu desplegament històric i el seus continguts es corresponen amb les disputes filosòfiques a què han donat lloc i que han volgut donar-ne raó.

Temari

1. Alguns dels corrents més actuals de l'epistemologia.
2. Algunes de les teories científiques més rellevants.

Bibliografia bàsica

Vegeu la bibliografia bàsica de l'assignatura "Filosofia de la ciència".

Charon, J. F., *Cosmologia*, Madrid, Guadarrama, 1969.

Darwin, Ch., *L'origen de l'home*, Barcelona, CIRIT, 1984.

Darwin, Ch., *El origen de las especies por la selección natural*, 2 vols., Madrid, Ed. Ibéricas, 1963.

Gamow, G., *La creació del universo*, Madrid, Espasa-Calpe, 1963.

Grassé, P., *La evolución de lo viviente*, Madrid, Blume, 1973.

Hawking, S., *Història del temps*, Barcelona, Crítica, 1988.

Hoyle, F., *El universo inteligente*, Barcelona, Grijalbo, 1984.

Mayr, E., *Especies animales y evolución*, Barcelona, Ariel, 1968.

Monod, J., *El azar y la necesidad*, Barcelona, Barral, 1971.

Nicolau, F., *Ciències físiques i filosofia de la natura*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1991.

Nicolau, F., *Teories evolucionistes i ciència de l'evolució*, Barcelona, Claret, 2003.

Nicolau, F., *Origen de la vida. Implicacions filosòfiques*, Facultat de Teologia i Filosofia de Catalunya, 2002.

Nicolau, F., *La constitució de la matèria*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1986.

Nicolau, F., *Origen i estructura de l'univers*, Barcelona, Catalunya Cristiana, 1985.

Nogués, R., *La evolución de los seres vivos*, Barna, Humanitas, 1984.

Oparin, A., *El origen de la vida*, Buenos Aires, Losada, 1940.

Rosnay, J. de, *Orígenes de la vida*, Barcelona, Martínez Roca, 1970.

Sistema d'avaluació

Examen final.

TÍTOL: **QÜESTIONS APROFUNDIDES DE FILOSOFIA
DEL LLENGUATGE: L'HORITZÓ HERMENÈUTIC DE LA
FILOSOFIA CONTEMPORÀNIA**

Codi: 22540 221085
Crèdits: 3 3 ECTS
Professorat: Joan Carles Elvira

Descripció genèrica de l'assignatura

Es tracta de mostrar els resultats del gir lingüístic de la filosofia contemporània. Ho farem de manera selectiva, a través de l'obra de tres grans filòsofs que sostenen paradigmes hermenèutics contraposats: Karl-Otto Apel, Alasdair MacIntyre i Gianni Vattimo. Ens interessa preguntar-nos per la *metateoria* del llenguatge que pressuposen aquests autors. Des d'aquest punt de vista reflexionarem sobre les implicacions entre llenguatge, interpretació, raó, realitat, veritat, validesa normativa, tradició, subjecte i comunitat.

Temari

El desenvolupament de l'assignatura serà en forma de seminari, fonamentalment a partir de lectura i comentari de textos.

Bibliografia bàsica

- Apel, K.-O., *Semiòtica trascendental y filosofía primera*, Madrid, Síntesis, 2002.
- Apel, K.-O., *Semiòtica filosòfica*, Buenos Aires, Almagesto, 1994.
- Bengoa, J., *De Heidegger a Habermas. Hermenéutica y fundamentación última en la filosofía contemporánea*, Barcelona, Herder, 1992.
- Grondin, J., *Introducción a la hermenéutica filosófica*, Barcelona, Herder, 2002.
- Lafont, C., *La razón como lenguaje*, Madrid, Visor, 1993.
- Lafont, C., *Lenguaje y apertura al mundo. El giro lingüístico de la hermenéutica de Heidegger*, Madrid, Alianza, 1997.
- MacIntyre, A., *Justicia y racionalidad. Conceptos y contextos*, Barcelona, Ediciones Internacionales Universitarias, 1994.
- MacIntyre, A., *Tres versiones rivales de la ética. Enciclopedia, Genealogía y Tradición*, Madrid, Rialp, 1992.
- MacIntyre, A., *Primeros principios, fines últimos y cuestiones filosóficas*, Madrid, Ediciones Internacionales Universitarias, 2003.
- Vattimo, G., *Más allá de la interpretación*, Barcelona, Paidós, 1995.

Sistema d'avaluació

Examen final.

TÍTOL: QÜESTIONS APROFUNDIDES DE FILOSOFIA MORAL:
SOBRE EL NIHILISME

Codi: 211123

Crèdits: 5 ECTS

Professorat: Carles Llinàs

Descripció genèrica de l'assignatura

Del nihilisme se'n parla com a mínim des de finals del segle XVIII. Sens dubte, però, fou Nietzsche l'autor que el convertí en un dels grans temes de la reflexió contemporània, elevant-lo a categoria genealògica de la història d'Occident i convertint-lo en una qüestió metafísico-moral essencial. En aquest curs farem una introducció a la història del concepte, aprofundirem en la versió nietzscheana del problema i, finalment, ens aproximarem a diversos comentaris que el text nietzsche ha suscitat i a algunes de les reflexions més actuals sobre el tema. L'objectiu del curs és fer-se càrrec de la qüestió i assajar les possibles vies de resposta.

Temari

1. Observaciones introductorias.
2. Nietzsche.
3. Nietzsche y Heidegger.
4. Jünger y Heidegger.
5. Otras aproximaciones interesantes: Benjamin (Esposito, Agamben?), Bajtin, Severino, Vitiello, etc.

Bibliografia bàsica

- Borghesi, M., *Secularización y nihilismo*, Madrid: Encuentro, 2007.
- Fabris, A. (ed.), *El alba del nihilismo*, Madrid: Istmo, 2005.
- Heidegger, M., *El nihilismo europeo* (1940), en *Nietzsche II*, Barcelona: Destino, 2000, pp. 31-206.
- Heidegger, M., *La frase de Nietzsche "Dios ha muerto"* (1943), en *Caminos de bosque*, Madrid: Alianza, 1995, pp. 190-240.
- Heidegger, M., *La determinación del nihilismo según la historia del ser* (1944-1946), Nietzsche II, Barcelona: Destino, pp. 271-323.
- Jünger, E., y Heidegger, M., *Acerca del nihilismo. Sobre la línea* (Jünger). *Hacia la pregunta del ser* (Heidegger), Barcelona: Paidós ICE/UAB, 1994. El escrito de Heidegger se encuentra también, con el título *En torno a la cuestión del ser*, en el vol. *Hitos*, Madrid: Alianza, 2000, pp. 313-344.

- Löwith K., *El nihilismo europeo, en El hombre en el centro de la historia*, Barcelona: Herder, 1998, pp. 57-122.
- Nietzsche, F., *Fragmentos póstumos. Volumen IV (1885-1889)*, Madrid, Tecnos, 2006.
- Sánchez Meca, D., *El nihilismo*, Madrid: Síntesis, 2004.
- Severino, E., *Esencia del nihilismo*, Madrid: Taurus, 1991.
- Vitiello, V., *Cristianismo sin redención. Nihilismo y religión*, Madrid: Trotta, 1999.
- Vitiello, V., *Cristianesimo e nichilismo. Dostoevskij-Heidegger*, Brescia: Morcelliana, 2005.
- Volpi, F., *El nihilismo*, Madrid: Siruela, 2007.

Sistema d'avaluació

Examen final a partir d'un temari pre-establert.

**TÍTOL: QÜESTIONS APROFUNDIDES DE METAFÍSICA: L'ÉSSER
CREAT: LA SEVA CONSTITUCIÓ ONTOLÒGICA DES DE
LA FILOSOFIA DE L'ACTE**

Codi: 211083

Crèdits: 5 ECTS

Professorat: Joan Martínez Porcell

Descripció genèrica de l'assignatura

Es coordinen i aprofundeixen totes les qüestions metafísiques relatives a la constitució ontològica de l'ésser creat, entre altres: el finalisme, la causalitat, la noció d'ésser, el coneixement de l'*actus essendi*, etc... El fil temàtic el dona la descoberta de l'ésser *ut actus* en la història de l'ontologia.

Temari

1. El finalisme metafísic.
2. La influència mútua de les causes i el «dinamisme» de l'ésser.
3. La «distinció» tomista i la seva influència en la metafísica creatural.
4. Estudi comparat de les diverses concepcions de l'ens.
5. La noció metafísica de subsistència.
6. L'estructura de l'ésser concret.
7. L'ésser i la superació de l'ordre formal.
8. L'ésser i l'existència.
9. La definitiva prioritat de l'ésser (la dependència ontològica).
10. «Redditio in se ipsum».

Bibliografia bàsica

Es apunts de classe han estat publicats pel professor amb el títol *Ésser i persona*, Barcelona, PPU, 1995. El llibre inclou altres articles i col·laboracions a congressos sobre personalisme, relacions fe i raó, anàlisi existencial, veritat, política, etc... Es pot consultar també la bibliografia general que s'inclou en el mateix volum i l'obra del mateix autor *El don del ser*, La Garriga, 1998.

Sistema d'avaluació

Hi ha la possibilitat d'eliminar part del programa en una prova parcial abans de Nadal. La resta (o tot) és matèria d'examen escrit.

TÍTOL: **QÜESTIONS APROFUNDIDES DE TEORIA DEL
CONEIXEMENT: QÜESTIONS DE METAFÍSICA I
METANOÈTICA**

Codi: 22530 211093
Crèdits: 3 5 ECTS
Professorat: Joan Martínez Porcell

Descripció genèrica de l'assignatura

La veritat es fonamenta més en l'existència de la cosa que en l'essència. No podríem copsar la influència de la *distinctio* en la història de l'ontologia posterior si no fos gràcies a una noètica capaç d'expressar l'acte d'ésser. La metanoètica significa l'esforç per aprofundir aquelles nocions que ens possibiliten superar l'oblit de l'ésser del nominalisme.

Temari

1. La noètica de l'ésser. La conversió al concret. L'abstracció formal i la total. Pensar en hàbit.
2. La distintio i les seves versions. L'oblit de l'ésser en el nominalisme. La identitat en la modernitat. *primum cognitum, primum ontologicum*.
3. La interpretació de la distinció tomista en Przywara: «analogia entis» com a mètode històric i hermenèutic.
4. La reinterpretació de la teoria clàssica de l'abstracció segons Gustav Siewerth.

Bibliografia bàsica

- BALTHASAR, H.U., *Gloria*, 5v, Madrid, Encuentro (1985-88)
- BECH, J. M., *La recerca de sentit i l'experiència del temps*, Barcelona, Anthropos, 1991.
- BODEI, R., *La filosofia del siglo XX*, Madrid, Alianza, 2001.
- BOFILL, J., *Obra Filosòfica*, Barcelona, Ariel (1967)
- COLOMER, E., *El pensamiento alemán*. vol. 3, Barcelona, Herder, 1990.
- CORETH, E., y altres, *La filosofía del siglo XX*, Barcelona, Herder, 1989.
- FABRO, C., *Partecipazione e causalità*, Torino (1939)
- FABRO, C., *La nozione metafisica di partecipazione*, Torino (1950)
- FABRO, C., *Dall'essere all'esistente*, Brescia, Editrice Morcelliana (1957)
- FABRO, C., *Percepción y pensamiento*, Pamplona, EUNSA (7.978)
- FERRATER MORA, J., *La filosofía actual*, Madrid, Alianza, 1973.
- FERRATER MORA, J., *Cambio de marcha en filosofía*, Madrid, 1974.
- GARCÍA, J., *Sobre el ser y la creación*, Anuario Filosófico XXIX/2 1996.
- HERNÁNDEZ PACHECO, J., *Corrientes actuales de filosofía*, 2 vols., Madrid, Tecnos, 1996-97.

- MARTÍNEZ PORCELL, Joan., «Una metafísica pot ser existencial?» a *Ésser i Persona*. PPU (1995) p.97; idem., “Repensar la creació” a *Teologia Actual*, n.16, Octubre (1996); idem., «Gustav Siewerth, filòsof de la transcendència», *Anuari de la Societat Catalana de Filosofia*. IX separata. Barcelona (1997); idem., “el començament de l'ésser i l'ésser del pensar”, lliçó inaugural de la FFC 1996-1997. Barcelona (1996); idem., “Consecuencias de la metafísica heideggeriana en la cuestión actual sobre Dios” a la *Miscel·lània Eusebi Colomer*, *Revista Catalana de Teologia*, n. XIX (1994)
- POLO, L., *Curso de teoría del conocimiento*, 4 v, Pamplona (1988)
- PRZYWARA, E., *Analogia entis*, Paris, PUF (1990)
- QUINTANILLA, M. A., *Diccionario de filosofía contemporánea*, Salamanca, Sigueme, 1985.
- REALE, G., Antiseri, D., *Historia del pensamiento filosófico y científico*, vol. 3, Barcelona, Herder, 1988.
- ROSEN, S., *Hermenèutica com a política*, Barcelona, Barcelonesa d'Edicions, 1992.
- SÁEZ RUEDA, L., *Movimientos filosóficos actuales*, Madrid, Trotta, 2001.
- SIEWERTH, G., *Das Sein als Gleichnis Gottes i Die Abstraktion und das Sein nach der Lehre des Thomas Von Aquin*. Societat Catalana de Filosofia. Barcelona (1997)
- VATTIMO, G. (comp.), *La secularización de la filosofía. Hermenéutica i postmodernidad*, Barcelona, Gedisa, 1992.

Sistema d'avaluació

El sistema d'avaluació consistirà en un examen escrit sobre el temari presentat. Hi haurà ocasió d'eliminar matèria abans d'acabar el semestre en una prova escrita voluntària sobre els articles presentats en la bibliografia.

TÍTOL:	QÜESTIONS DE BIOÈTICA
Codi:	22520
Crèdits:	3
Professorat:	M. Pilar Núñez

Descripció genèrica de l'assignatura

Es tracta d'introduir els alumnes en el món de la bioètica. La primera part del curs es centra en els diferents enfocaments de fons que responen a diferents posicions filosòfiques i ideològiques condicionants de les valoracions ètiques que es reflecteixen en els debats actuals sobre temes bioètics. La segona part està dedicada a recórrer alguns dels problemes concrets avui més debatuts. En cada qüestió s'exposa el fet (de manera que se'n pugui tenir una suficient informació), es fa una anàlisi crítica de diferents respostes des del vessant ètic i, finalment, també s'estudia, o si més no es donen a conèixer, les possibles legislacions sobre la qüestió, de manera que les decisions que cal prendre puguin ser rigorosament científiques i èticament correctes. La llista de qüestions és indicativa. No sempre serà possible tractar-les totes.

Temari

1. Introducció: Biotecnologia i Bioètica al servei de la persona humana.
2. Ètica i Bioètica: Criteris, Principis i virtuts.
3. Relació metge-pacient: el malalt, subjecte agent en la decisió clínica.
4. Comitès d'Ètica i procediments de decisió en ètica clínica.
5. Decisions a l'inici de la vida: la reproducció assistida i el diagnòstic prenatal.
6. El genoma y la ingeniería genética.
7. La clonación humana: clonación reproductiva y terapéutica (las células troncales)
8. Decisions al final de la vida:
  - a) evitar la mort prematura (eutanàsia).
  - b) vetllar per una mort en pau (una mort digna).
  - c) la mort cerebral i l'estat vegetatiu permanent.
  - d) les voluntats anticipades o instruccions prèvies.
9. Bioètica i Biodret: decisions legals i ètiques.
10. L'estat de salut del món en l'era de la globalització: per una distribució justa i solidària d'uns recursos escassos.

Altres temes es poden introduir en funció de les situacions suscidades pel progrés biomèdic.

Bibliografia bàsica

- Abel, F., *Bioètica: orígenes, presente y futuro*, Barcelona, 2001
- Beauchamp, T., Childress, J., *Principles of Biomedical Ethics*, Oxford, 1989 (hi ha traducció al castellà).
- Carrera, J., *Una ètica per a la bioètica*, Barcelona, 1999
- Engelhardt, H. T., *The Foundations of Bioethics*, New York, 1986 (trad. castellana, *Los fundamentos de la bioètica*, Barcelona, 1995).
- Ferrer, J y Alvarez, J.C., *Para fundamentar la bioètica*, Madrid, 2003.
- Ferrer, J. y Martínez, J., *Bioètica: un diàlogo plural*, Madrid, 2002.
- Gafo, *Bioètica teològica*, Madrid, 2003.
- Gastmans, Ch., *Between Technology and Humanity*, Lovaina, 2002.
- Guillebaud, J.C., *Le principe d'humanité*, Paris, 2001.
- Gracia, D., *Fundamentos de Bioètica*, Madrid, EUDEMA, 1989.
- Gracia, D., *Ética y vida: Estudios de Bioètica*, Bogotá, 1998.
- Gracia, D., *Como arqueros al blanco: Estudios de Bioètica*, San Sebastián, 2004.
- Revistes especialitzades.
- El professor entregará textos d'última actualitat sobre els temes del curs.

Sistema d'avaluació

Treball sobre un tema que cada alumne escollirà i, si és possible, la seva presentació oral.

TÍTOL: **QÜESTIONS FRONTERERES ENTRE FILOSOFIA I
TEOLOGIA: TEOLOGIA FONAMENTAL**

Codi: 12530 211201

Crèdits: 9 6 ECTS

Professorat: Xavier Morlans

Descripció genèrica de l'assignatura

La teologia fonamental té la missió de presentar les bases del cristianisme: *la revelació i la fe*, i de fer-ho en diàleg amb la sensibilitat actual. Serà objecte de la Teologia Fonamental I un presentació ordenada i sistemàtica del que el cristianisme i, més concretament, el catolicisme, entén per revelació i la seva transmissió. Haurà de fer-ho procurant donar raó, fins allà on sigui possible, de la credibilitat de la revelació i la fe cristianes.

Temari

- I. L'experiència de la revelació cristiana.
  1. El cristianisme en relació a altres experiències de revelació.
  2. L'accés a la revelació de Déu en Jesucrist per l'Església.
  3. L'experiència de la revelació en el poble d'Israel.
  4. L'experiència de la revelació de Déu en Jesucrist segons el NT.
  5. La transmissió de l'experiència de la revelació en l'Església.
- II. La teologia com a comprensió de l'experiència de la revelació.
  6. La teologia: definició, objecte i subjecte.
  7. El coneixement teològic.
  8. L'organització de l'estudi de la teologia en l'actualitat.
- III. La teologia de la revelació al llarg de la història.
  9. La teologia de la revelació en la Bíblia i en l'Església antiga.
  10. La revelació com a principi fonamental en la teologia medieval
  11. La revelació com a concepte clau de la teologia de l'etapa moderna.
  12. La reinterpretació del concepte de revelació en el segle XX.
  13. El reflex de l'evolució del concepte de revelació en el magisteri.
- IV. Reflexió sistemàtica sobre la revelació cristiana.
  14. Jesucrist mediador i plenitud de la revelació.
  15. L'articulació de la revelació en accions i paraules; fet extern i intern.
  16. L'Esriptura en l'Església.
  17. Tradició i Esriptura.
  18. Magisteri i Dogma.

Bibliografia bàsica

1. MANUALS:

- Beinert, W., *Introducción a la teología*, Barcelona, Herder, 1981.
- Bentué, A., *La opción creyente*, Salamanca, Sígueme, 1986.
- Fries, H., *Teología Fundamental*, Barcelona, Herder, 1987.
- Latourelle, R., Fisichella, Pié-Ninot, S. (eds.), *Diccionario de Teología Fundamental*, Madrid, Paulinas, 1992.
- Müller, G. L., *Dogmática. Teoría y práctica de la Tª*, Barna, Herder, 1998.
- Pié-Ninot, S., *La Teología Fundamental*, Salamanca, Secret. Trin., 2001.
- Rovira Belloso, J. M., *Introducción a la teología*, Madrid, BAC, 1996.
- Schmitz, J., *La revelación*, Barcelona, Herder, 1990.
- Wicks, J., *La divina rivelazione e la sua trasmissione. Manuale di studio*, Roma, Pontificia Università Gregoriana, 1996.

2. FONTS:

- Biblia Catalana Interconfessional* (BCI), Barcelona, Claret/Assoc. Bíblica de Catalunya/Societats Bíbliques Unides, 1993.
- Catecisme de l'Església Catòlica*, Barna, Assoc. d'Eds. del Catecisme, 1993.
- Concili Ecumènic Vaticà II*, Barcelona, Claret, 1993.
- Denzinger, E., Hünermann, P., *El Magisterio de la Iglesia*, Barcelona, Herder, 1999.

Sistema d'avaluació

Prova escrita al final de cada un dels quatre blocs. Fitxes sobre lectures recomanades.

TÍTOL:	SEMINARI I: FILOSOFIA EN CLAU FEMENINA
Codi:	22005 222005
Crèdits:	4,5 5 ECTS
Professorat:	Agustí Boadas

Descripció genèrica de l'assignatura

A meitat del segle passat es produí el naixement de la filosofia feminista reivindicativa. Passat mig segle, ara comencen a aparèixer estudis ideològicament menys apassionats sobre l'aportació femenina a la història de la filosofia. En aquest curs, doncs, tractarem d'esbrinar i llegir filosofia feta per dones a l'Edat Mitjana i el Renaixement. D'entrada, per tant, cal dir que no es tracta de fer una lectura teològica o mística, encara que de la majoria d'autores tenim només obres d'aquest àmbit, sinó de descobrir-hi la seva filosofia, centrada, almenys a finals de l'Edat Mitjana i principis del Renaixement, en la tendresa i en l'amor. Per això, haurem de pouar en fonts no clàssiques de la història de la filosofia, com ara la història de la vida quotidiana o l'estètica medieval. Molta de la bibliografia provindrà d'articles esparsos que es publiquen en les grans revistes eclesiàstiques i medievalístiques. Així també podrem fixar l'atenció en casos concrets associats a casa nostra, com el ben conegut i estudiat del Monestir de Pedralbes.

Temari

1. Introducció: Història de les dones filòsofes de Grècia a Edith Stein.
2. El món medieval I: lectures i activitats femenines.
3. El món medieval II: literatura mística i teològica.
4. La literatura misògina.
5. Algunes escriptores rellevants: Hildegarda, Àngela de Foligno, Caterina de Siena. Trets comuns i diferenciadors.
6. El Monestir de Pedralbes: Entre beguines i emparedades. Monacat femení i filosofia medieval. El microcosmos medieval de la reina Elisenda. La reforma renaixentista.
7. El *Carro de les dones* d'Eiximenis: un exemple de literatura entre dos móns.
8. Les organitzacions femenines al Renaixement. El cas de la Santa Joana.
9. Conclusió: filosofia i tendresa.

Bibliografia bàsica

- Anzizu, E., *Fulles històriques del Reial Monestir de Pedralbes*, Barcelona, PAM, 2007.
- Carlé, M. C., *La sociedad hispanomedieval III*, Barcelona, Gedisa, 2000.
- Castellano, A., *Pedralbes a l'Edat Mitjana*, Barcelona, PAM, 1998.
- Clausell Nàcher, C., *Carro de las donas*, Salamanca, Univ. Pont., 2007.
- Cirlot, V. & Garí, B., *La mirada interior*, Barcelona, Mtnez Roca, 1999.
- Epiney-Burgard, G. & E. Zum Brunn, *Mujeres trovadoras de Dios*, Barcelona, Paidós, 1998.
- Frugoni, C., *Botones, bancos, brújulas y otros inventos de la Edad Media*, Barcelona, Paidós, 2008.
- García Andrés, I., *El Conhorte: sermones de una mujer, la Santa Juana*, 2 vols., Salamanca, Universidad Pontificia, 1999.
- Gosset, T., *Dones Místiques. Època medieval*, Palma de Mallorca, J. J. de Olañeta Editor, 1996.
- Graña Cid, M. M., Ed., *Las sabias mujeres: educación, saber y autoría (siglos III-XVII)*, Madrid, Al-Mudayna, 1994.
- Pou y Martí, J. M^a, *Visionarios, beguinos y fraticelos catalanes (siglos XIII-XV)*, Madrid, Ed. Cisneros, 1991.
- Webster, J. R., *Els franciscans catalans a l'Edat Mitjana*, Lleida, Pagès Editors, 2000.

Sistema d'avaluació

Treball obligatori. Si no, s'establirà el primer dia de classe.

TÍTOL: **SEMINARI II: L'ANTROPOLOGIA DELS PERSONALISTES**
Codi: 22250   222006
Crèdits: 4,5   5 ECTS
Professorat: Josep M. Coll

Descripció genèrica de l'assignatura

L'exposició oral oferirà una anàlisi aprofundida del fet de la relació interpersonal, considerada en la seva autenticitat. D'aquesta manera, i a partir d'aquest fet central, s'intentarà una aproximació de conjunt a la concepció personalista, incorporant-hi les intuïcions bàsiques dels principals representants d'aquest corrent de pensament tan decisiu en la cultura del segle XX.

Temari

Mòdul I: Aprofundiment metodològic del personalisme. Temes

particulars: El fet de la relació interpersonal entre el personalisme dialògic i la filosofia transcendental.

Mòdul II: La relació interpersonal autèntica. Temes particulars: Anàlisi estructural de la relació interpersonal. Els constitutius essencials de la relació: la paraula i l'amor.

Mòdul III: La paraula i l'amor porten a la comunió. Temes particulars: L'amor com a fidelitat i com a confiança. Altres característiques de l'amor. La relació interpersonal com a forma de vida. Els resultats de l'encontre: anàlisi de la comunió.

Mòdul IV: La natura i el món de les coses, assumits en la relació interpersonal. Temes particulars: La dimensió personal i religiosa de les coses. La recuperació del jo en el tu. L'assumpció d'allò natural en allò personal.

Mòdul V: La societat i la història, viscudes des de la relació interpersonal. Temes particulars: El món sociopolític assumit en la relació interpersonal. La història viscuda des de l'existència comunitària. L'horitzó teològic de la historicitat. Resultat final del procés de personalització: l'accés humà a l'Absolut.

Bibliografia bàsica

Aranguren, L. A., *El reto de ser persona*, Madrid, BAC, 2000.

Balthasar, H. U. von, *Teològica*, vol. I, Madrid, Encuentro, 1997.

Berdiaeff, N., *5 méditations sur l'existence*, Paris, Aubier-Montaigne, 1936.

Brunner, E., *La verdad como encuentro*, Barcelona, Estela, 1967.

- Buber, M., *Jo i Tu*, Barcelona, Claret, 1994.
- Coll, J. M., *Filosofía de la relación interpersonal*, Barcelona, PPU, 1990.
- Coll, J. M. i altres, *Emmanuel Mounier i el personalisme*, Barcelona, Cruïlla, 2002.
- Díaz, C., *La persona como don*, Bilbao, Desclée de Brouwer, 2001.
- Díaz, C., Maceiras, M., *Introducción al personalismo actual*, Madrid, Gredos, 1975.
- Ebner, F., *La palabra y las realidades espirituales*, Madrid, Caparrós, 1995.
- Guardini, R., *Mundo y persona*, Madrid, Guadarrama, 1963.
- Lacroix, J., *Persona y amor*, Madrid, Caparrós, 1997.
- Levinas, E., *Totalidad e Infinito*, Salamanca, Sígueme, 1977.
- Levinas, E., *Humanismo del Otro Hombre*, Madrid, Caparrós, 1993.
- Lluís Font, P. (ed.), *10 pensadors cristians del s. XX*, Barna, Cruïlla, 1999.
- Marcel, G., *Ser y Tener*, Madrid, Caparrós, 1996.
- Mounier, E., *El personalisme*, Barcelona, Edicions 62, 1964.
- Mounier, E., *Què és el personalisme?*, Barcelona, Edicions 62, 1973.

Sistema d'avaluació

Examen escrit. Participació a classe. Treballs presentats a classe.

L'examen escrit puntua normalment un 80% de la nota, y sols un 20% la participació a classe. Quan es dona el cas d'un treball presentat a classe, pot arribar a puntuar un 50%, segons sigui la seva importància i qualitat.

TÍTOL: **SEMINARI III: EL SILENCI COM A ACTITUD FILOSÒFICA**
Codi: 22007   222007
Crèdits: 4,5   5 ECTS
Professorat: Jaume Aymar

Descripció genèrica de l'assignatura

Objectiu: Presentar els postulats epistemològics del silenci, una actitud que neix del reconeixement dels límits de la raó davant del caire inabastable del misteri, i alhora, un paradoxal vehicle de comunicació. S'aportaran textos de les diferents èpoques.

Temari

1. Silenci i astorament en els orígens de la reflexió filosòfica
2. La renúncia a establir diàlegs en els filòsofs cínics de la Grècia clàssica.
3. Anacoretisme, filosofia oriental i silenci apofàtic.
4. Silenci i iconoclàstia en el diàleg intercultural.
5. Pressupòsits filosòfics del no-res en l'experiència mística. Hamlet: "La resta és silenci".
6. De la pàgina en blanc de Mallarmé als drames d'Eugeni Ionesco.
7. Silenci i arquitectura en Wittgenstein.
8. Becket, Cage i Pollock
9. Silenci, comunicació i incomunicació.
10. Fonament d'una pedagogia del silenci en una societat en xarxa.

Bibliografia bàsica

Fonteneu, F., *La ética del silencio (Wittgenstein y Lacan)*. Buenos Aires, Atuel, 1978.

Manguel, A., *Leer imágenes. Una historia privada del arte*. Madrid, Alianza, 2002.

Torrallba, F., *Rostres de silenci*. Lleida, Pagès ed.,1996

S'aportarà bibliografia específica a cada tema.

Sistema d'avaluació

Assistència a classe i treball de comparança entre dos autors o dos períodes que hagin fet l'apologia del silenci

TÍTOL: **SOCIOLOGIA**
Codi: 11102   211102
Crèdits: 6   3 ECTS
Professorat: Francesc Josep Núñez

Descripció genèrica de l'assignatura

L'assignatura «Sociologia» és una introducció a aquesta ciència social que vol oferir a l'alumne un mapa d'orientació en la disciplina, en els temes fonamentals i en els autors més destacats des dels seus orígens fins l'actualitat.

Un segon objectiu és proporcionar les eines conceptuals que permetin adoptar una perspectiva sociològica dels canvis fonamentals de les societats (occidentals) contemporànies en els darrers dos segles i tenir una mirada global i crítica de la realitat social que ens envolta.

Temari

1. Què és la sociologia? Què és la societat? La perspectiva sociològica.
2. Epistemologia de les ciències socials.
3. Els clàssics de la sociologia (Comte, Marx, Durkheim, Weber). Pensar la modernitat.
4. La societat dins la persona. La socialització,
5. La persona dins la societat. La institucionalització.
6. La societat capitalista. De la producció al consum.

En funció de la dinàmica del curs, podrem dedicar algunes classes a tractar els següents autors i temes:

- Seminari Berger i Luckman. La construcció social de la realitat.
- Seminari Bourdieu. La distinció.
- Seminari Giddens. Individu i modernitat.
- Seminari Bauman. La societat líquida.

Bibliografia bàsica

Berger, Peter (1992): *Invitació a la sociologia*. Barcelona. Herder
Cardús, Salvador (coord.) (1999): *La mirada del sociòleg. Què és, què fa, què diu la sociologia*, Barcelona. Proa/EDIUOC

Al llarg del semestre s'oferirà bibliografia complementària.

Sistema d'avaluació

L'avaluació de l'assignatura constarà d'un examen final escrit que tindrà un valor parcial en funció de les notes obtingudes al llarg de l'avaluació continuada.

L'avaluació continuada consistirà en dos exercicis escrits i la participació en un o dos debats virtuals. Tots aquests exercicis seran explicats els primers dies de classe.

TÍTOL: **SOCIOLOGIA DE LA RELIGIÓ**
Codi: 21083   221035
Crèdits: 4,5   3 ECTS
Professorat: Francesc Josep Núñez

Descripció genèrica de l'assignatura

Pels pares fundadors de la sociologia, la religió ocupava un lloc central en les vides humanes i era un element clau per entendre la societat. La religió ha estat un tema destacat d'estudi de moltes ciències socials. Amb el pas dels anys, la religió ha passat a ocupar un lloc secundari en les agendes científiques.

L'assignatura *Sociologia de la religió* es centrarà en la religió des d'una perspectiva sociològica. Es proporcionaran les eines conceptuals i analítiques per entendre de què parlem quan parlem de «religió» des d'aquesta perspectiva; estudiarem com han abordat el tema alguns dels sociòlegs més destacats, tant clàssics com contemporanis, i resseguir-ne alguns dels grans eixos actuals d'investigació.

Tot plegat ens ha de permetre comprendre millor els diferents fenòmens religiosos en les societats (occidentals) contemporànies, el seu lloc en la vida dels éssers humans i el perquè del seu desencaix en les agendes científiques (i polítiques).

Temari

1. La religió des de la perspectiva sociològica (De què parlem quan parlem de religió?).
  - 1.1. Dimensions socials del fenomen religiós.
  - 1.2. Religió i mite.
  - 1.3. Definicions de religió.
  - 1.4. Models organitzatius.
2. La sociologia de les religions.
  - 2.1. Les condicions de possibilitat d'una nova manera de pensar sobre la religió.
  - 2.2. La crítica de la religió (Comte, Marx i Freud).
  - 2.3. L'anàlisi de la religió (Durkheim, Weber i Simmel).
  - 2.4. Enfocaments recents.
3. Temes d'actualitat.
  - 3.1. El desencantament del món.
  - 3.2. La secularització.
  - 3.3. Pluralisme i privatització.
  - 3.4. Els fonamentalismes.
  - 3.5. Noves formes de religiositat.

Bibliografia bàsica

Berger, P. [1967] (1999) *El dosel sagrado. Para una teoría sociológica de la religión*. Barcelona: Kairós.

(Al llarg del semestre s'ofereix bibliografia –i *webgrafia*– complementària).

Sistema d'avaluació

L'avaluació de l'assignatura constarà d'un examen final escrit que tindrà un valor parcial en funció de les notes obtingudes al llarg de l'avaluació continuada.

L'avaluació continuada consistirà en dos exercicis escrits i la participació en un o dos debats virtuals. Tots aquests exercicis seran explicats els primers dies de classe.

TÍTOL: **TEOLOGIA FONAMENTAL II**
Codi: 211152
Crèdits: 6 ECTS
Professorat: Salvador Pié

Descripció genèrica de l'assignatura

Temari

Bibliografia bàsica

Sistema d'avaluació

TÍTOL:	TEORIA DEL CONEIXEMENT
Codi:	211081
Crèdits:	3 ECTS
Professorat:	Vicent Igual

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquesta matèria pretén, en primer lloc, mostrar els principals i més recents desafiaments que es donen en l'àmbit de la reflexió filosòfica sobre el coneixement, així com les seves arrels. Partint d'aquí, es formula el problema del coneixement humà i es tracta en la seva complexitat i en la unitat que li dóna la persona humana. Per últim, es mostra la constitutiva obertura del coneixement humà a la Veritat.

Temari

1. Situació actual de la Teoria del coneixement.
2. Contingut i mètode de la Teoria del coneixement.
3. La possibilitat del coneixement i el seu valor.
4. El coneixement de la persona humana.
5. El problema de la Veritat.
6. Els criteris de veritat.

Bibliografia bàsica

(M - manual; C - clàssic; T - llibre temàtic particularment interessant)
 Canals, F., *Sobre la esencia del conocimiento*, Barcelona, PPU, 1987. (T)
 Cuéllar, L., *El hombre y la verdad*, Barcelona, Herder, 1981. (T)
 Alejandro, J. M. de, *Gnoseología*, Madrid, BAC, 1969. (M)
 Guzmán, L. de, *El problema de la verdad*, Barcelona, Herder, 1964. (T)
 Hessen, J., *Teoría del conocimiento*, Madrid, Espasa-Calpe, 1970. (M)
 Keller, A., *Teoría general del conocimiento*, Barcelona, Herder, 1988. (M)
 Llano, A., *Gnoseología*, Pamplona, EUNSA, 1984. (M)
 Sales, J. R., *Coneixement i situació*, Barcelona, PPU, 1990. (T)
 Rábade, S., *Verdad, conocimiento y ser*, Madrid, Gredos, 1974. (T)
 Verneaux, R., *Epistemología general o crítica del conocimiento*, Barcelona, Herder, 1981. (M)

Sistema d'avaluació

Examen final. Examen parcial optatiu.
 Treball obligatori. Sense ell, l'alumne serà considerat «no presentat». El treball pot també arrodonir la nota.

TÍTOL: **TEORIA DEL CONEIXEMENT**
Codi: 211231
Crèdits: 8 ECTS
Professorat: Vicent Igual i Joan Carles Elvira

TEORIA DEL CONEIXEMENT I FILOSOFIA DEL LLENGUATGE (*)

(*) Teoria del Coneixement

Descripció genèrica de l'assignatura

Aquesta matèria pretén, en primer lloc, mostrar els principals i més recents desafiaments que es donen en l'àmbit de la reflexió filosòfica sobre el coneixement, així com les seves arrels. Partint d'aquí, es formula el problema del coneixement humà i es tracta en la seva complexitat i en la unitat que li dóna la persona humana. Per últim, es mostra la constitutiva obertura del coneixement humà a la Veritat.

Temari

1. Situació actual de la Teoria del coneixement.
2. Contingut i mètode de la Teoria del coneixement.
3. La possibilitat del coneixement i el seu valor.
4. El coneixement de la persona humana.
5. El problema de la Veritat.
6. Els criteris de veritat.

Bibliografia bàsica

(M - manual; C - clàssic; T - llibre temàtic particularment interessant)
Canals, F., *Sobre la esencia del conocimiento*, Barcelona, PPU, 1987. (T)
Cuéllar, L., *El hombre y la verdad*, Barcelona, Herder, 1981. (T)
Alejandro, J. M. de, *Gnoseología*, Madrid, BAC, 1969. (M)
Guzmán, L. de, *El problema de la verdad*, Barcelona, Herder, 1964. (T)
Hessen, J., *Teoría del conocimiento*, Madrid, Espasa-Calpe, 1970. (M)
Keller, A., *Teoría general del conocimiento*, Barcelona, Herder, 1988. (M)
Llano, A., *Gnoseología*, Pamplona, EUNSA, 1984. (M)
Sales, J. R., *Coneixement i situació*, Barcelona, PPU, 1990. (T)
Rábade, S., *Verdad, conocimiento y ser*, Madrid, Gredos, 1974. (T)
Verneaux, R., *Epistemología general o crítica del conocimiento*, Barcelona, Herder, 1981. (M)

Sistema d'avaluació

Examen final. Examen parcial optatiu.

Treball obligatori. Sense ell, l'alumne serà considerat «no presentat». El treball pot també arrodonir la nota.

TEORIA DEL CONEIXEMENT I FILOSOFIA DEL LLENGUATGE (*)

(*) Filosofia del Llenguatge

Descripció genèrica de l'assignatura

La dimensió lingüística i la dimensió interpretativa (hermenèutica) de l'home estan estretament vinculades: parlar és interpretar, i la interpretació té com a objecte privilegiat el llenguatge. Caracteritzem la dimensió lingüística per les funcions sintàctica (ordenar), semàntica (significar) i pragmàtica (interacció social). Estudiem algunes controvèrsies: prioritat del llenguatge ordinari o prioritat dels llenguatges ideals?; enfocament retòric o enfocament semàntic de les metàfores?... Presentem la dimensió hermenèutica fent una panoràmica històrica d'alguns dels intents més significatius d'interpretació (i dels diversos àmbits on foren duts a terme), juntament amb les teoritzacions filosòfiques vinculades a aquests intents. Intentem una valoració d'aquestes teoritzacions.

Temari

I. FILOSOFIA DEL LLENGUATGE.

1. Introducció general. Principals corrents filosòfics del segle XX. El gir lingüístic. Diverses concepcions de la filosofia del llenguatge.
2. Introducció concreta. Especificitat del llenguatge humà.
3. Qüestions de semiòtica i de lingüística. Llenguatge i signes. Signes, conceptes i coses.
4. Semàntica. El problema del significat. Llenguatge i veritat.
5. Pragmàtica. Significat i ús del llenguatge. Llenguatge i comunicació.

II. HERMENÈUTICA.

1. Introducció. Diversitat de significats del mot «hermenèutica».
2. La qüestió hermenèutica en l'àmbit teològic.
3. La qüestió hermenèutica en l'àmbit filosòfic.
4. Enfocament de Heidegger.
5. Aportacions de Bultmann.
6. Aportacions de Gadamer.
7. Aportacions de Ricoeur. Valoració.

Bibliografia bàsica

FILOSOFIA DEL LLENGUATGE:

Alston, W.P., *Filosofia del llenguatge*, Madrid, Alianza, 1985.

Apel, K.-O., «Lenguaje», a *Conceptos fundamentales de filosofía*, Barcelona, Herder, 1987.

- Austin, J. L., *Cómo hacer cosas con palabras*, Barna, Paidós, 1988.
- Conesa, F., & Nubiola, J., *Filosofía del lenguaje*, Barcelona, Herder, 2002.
- Hierro S.Pescador, J., *Principios de fª del lenguaje*, Madrid, Alianza, 1989.
- Ricoeur, P., *La metáfora viva*, Madrid, Cristiandad, 1980.
- Serrano, S., *Comunicació, societat i llenguatge*, Bama, Empúries, 1993.
- Wittgenstein, L., *Tractatus logico-philosophicus*, Barcelona, Laia, 1981.
- Wittgenstein, L., *Investigacions filosòfiques*, Barcelona, Laia, 1983.
- HERMENÈUTICA:
- Bultmann, R., *Creer y comprender*, Madrid, Studium, 1974-76.
- Gadamer, H.-G., *Verdad y método*, Salamanca, Sígueme, 1977.
- Grondin, J., *L'universalité de l'herméneutique*, París, PUF, 1993.
- Heidegger, M., *Ser y tiempo*, México, FCE, 1962.
- Marquès, A., *Ètica i religió* en P. Ricoeur, a Esquirol, J. M. (ed.), *Ètica i religió en Lévinas, Ricoeur i Habermas*, Barcelona, Cruïlla, 1997, 45-112.
- Marquès, A., *Rudolf Bultmann (1884-1976)*, a Lluís Font, P., *10 pensadors cristians del segle XX*, Barcelona, Cruïlla, 1999, pp. 117-145.
- Marquès, A., *L'hermenèutica filosòfica contemporània*, a «Qüestions de Vida Cristiana» 201 (2001), 9-45.
- Ricoeur, P., *Du texte à l'action. Essais d'herm. II*, Paris, Seuil, 1986.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit. Examen parcial optatiu.

TÍTOL: VATICÀ II
Codi: 12500 211142
Crèdits: 3 3 ECTS
Professorat: Josep M. Domingo

Descripció genèrica de l'assignatura

Temari

Bibliografia bàsica

Sistema d'avaluació

10

Guia de les Assignatures d'Humanitats

Per ordre alfabètic

Títol: **CURS MONOGRÀFIC DE FILOSOFIA: LECTURES DE PENSADORS DEL SEGLE XX**
Codi: 922504
Caràcter: Optativa
Crèdits: 7,5
Professor: Joan Garcia del Muro Solans

Descripció

L'objectiu del curs és apropar l'alumne a un coneixement general d'algunes de les gran qüestions de la filosofia actual i d'alguns dels autors més importants a través de la lectura de les obres més significatives.

Temari

1. Introducció general.
2. Estructuralistes i postestructuralistes.
3. Existencialistes.
4. Cercle de Viena.
5. Wittgenstein.
6. Escola de Franckfourth.
7. Heidegger
8. Darreres tendències.

Bibliografia bàsica

- N. ABBAGNANO, *Historia de la filosofia. La filosofia contemporànea*, vol. 4, Hora, Madrid, 1996.
- JM BECH, *La recerca de sentit i l'experiència del temps. Estudis sobre la crisi i la transformació del pensament contemporani*, Antropos, Barcelona, 1991.
- I. M. BOCHENSKI, D. NICHOLL, *Contemporary european philosophy*, University of California, Press, California, 1974.
- E. BRÉHIER, *Historia de la filosofia*, t. III, Editorial Sudamericana, Mèxic, 1962.
- E. COLOMER, *El pensamiento alemán de Kant a Heidegger*, vols. 1-3, Herder, Barcelona, 1985-88.
- A. CRUZ, *Historia de la filosofia contemporànea*, Eunsa, Navarra, 1987.
- F. CHÂTELET, *Historia de la filosofia*, Espasa-Calpe, Madrid, 1976L.
GEYMONAT, *Historia de la filosofia y de la ciencia*, Crítica, Barcelona, 1985.
- S. FERNÁNDEZ i J. GARCIA DEL MURO, *Història de la Filosofia*, Lleida, Granica, 1998.
- J. GARCIA DEL MURO, *El pensament ferit*, Bromera, Alzira, 2000.

- C. GOÑI, *El meu nom és vint: crònica filosòfica d'un segle*, Lleida, Pagés Editors, 2000.
- G. HOTTOIS, *Historia de la filosofía del renacimiento a la posmodernidad*, Càtedra, Madrid, 1999.
- K. LÖWITH, *El hombre en el centro de la Historia. Balance filosófico del siglo XX*, Herder, Barcelona, 1997.
- J. PASSMORE, P. CASTRILLO, *100 años de filosofía*, Alianza Editorial, Madrid, 1981.
- G. REALE, D. ANTISERI, *Historia del pensamiento filosófico y científico*, T. III, Herder, Barcelona, 1988.
- RUIZ DE AZÚA, J. , *De Heidegger a Habermas: Hermenéutica y fundamentación última en la filosofía contemporánea*, Herder, Barcelona, 1992.
- L. SÁEZ RUEDA, *Movimientos filosóficos actuales*, Trotta, Madrid, 2001.
- E. SEVERINO, *La filosofía contemporánea*, Ariel, Madrid, 1987.

Sistema d'avaluació

Examen final i treball obligatori sobre una de les obres treballades.

Títol : **CURS MONOGRÀFIC D'HISTÒRIA: ELS CAMINS DE L'ART
A L'EUROPA MEDIEVAL**

Codi: 922516

Caràcter: Optativa

Crèdits: 7,5

Professor: Jesús Oliver-Bonjoch

Descripció

Amb aquesta assignatura ens proposem conèixer millor les nostres arrels, que ens lliguen al conjunt dels europeus. L'arquitectura, les arts plàstiques i l'urbanisme seran el fil conductor que ens permetrà copsar les transformacions culturals i socials experimentades a Europa al llarg de mil anys, els que varen transcórrer entre l'esfondrament de les fronteres de l'Imperi Romà d'Occident i el desembarcament dels espanyols al Nou Món. El primer quadrimestre el dedicarem a estudiar el període que els historiadors anomenen Alta Edat Mitjana, quan el vast territori conquerit i conreat pels romans durant segles es va fragmentar en diversos reialmes governats per les noves elits germàniques. Veurem com es va produir el mestissatge entre la cultura clàssica i les aportacions dels antics pobles fronterers, i les seves empremtes en l'art, en l'espiritualitat i en la creació de nous mites, l'extraordinari paper de l'Església, i especialment dels monestirs, com a custòdia de l'herència romana, i com el projecte imperial ressuscità de la mà de Carlemany.

En el segon quadrimestre analitzarem el procés de recuperació i desenvolupament de la vida urbana, i la seva íntima relació amb l'evolució de l'arquitectura, de la qual n'és el motor la construcció de catedrals. En aquest tram del camí veurem com l'evolució de les arts plàstiques expressà els nous ideals generats a les ciutats, i com la seva creixent identificació amb el passat romà els va conduir vers la formulació del moviment cultural que anomenem Renaixement.

El curs inclou un viatge optatiu a la Toscana, per Setmana Santa, de vuit dies de duració, per a exemplificar els continguts explicats a l'aula en diverses ciutats medievals, com Pisa, San Gimignano i Siena, i contemplar a Florència els fruits primerencs del Renaixement italià.

Bibliografia

BALARD, M. Et al.; *De los bárbaros al Renacimiento*, Madrid, Akal, 1994.

BARTLETT, R.; *La formación de Europa. Conquista, colonización y cambio cultural, 950-1350*, València, Publicacions Universitat de València, 2003.

- CASTELNUOVO, E.; SERGI, G. (ed.); *Arte e historia en la Edad Media I. Tiempos, espacios, instituciones*, Madrid, Akal, 2009.
- CONANT, K.J.; *Arquitectura carolingia y románica 800-1200*, Madrid, Cátedra, 2007.
- DUBY, G.; *La época de las catedrales. Arte y sociedad, 980-1420*, Madrid, Cátedra, 2008.
- ECO, Umberto; *Arte y belleza en la estética medieval*, Barcelona, Lumen, 1997.
- GARCÍA DE CORTAZAR, J.A.; SESMA, J.A.; *Manual de Historia Medieval*, Madrid, Alianza, 2008.
- JENKINS, R. (ed.); *El Legado de Roma. Una nueva valoración*, Barcelona, Critica, 1995.
- RAMÍREZ, J.A.; *Historia del Arte. La Edad Media*, Madrid, Alianza, 2008.
- SERGI, G.; *La idea de Edad Media*, Barcelona, Critica, 2009.
- VON SIMSON, Otto; *La Catedral gótica*, Madrid, Alianza Forma, 2000.

Sistema d'avaluació

Exàmens al febrer i al juny.

TÍTOL: **CURS MONOGRÀFIC DE LITERATURA: CLÀSSICS DE LA NOVEL·LA DEL SEGLE XIX: DICKENS, ELIOT, FLAUBERT**

Codi: 922517

Caràcter: Optativa

Crèdits: 7,5

Professora: Silvia Coll-Vinent

Descripció

Aquesta assignatura pretén oferir una introducció a la novel·la del segle XIX, a partir de la lectura aprofundida de tres autors clàssics. S'introduirà un panorama de la novel·la victoriana i de la novel·la a França durant el segle XIX, per entrar més a fons en l'anàlisi de Dickens, George Eliot i Flaubert. S'analitzarà el panorama crític sobre la novel·la, a Anglaterra, a França i a la Península Ibèrica, amb especial atenció als conceptes bàsics que circulen en els debats crítics al voltant del gènere i del realisme en general: sympathy, benevolence, être vivant; les virtuts del roman anglais; l'aventura i la història; l'educació sentimental. A classe es procedirà a una lectura en profunditat de quatre obres.

Temari

1. Introducció a la novel·la victoriana.
2. Dickens i George Eliot: la gran novel·la victoriana.
3. Dickens i l'educació del gentleman: lectura de *Great Expectations*.
4. George Eliot i la qüestió moral.
5. El debat sobre el realisme: França i Anglaterra.
6. El concepte de sympathy.
7. Lectura de *Silas Marner*.
8. Lectura i anàlisi de *Middlemarch*.
9. El realisme a França: Flaubert.
10. Art, estètica i moral en Flaubert.
11. Flaubert i *L'Éducation sentimentale*.
12. Anàlisi de *Trois contes*.

Lectures obligatòries

Dickens, Ch., *Great Expectations*, ed. Margaret Cardwell, Oxford, Oxford University Press, 1994.

Dickens, Ch., *Great Expectations*, ed. David Trotter, Harmondsworth, Penguin, 1996.

Traducció catalana:

Grans esperances, trad. Josep Carner, Barcelona, Proa, 2008.

Traduccions castelles:

Grandes esperanzas, trad. R. Berenguer, Madrid, Suma de Letras, 2002.

Grandes esperanzas, trad. Maria Engracia Pujals, ed. Pilar Hidalgo, Madrid, Cátedra, 1985.

Eliot, G., *Silas Marner*, ed. Q. D. Leavis, Harmondsworth, Penguin, 1985.

Traducció catalana:

Silas Marner, trad. Josep Carner, Barcelona, Edicions 62, 1983.

Eliot, G., *Middlemarch*, ed. David Carroll, Oxford, Oxford University Press, 1988.

Traducció castellana:

Middlemarch, un estudio de la vida de provincias, ed. Pilar Hidalgo, Madrid, Cátedra, 1993.

Traducció catalana:

Middlemarch, trad. Jordi Arbonès, Barcelona, Columna, 1995.

Flaubert, G. *Trois contes*, ed. Pierre-Marc de Biasi, Paris, Le Livre de Poche, 1999.

Traducció catalana:

Tres contes, trad. Lluís M. Todó, Barcelona, Destino-UPF, 1996.

Traducció castellana:

Tres cuentos, trad. Ramon Esquerra, Barcelona, Bruguera, 1984.

Bibliografia bàsica

Bennett, J., *George Eliot: Her Mind and Her Art*, Cambridge, Cambridge University Press, 1954.

Booth, W. C., *The Company We Keep: An Ethics of Fiction*, Berkeley, University of California Press, 1988. (Trad. espanyola: *Las Compañías que elegimos: una ética de la ficción*, México, Fondo de Cultura Económica, 2005).

Cunningham, V., «Goodness and Goods: Victorian Literature and Values for the Middle Class Reader», dins *Victorian Values: A Joint Symposium of the Royal Society of Edinburgh and the British Academy*, ed. T. C. Smout, Nova York, Oxford University Press, 1992, pp. 109-128.

Houghton, W. E., *The Victorian Frame of Mind, 1830-1870*, New Haven, Yale University Press, 1957.

Keen, S., *Empathy and the Novel*, Oxford, Oxford University Press, 2007.

Leavis, F. R., *The Great Tradition*, Harmondsworth, Penguin, 1962.

Raimond, M., *La Crise du roman: des lendemains du Naturalisme aux années vingt*, Paris, Corti, 1966.

Riquer, M. de y Valverde, J. M., *Historia de la literatura universal*, Barcelona, Planeta, 1984.

Sistema d'avaluació

Un treball escrit sobre una obra Dickens o George Eliot, o sobre un dels aspectes tractats al llarg del curs.

TÍTOL: CURS MONOGRÀFIC DE LITERATURA: ULYSSES DE JAMES JOYCE:
LECTURA I POÈTICA

Codi: 922511

Caràcter: Optativa

Crèdits: 7,5

Professor: Armando Pego Puigbó

Descripció

Aquesta assignatura pretén oferir una lectura directa i comentada de cadascun dels divuit capítols de l'Ulysses (1922) de James Joyce, l'obra potser més controvertida del segle XX, tant admirada com criticada. Tocarem alguns dels aspectes que més han fascinat als lectors i la crítica: la relació amb l'Odissea de Homer, la creació d'un nou llenguatge, el monòleg interior o el flux de la consciència, el trencament del paradigma modernista i la seva influència en la poètica narrativa postmoderna. Es proposaran algunes claus de lectura per a un llibre inabastable, fragmentari i alhora amb una vocació de totalitat "enciclopèdica". S'estudiarà també el seu impacte en la teoria literària contemporània.

Temari

En cada sessió del curs es comentarà un o, com a màxim, dos capítols de l'Ulysses. S'explicaran els aspectes assenyalats de la poètica joyceana al llarg de la lectura. Com a guia orientativa, no cronològica, se'n proposen els següents:

1. Ulisses i Odissea: Joyce vs. Homer.
2. El mitema literari del viatge: Homer, Virgili, Dante i Joyce.
3. El mapa imaginari de la ciutat de Dublín.
4. Èpica i Escolàstica: la paròdia postmoderna.
5. L'enciclopèdia joyceana: totalitat i fragment.
6. Les paraules transparents: veu i consciència.
7. ¿Monòleg interior o flux de la consciència?
8. El mestratge postmodern de l'Ulysses: Rayuela, de Julio Cortázar, i V, de Thomas Pynchon.
9. La recepció teòrica de la poètica de l'Ulysses.

Bibliografia bàsica

Edicions angleses:

Ulysses: Annotated Student's Edition, with an introduction and notes by Declan Kiberd, Penguin Twentieth Century Classics (paperback, 1992).

Ulysses, Penguin Modern Classics (paperback, 2000), with an introduction by Declan Kiberd.

Internet (anglès):

<http://www.doc.ic.ac.uk/~rac101/concord/texts/ulysses/ulysses9.html>

http://www.planetpdf.com/planetpdf/pdfs/free_ebooks/Ulysses_NT.pdf

Edicions catalanes:

Ulisses, trad. J. Mallafre, Barcelona, Edhasa, 1990.

Edicions castellanes:

Ulises, trad. José Mª Valverde, Barcelona, Lumen, 1993.

Ulises, trad. José Salas Subirats, Barcelona, Círculo de Lectores, 2003.

Ulises, trad. F. García Tortosa i Mª L. Venegas, Madrid, Cátedra, 2007.

Fonts secundàries:

Bloom, Harold, *El canon occidental*, Barcelona, Anagrama, 2005.

Delaney, F., *James Joyce's Odyssey. A Guide to Dublin of "Ulysses"*, London, Grafton Books, 1987.

Eco, Umberto, *Las poéticas de Joyce*, Barcelona, Lumen, 1993.

Ellmann, Richard, *James Joyce*, Barcelona, Anagrama, 1991.

Gifford, Don, *Ulysses Annotated*, Berkeley, University of California Press, 2008.

Gilbert, Stuart, *El Ulises de James Joyce*, Madrid, Siglo XXI, 1973.

Haymen, David, *Guía del Ulises*, Madrid, Fundamentos, 1979.

Pound, Ezra, *Sobre Joyce*, Barcelona, Barral Editores, 1971.

Svevo, Italo, *Escritos sobre Joyce*, Barcelona, Península, 1990.

Tortosa, Francisco, "Introducción", Madrid, Cátedra, 2007.

Valverde, José María, *Conocer Joyce y su obra*, Barcelona, Dopesa, 1978.

Sistema d'avaluació

Constarà de dues parts: 1) Un treball escrit en que es comenti en profunditat un dels capítols de l'Ulysses; 2) Una prova escrita sobre els conceptes clau estudiats al llarg de l'assignatura.

Títol: **FILOSOFIA POLÍTICA I DEL DRET**
Codi: 921014
Cicle: II Curs: 4t
Caràcter: Troncal
Crèdits: 7,5
Professor: Carles Llinàs

Descripció

L'assignatura pretén facilitar l'accés dels alumnes d'Humanitats al coneixement dels autors i dels conceptes més rellevants de la història del pensament polític occidental. La introducció és la part més sistemàtica del programa: intentant no caure en un essencialisme ingenu, sabent del condicionament històric de tots els conceptes fonamentals, s'intenta tanmateix una primera aproximació a la problemàtica de la filosofia política i del dret a partir d'algunes categories generals i hipotètiques que permetin emmarcar de forma flexible els temes més importants del curs. Les tres parts següents tenen com a objectiu dur a terme la concreta explicació històrica de les principals maneres en què s'han conformat i s'han pensat els problemes de la unitat política i de l'ordenació jurídica de la vida social.

Temari

1. Introducció. Categories generals: l'essència del polític i del jurídic.
  - 1.1. Categories generals del polític.
  - 1.2. Categories generals del jurídic.
  - 1.3. El «lloc» (la «plaça pública») del polític i del jurídic: la història.
2. Breu repàs de les diverses modalitats històriques de conformació de la unitat política.
  - 2.1. Formes preestatals de la unitat política.
  - 2.2. Formes estatals modernes de la unitat política.
  - 2.3. Perspectives des de l'actualitat. Crisis successives de l'estatalitat moderna.
3. Reflexió filosòfica a partir de les formes preestatals antigues i medievals de la unitat política.
  - 3.1. Grècia i Roma.
  - 3.2. L'Edat Mitjana cristiana.
4. Reflexió filosòfica a partir de les formes estatals modernes de la unitat política.
  - 4.1. Modernitat inicial (ss. XVI-XVII).
  - 4.2. La Il·lustració (s. XVIII).
  - 4.3. El segle XIX.

4.4. El segle XX.

4.5. El debat al voltant de la Teologia política.

Bibliografia bàsica

Fem constar en aquesta bibliografia només alguns dels manuals més clàssics de la nostra matèria. La bibliografia més específica i especialitzada s'anirà posant en coneixement dels alumnes al llarg del curs.

Böckenförde, E.-W., *Estudios sobre el Estado de Derecho y la democracia*, Madrid, Trotta, 2000.

Bobbio, N., Matteucci, N. y Pasquino, G., *Diccionario de política*, Madrid, Siglo XXI, 1998.

Ellul, J., *Histoire des institutions*, 4 vols., Paris, PUF, 1999.

Freund, J., *La esencia de lo político*, Madrid, Ed. Nacional, 1968.

García Cotarelo, R. (comp.), *Introducción a la Teoría del Estado*, Barcelona, Teide, 1990.

Holstein, G., *Historia de la filosofía política*, Madrid, Instituto de Estudios Políticos, 1953.

Koselleck-Gadamer, *Historia y hermenéutica*, Barcelona, Paidós, 1997.

Lucas Verdú, P. y Lucas Murillo de la Cueva, P., *Manual de derecho político I*, Madrid, Tecnos, 2000.

Sabine, G., *Historia de la teoría política*, FCE, 1988.

Sartori, G., *Elementos de teoría política*, Madrid, Alianza, 1992.

Schmitt, C., *Teoría de la Constitución*, Madrid, Alianza, 1992.

Skinner, Q., *Los fundamentos del pensamiento político moderno*, 2 vols., México, FCE, 1993.

Strauss, L. y Cropsey, J. (eds.), *Historia de la filosofía política*, FCE, 1996.

Touchard, J., *Historia de las ideas políticas*, Madrid, Tecnos, 1990.

Truyol y Serra, A., *Historia de la Filosofía del Derecho y del Estado*, 2 vols., Madrid, Alianza, 1978, 1982.

Vallespín, F. (ed.), *Historia de la Teoría Política*, 6 vols., Madrid, Alianza, 1990-1995.

Voegelin, E., *Nueva Ciencia de la Política*, Madrid, Rialp, 1968.

Sistema d'avaluació

Dos exàmens, un parcial al final del primer semestre i un altre de global al final del curs. El primer dia de classe s'explicaran les condicions d'aquestes proves. L'alumne que ho vulgui pot fer un treball voluntari sobre alguna obra clàssica que haurà d'acordar amb el professor. Aquest treball pot arrodonir la nota. També s'explicaran el primer dia de classe les condicions d'aquests treballs.

Títol: **GEOGRAFIA DE CATALUNYA**
Codi: 921024
Crèdits: 4,5
Cicle : II Curs 4t
Caràcter: Obligatòria
Professor: Enric Puig Giralt

Descripció

L'objectiu de l'assignatura és proporcionar una aproximació al coneixement físic i humà de la geografia de Catalunya, tot presentant una descripció del territori i tractant els diferents factors que incideixen en el seu desenvolupament econòmic, en la població i en les transformacions de caire administratiu.

Temari

1. Introducció. Divisió territorial de Catalunya.
2. El medi físic.
  - La formació geològica.
  - El relleu.
  - La xarxa hidrogràfica. La vegetació.
  - El clima.
  - Les comunicacions naturals.
3. Geografia humana.
  - Història del poblament. Els corrents migratoris.
  - Poblament urbà i poblament rural.
  - La indústria i el comerç.
  - El sector agrari.
  - El sector terciari. El turisme.
4. Les transformacions de la Catalunya actual.
  - Geografia econòmica.
  - El medi ambient.
  - Catalunya, Espanya i Europa.

Bibliografia bàsica

- Carreras i Candi (ed.), *Geografia general de Catalunya*, Barcelona: Alberto Martín, 1908-1911.
- Folch, R, et al., *Història natural dels Països Catalans*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986.
- Lluch, E. i Nello, O., *La gènesi de la divisió territorial de Catalunya*, Barcelona: Diputació de Barcelona, 1983.
- Soler Sabarís, J., *Geografia de Catalunya*, Barcelona: Aedos, 1958.

Vila, P., *La fesomia geogràfica de Catalunya*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1937.

Vilar, P., *Catalunya dins l'Espanya moderna (Introducció. El medi natural)*, Barcelona: Edicions 62, 1964.

Sistema d'avaluació

Treball de recerca sobre un tema a determinar.

Títol: **HISTORIA DE LA CULTURA DEL SEGLE XX**
Codi: 921034
Cicle: II Curs 4t
Caràcter: Troncal
Crèdits: 6
Professor: Enric Puig Giralt

Descripció

El curs ofereix una exposició històrica i crítica del segle XX, centrada en els aspectes culturals i estètics que han conformat la societat dels temps recents. La matèria s'estructura en temes monogràfics sobre els esdeveniments socials i els moviments culturals més rellevants d'aquest període històric. Es tracten també qüestions de metodologia aplicades a la historiografia actual.

Temari

1. Perspectiva de la història recent.
2. Europa 1880-1914. Imperialisme i contrasentits de la belle époque.
3. Evolució de l'estètica des del classicisme. Els canvis de percepció de l'entorn.
4. La Gran Guerra 1914-1918. Una experiència traumàtica física i psíquica.
5. El surrealisme i els corrents derivats.
6. Convulsions socioculturals del període 1918-1939.
7. La Guerra Civil espanyola i la seva dimensió internacional.
8. La crisi dels anys 40.
9. Els anys de la guerra freda.
10. Art mediàtic i cultura pop.
11. Imaginaris i icones del segle XX.
12. Postmodernitat. Noves propostes per a una nova societat.

Bibliografia bàsica

Ferro, M., *La Gran Guerra, 1914-1918*, Madrid, Alianza, 1970.
Hobsbawm, E., *Historia del siglo XX, 1914-1991*, Barcelona. Crítica, 1995.
Joll, J., *Historia de Europa desde 1870*, Madrid, Alianza, 1983.
Thomas, H., *La Guerra Civil Española*, Madrid, Urbión, 1979.
Walther, Ingo F. (ed.), *Arte del siglo XX*, Köln, Taschen, 2001.

La bibliografia específica per a cada tema es donarà al llarg del curs.

Sistema d'avaluació

Treball de recerca sobre un tema a determinar.

Títol:	HISTÒRIA I FENOMENOLOGIA DE LES RELIGIONS
Codi:	921064
Cicle:	II Curs: 4t
Caràcter:	Obligatòria
Crèdits:	7,5
Professor:	Ignasi Boada

Descripció

Aquesta assignatura es divideix en dues parts: (1) Fenomenologia de la religió i (2) Història de les religions. En la primera, s'estudiaran els aspectes principals del fet religiós i els factors antropològics que s'hi relacionen. En la segona, després d'analitzar l'origen de les manifestacions religioses en els pobles primitius i en el món antic, ens centrarem en la història i la doctrina de les grans religions actuals, i intentarem explicar-les en el seu context social i cultural.

Temari

I. Fenomenologia de la religió

- 1-. Què és religió?
- 2-. Què és fenomenologia?
- 3-. El Misteri i l'Absolut. L'experiència religiosa.
- 4-. El sant/sagrat i el profà.
- 5-. Mites i ritus.
- 6-. L'home religiós. Models de religiositat.

II. Història de les religions

- 7-. El culte en els pobles primitius i en les societats preindustrials.
- 8-. Mitologia i religió en les civilitzacions antigues.
- 9-. Les tradicions abrahàmiques: Judaisme, Cristianisme i l'Islam.
- 10-. Religiositat i espiritualitat oriental: l'Índia i la Xina

Bibliografia bàsica

- Brandon, S. G. F. (dir.), *Diccionario de Religiones Comparadas*, 2 vols., Madrid, Cristiandad, 1975.
- Delumeau, J. (dir), *El hecho religioso. Enciclopedia de las grandes religiones*, Madrid, Alianza Editorial, 1995.
- Eliade, M., *Lo sagrado y lo profano*, Madrid, Guadarrama, 1973.
- Eliade, M., *Tratado de Historia de las Religiones*, 2 vols., Madrid, Cristiandad, 1975.
- Gómez Caffarena, J. – Marcones, J. M. (ed.), *Materiales para una filosofía de la religión*, 3 vols., Madrid-Barcelona, CSIC-Anthropos, 1992-1993.

Fraijó, M. (ed), *Filosofía de la Religión*, Madrid, Trotta, 1994.
Lluís, P. – Garzón, B. – Garaudy, R. – Panikkar, R. – Via, J. M., *Les intuïcions fonamentals de les grans religions*, Barcelona, Cruïlla, 1991.
Martín Velasco, J. *de Dios, Introducción a la fenomenología de la religión*, Madrid, Cristiandad, 1978.
Otto, Rudolf, *Das Heilige*, Biederstein Verlag, München, 1947.
Van der Leeuw, G., *Fenomenología de la religión*, Madrid, FCE, 1964.

Sistema d'avaluació

Primer semestre (Fenomenologia de la religió):

Un examen que consistirà en (1) comentari de text i (2) desenvolupament d'un tema.

Segon semestre (Història de les religions):

Un examen que consistirà en (1) comentari de text i (2) desenvolupament d'un tema.

Un treball voluntari, que caldrà concertar amb el professor.

Títol: **LITERATURA UNIVERSAL**
Codi: 921054
Cicle: II Curs: 4t
Caràcter: Obligatòria
Crèdits: 7,5
Professora: Silvia Coll-Vinent

Descripció

El curs pretén donar una visió de la literatura universal de tradició europea, des dels orígens de l'Humanisme fins al segle XX. S'hi estudiaran deu figures representatives, a partir de la lectura aprofundida d'una selecció d'obres, tot situant-les en el seu context cultural i literari. El curs es complementa amb dos seminaris: (I) El realisme en la novel·la; (II) Dostoievsky.

Temari

1. Petrarca i l'Humanisme del segle XV
2. El teatre de Shakespeare
3. Poetes romàntics anglesos: Blake
4. Novel·la, sàtira i sentiment: Jane Austen
5. La novel·la realista. Balzac
6. Romanticisme i simbolisme. Baudelaire
7. L'obsessió per l'estil. Flaubert
8. Introducció a la literatura russa. Gógol
9. Introducció a la literatura nordamericana. Melville
10. Borges

Lectures obligatòries

- Austen, J. *Pride and Prejudice*. Trad. catalana d'E. Preses. Barcelona, Proa, 1985. Trad. castellana de M. Ortega y Gasset, Barcelona, Alba, 1996.
- Baudelaire, Ch. *Les fleurs du mal*. Trad. catalana de X. Benguerel. Barcelona, Proa, 2000. Ed. bilingüe (castellà) d'A. Verjat i Luis Martínez de Merlo, Madrid, Càtedra, 1990.
- Balzac, H. de. *Eugénie Grandet*. Trad. Catalana J. Navarro i Costabella. Barcelona, Proa, 1984.
- Blake, W., *Songs of Innocence and Experience*. *Canciones de Inocencia y de Experiencia*, ed. bilingüe de J. L. Caramés i S. González Corugedo. Madrid, Càtedra, 1987.
- Borges, J. L., *Ficciones*, Madrid, Alianza, 1971.
- Flaubert, G. *Madame Bovary*. Trad. catalana de Ll. M. Todó. Barcelona, Columna, 1996. Trad. castellana de G. Palacios, Madrid, Càtedra, 1985.

Melville, H. *Bartleby, the scrivener*. Trad. catalana de Miquel Desclot. Barcelona, Proa, 1999. Trad. castellana de J. Lavid, Madrid, Càtedra, 1987.

Petrarca, F. *Canzoniere*. Trad. castellana d'A. Crespo. Madrid, Alianza, 1995.

Poetas romàntics anglesos. Byron, Shelley, Keats, Coleridge, Wordsworth, intr. J. M. Valverde; trad. J. M. Valverde i L. Panero, Barcelona, Planeta, 1989.

Shakespeare, W. *Julius Caesar*. Trad. castellana de J. M. Valverde, Barcelona, Planeta, 1998.

Bibliografia bàsica

Bompiani, V. (dir.), *Diccionario literario de obras y personajes de todos los tiempos y de todos los países*, Barcelona, Hora, 1984.

Riquer, M. de y Valverde, J. M., *Historia de la literatura universal*, Barcelona, Planeta, 1984.

Llovet, J. (ed.), *Lecciones de Literatura Universal: siglos XII al XX*, Madrid, Càtedra, 1995.

Al llarg del curs es lliurarà una bibliografia específica sobre els autors.

Sistema d'avaluació

Exàmens semestrals. Treball voluntari.

Títol: **PSICOLOGIA**
Codi: 921044
Cicle: II Curs: 4t
Caràcter: Troncal
Crèdits: 7,5
Professor: Vicent Igual

Temari

1. Orígens de la psicologia
2. La psicologia com a ciència humana
3. Importància de la psicologia aplicada
4. Complexitat de la persona i de la psicologia
5. Esquema de les principals escoles psicològiques actuals

I. LA PSICOLOGIA "SENSE ÀNIMA"

II. ELS TIPUS DE PSICOLOGIA SEGONS EDITH STEIN

(Los tipos de psicología i su significado para la pedagogía: 1929)

1. Psicologia metafísica
2. Psicologia empírica
3. Caracteriologia o antropologia pràctica

III. LA PSICOLOGIA "AMB ÀNIMA" D'EDITH STEIN I

(Naturaleza, Libertad y Gracia: 1921)

1. Vida anímica natural-ingènua i vida anímica alliberada
2. L'àmbit de la llibertat: entre el regne de la naturalesa i el regne de l'esperit
3. La psicologia de la persona al servei de l'esperit

IV. LA PSICOLOGIA "AMB ÀNIMA" D'EDITH STEIN II

(La estructura de la persona humana: 1932-1933)

Introducció: la psicologia en l'àmbit de l'idealisme

la psicologia en l'àmbit de la "psicologia profunda"

la psicologia en l'àmbit de la filosofia de Heidegger

- 1, Síntesi global sobre l'individu humà
2. El dinamisme psicològic arrelat a la "corporeïtat" i a l'"ànima vegetativa":
  - 2.1. Figura individualitzada, estructura de parts i llei de simetria
  - 2.2. La "mobilitat" captada per la visió
  - 2.3. La "sonoritat" captada per l'audició
  - 2.4- Organisme vivent
3. El dinamisme psicològic arrelat a l'"ànima vegetativa":

- 3.1. El "lliure moviment" vinculat a lleis fixes
- 3.2. Sensació "interna" i "externa". Certa "vida interior"
- 3.3- "Expressivitat" corporal i caràcter
- 3.4- El "material fònic" dels animals
- 3.5. Estructura de l'ànima animal
- 4. El que existeix del dinamisme psíquic animal en la persona:
  - 4.1. Impressions sensibles i reaccions instintives
  - 4.2. Sentiments sensibles, sentiments universals i emocions
  - 4.3- Estructura de l'ànima humana: actes, hàbits i potències o capacitats
- 5. L'específic en el dinamisme psíquic de la persona:
  - 5.1. El que defineix la persona i la diferència de tot: espiritualitat i llibertat
  - 5.2. La forma bàsica de la vida ànima humana: intel·ligència i voluntat; sentiments i valors-motivacions; distinció entre "jo" i "sí mateix"
  - 5.3. El "fons de l'ànima": el que hi ha de més "íntim en mi mateix": superficialitat i profunditat; "intellectus"- "mens"- "spiritus"; l'ànima: "centre de l'ésser" o "nucli personal"; la noció psicològica de "força i les fonsts de força.

V. LA PSICOLOGIA SEGONS ALTRES MODELS

- 1. Aspectes fonamentals del model psicoanític
- 2. Aspectes fonamentals del model conductista
- 3. Aspectes fonamentals del model humanista

Sistema d'avaluació

Un examen final i un treball obligatori.

11

Índex alfabètic d'assignatures de filosofia

Antropologia Filosòfica	56
Comentari d'autors: Filosofia Antiga	58
Comentari d'autors: Filosofia Medieval	59
Corrents actuals de la filosofia	60
Curs monogràfic de filosofia actual: El subjecte contemporani: igualtat i diferència	62
Curs opcional I: Filòsofs espanyols del segle XX: Unamuno, Ortega, Zubiri	64
Curs opcional II: Pragmàtica i interpretació: el significat estètic	66
Curs opcional III: Veritat i llibertat a l'Edad Mitjana	68
Estatut i Mètodes de la Filosofia	70
Estètica	72
Ètica	74
Ètica social i política	76
Fenomenologia de la religió	78
Filosofia de la ciència	80
Filosofia de la natura	82
Filosofia de la religió	84
Filosofia del llenguatge i Hermenèutica	86
Filosofia i Bioètica	88
Francès I	90
Francès II	91
Grec I	92
Grec II	93
Grec II (URL)	94
Història de la Filosofia antiga	95
Història de la Filosofia antiga i medieval	97
Història de la Filosofia catalana	101
Història de la Filosofia medieval	103
Història de la Filosofia moderna	105

Història de la Filosofia contemporànea	107
Història de l'Església antiga	108
Història i Filosofia de l'Art	109
Introducció a la Filosofia i Metodologia	111
Introducció al món i al pensament bíblics I: A.T.	113
Introducció al món i al pensament bíblics II: N.T.	115
Lectura de textos	117
Lectura de textos (op): Lectura filosòfica de l' <i>Odissea</i>	119
Lògica I	121
Lògica II	123
Llatí	125
Llatí I	127
Llatí II	129
Llatí III	131
Metafísica	133
Ontologia	135
Psicologia	137
Psicologia de la religió	130
Qüestions aprofundides d'Antropologia filosòfica: Reflexió filosòfica entorn de la persona humana	140
Qüestions aprofundides de Filosofia de la ciència	142
Qüestions aprofundides de Filosofia de la natura	144
Qüestions aprofundides de Filosofia de la natura i de la ciència	146
Qüestions aprofundides de Filosofia del llenguatge: L'horitzó Hermenéutic de la Filosofia Contemporànea	148
Qüestions aprofundides de Filosofia moral: Sobre el Nihilisme	149
Qüestions aprofundides de Metafísica: L'Ésser creat: la seva constitució ontològica des de la filosofia de l'acte	151
Qüestions aprofundides de Teoria del coneixement: Qüestions de Metafísica i Metanoètica	152
Qüestions de Bioètica	154
Qüestions frontereres entre filosofia i teologia: Teologia fonamental ...	156
Seminari I: Filosofia en clau femenina	158
Seminari II: L'antropologia dels personalistes	160
Seminari III: El silenci com a actitud filosòfica	162
Sociologia	163
Sociologia de la religió	165
Teologia fonamental II	167
Teoria del coneixement	168
Teoria del coneixement (URL)	169
Vaticà II	172

12

Índex alfabètic d'assignatures d'Humanitats

Curs monogràfic de filosofia: Lectures de pensadors del segle XX	174
Curs monogràfic d'Història: Els camins de l'art a l'Europa Medieval	176
Curs monogràfic de literatura: <i>Clàssics de la novel·la del segle XIX: Dickens, Eliot, Flaubert</i>	178
Curs monogràfic de literatura: <i>Ulysses</i> de James Joyce: lectura i poètica	181
Filosofia política i del dret	183
Geografia de Catalunya	185
Història de la cultura del segle XX	187
Història i fenomenologia de les religions	188
Literatura universal	190
Psicologia	192

13

Adreces

Facultat de Filosofia

Diputació, 231 - Tel. 93 453 43 38 - Fax 93 453 09 57 - 08007 Barcelona

<http://filosofia.url.edu>

facultat@filosofia.url.edu

Andres, David

dandres@filosofia.url.edu

Diputació, 323, 5è. 1a. - Tel. 654 480 905 - 08007 Barcelona

Aymar, Jaume

jaumeaymar@gmail.com

Diputació, 231 - Tel. 93 453 43 38 - 08007 Barcelona

Boada, Ignasi

iboada@filosofia.url.edu

Diputació, 231 - Tel. 93 453 43 38 - 08007 Barcelona

Boadas, Agustí

aboadas@filosofia.url.edu

Santaló, 80 - Tel. 93 209 23 88 - 08021 Barcelona

Bosch-Veciana, Antoni

abosch12@xtec.cat

Fiveller, 86 - Tel. 93 711 59 16 - 08205 Sabadell (Barcelona)

Coll, Josep M.

jmcoll@jesuites.net

Centre Borja - Llasseres, 30 - Tel. 93 674 11 50 - 08190 Sant Cugat del Vallès

Coll-Vinent, Silvia

scollvinent@filosofia.url.edu

Diputació, 231 - Tel. 93 453 43 38 - 08007 Barcelona

Elvira, Joan Carles

jcelvira@abadiamontserrat.net

Monestir de Montserrat - Tel. 93 877 77 66

08199 Montserrat (Barcelona)

Ignasi Fuster

ignasifuster@terra.es

Pl. Mossen Figueras, 1 - Tel. 93 867 03 42 - 08442 Sant Celoni (Barcelona)

Garcia del Muro, Joan

jgarcia@filosofia.url.edu

Padilla, 308, esc. dta. 3r. 4a. - Tel. 93 436 74 84 - 08025 Barcelona

Gordo, Sergi

sgordo@arqbcn.cat

Carrer del Bisbe, 5 - Tel. 93 270 12 48 - 08002 Barcelona

Igual, Vicent

vigual@filosofia.url.edu

Vergós, 33 - Tel. 93 203 58 68 - 08017 Barcelona

Juncosa, Artur

ajuncosa@jesuites.net

Institut Químic de Sarrià - Via Augusta, 390 - Tel. 93 267 20 00 - 08017

Barcelona

Llinàs, Carles

cllinas@filosofia.url.edu

Diputació, 231 - Tel. 93 453 43 38 (9 a 14.00 h.)

08007 Barcelona

Marimon, Jordi

jordmarimon@hotmail.com

Nàpols, 346, 3r. D. - Tel. 93 476 68 32 - 08025 Barcelona

Marquès, Andreu

andreumarques@abadiamontserrat.net

Monestir de Montserrat - Tel. 93 877 77 66 -

08199 Montserrat (Barcelona)

Martínez Porcell, Joan

jmartinez@filosofia.url.edu

Diputació, 231 - Tel. 93 453 43 38 - 08007 Barcelona

Nicolau, Francesc

Passatge Santa Amèlia, C - Tel. 93 203 11 77 - 08017 Barcelona

Núñez, Francesc Josep

fnunez@uoc.edu

Av. Meridiana, 2-4, 6è. 3a. - Mòb. 653 18 48 48 - 08018 Barcelona

Núñez-Cubero, M. Pilar

pnunez@filosofia.url.edu

Colegio Mayor Estonac, Aragó, 284, tpd. - Tel. 93 215 99 12 -
08009 Barcelona

Oliver-Bonjoch, Jesús

joliver@filosofia.url.edu

Reverter, 9 bis, 6è. 1a. - Tel. 93 371 16 82. 08960 Sant Just Desvern

Pego Puigbó, Armando J.

apegno@filosofia.url.edu

Diputació, 231 - Tel. 93 453 43 38 ext. 159 (9 a 14 h)
08007 Barcelona

Puig Giralt, Enric

epuig@filosofia.url.edu

Bonaire, 9 - Tel. 93 755 17 73 - 08301 Mataró (Barcelona)

Roviró, Ignasi

iroviro@filosofia.url.edu

Urb. Creu del Cim, 12 - Tel. 93 885 58 16 - 08507 Sta. Eugènia de Berga
(Barcelona)

Torralba, Francesc

francescTR@blanquerna.url.edu

Pg. Sant Gervasi, 47 (Torre Tamarita) - Tel. 93 253 30 00 - 08022 Barcelona

Vicens, Joan Albert

jalbertvicens@filosofia.url.edu

Soledat, 74 - Tel. 93 745 96 53 - 08202 Sabadell (Barcelona)

14

Calendari del Curs 2010-2011

Setembre

Dilluns	06 13 20 27
Dimarts	07 14 21 28
Dimecres	01 08 15 22 29
Dijous	02 09 16 23 30
Divendres	03 10 17 24
Dissabte	04 11 18 25
Diumenge	05 12 19 26

Octubre

Dilluns	04 11 18 25
Dimarts	05 12 19 26
Dimecres	06 13 20 27
Dijous	07 14 21 28
Divendres	01 08 15 22 29
Dissabte	02 09 16 23 30
Diumenge	03 10 17 24 31

Novembre

01 08 15 22 29
02 09 16 23 30
03 10 17 24
04 11 18 25
05 12 19 26
06 13 20 27
07 14 21 28

Desembre

06 13 20 27
07 14 21 28
01 08 15 22 29
02 09 16 23 30
03 10 17 24 31
04 11 18 25
05 12 19 26

Gener

Dilluns	03 10 17 24 31
Dimarts	04 11 18 25
Dimecres	05 12 19 26
Dijous	06 13 20 27
Divendres	07 14 21 28
Dissabte	01 08 15 22 29
Diumenge	02 09 16 23 30

Febrer

07 14 21 28
01 08 15 22
02 09 16 23
03 10 17 24
04 11 18 25
05 12 19 26
06 13 20 27

Març

07 14 21 28
01 08 15 22 29
02 09 16 23 30
03 10 17 24 31
04 11 18 25
05 12 19 26
06 13 20 27

Abril

Dilluns	04 11 18 25
Dimarts	05 12 19 26
Dimecres	06 13 20 27
Dijous	07 14 21 28
Divendres	01 08 15 22 29
Dissabte	02 09 16 23 30
Diumenge	03 10 17 24

Maig

02 09 16 23 30
03 10 17 24 31
04 11 18 25
05 12 19 26
06 13 20 27
07 14 21 28
01 08 15 22 29

Juny

06 13 20 27
07 14 21 28
01 08 15 22 29
02 09 16 23 30
03 10 17 24
04 11 18 25
05 12 19 26

Els dies en negreta indiquen dies no lectius.

Juliol

- 19 S'obre la matrícula per als alumnes de nou ingrès del Grau i de les Llicenciatures de la Facultat de Filosofia (URL). Curs 2010-2011.

Setembre

- 06 S'obre la matrícula per a tots els cursos i estudis. Acolliment i presentació per part de les autoritats Acadèmiques dels alumnes de nou ingrès a la Facultat de Filosofia a les 10'00 h.
- 13 Recorregut intern per les instal·lacions de la Facultat de Filosofia a les 10'00 h.
- 20 Comencen les classes.
- 24 Festa de la Mare de Déu de la Mercè. Dia no lectiu.

Octubre

- 08 Es tanca la matrícula.
- 11 Dia no lectiu.
- 12 Festiu. Dia no lectiu.
- 13 Inauguració oficial del Curs Acadèmic 2010-2011. Lliçó inaugural del Prof. Dr. Enric Cortès (FTC)
- 13 Màster en Recerca en Filosofia i Estudis Humanístics (comencen les classes).
- 14 Inauguració Oficial del Curs Acadèmic 2010-2011 de la Universitat Ramon Llull.

Novembre

- 01 Festa de Tots sants. Dia no lectiu.
- 03 Eucaristia pels professors, alumnes i amics difunts.
- 24 Festivitat del Beat Ramon Llull (a les 12,00 h.)

Desembre

- 06 Dia no lectiu.
- 07 Dia no lectiu.
- 08 Festa de la Immaculada Concepció. Dia no lectiu.
- 22 Final de les classes. Festa de Nadal.

Gener

- 10 Represa de les classes.
- 17-21 Inscripció per als exàmens d'assignatures pendents (3^a i 4ª convocatòries).
- 28 Final del Primer Semestre.
- 31 Període d'exàmens.

Febrer

01-11 Període d'exàmens.

14 Comencen les classes del Segon Semestre.

Març

09-10 Textos rellevants sobre Déu XXII. Jornades Metafísica.
Fenomenologia i Ontologia, avui: Ésser, amor, do

23 Dia de les Facultats. No hi ha classes al matí.

Abril

15 Final de les classes. Festes pasquals.

Maig

02 Represa de les classes.

Jornada d'Humanitats: "Maritain i l'art II"

Juny

01-03 Inscripció per als exàmens d'assignatures pendents
(3a. i 4a. convocatòries).

08 Eucaristia d'acció de gràcies.

10 Final de curs.

13 Dilluns de Pentecosta. Festiu.

14-23 Període d'exàmens.

24 Festa de sant Joan. Festiu.

Juliol

4-6 Inscripció per als exàmens d'assignatures pendents
(3a. i 4a. convocatòries).

18-27 Exàmens extraordinaris de segona convocatòria.

18 S'obre la matrícula per als alumnes de nou ingrès
del Grau i de les Llicenciatures de la Facultat de
Filosofia(URL). Curs 2011-2012

SETEMBRE

05 Matrícula oberta per a tots els cursos i estudis del curs
2011-2012.

NOTA: La Facultat de Filosofia organitza tres jornades durant el curs acadèmic que son de participació obligatòria de l'alumnat. Només en aquests casos quedaran suspeses les classes.

